

ФОКУСИРАНО НАБЛЮДЕНИЕ ПО ТЕМАТА ЗА ВЪВЕЖДАНЕТО НА ЕВРОТО В БЪЛГАРИЯ (Първа част от 18 до 31 януари 2024 г. Втора част от 10 до 24 май 2024 г.)

СЪДЪРЖАНИЕ

ПЪРВА ЧАСТ	2
БНТ1	5
ХОРИЗОНТ.....	10
РАДИО БЛАГОЕВГРАД	13
РАДИО СОФИЯ.....	14
БТВ.....	17
НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ.....	20
ДАРИК РАДИО БЪЛГАРИЯ	27
BULGARIA ON AIR.....	32
ТЕЛЕВИЗИЯ ЕВРОНЮЗ БЪЛГАРИЯ	43
ЕВРОКОМ.....	44
NOVA NEWS.....	46
АЛФА ТВ	48
БЪЛГАРИЯ 24	48
7/8 TV	49
СКАТ.....	49
Нелинейни услуги	52
ВТОРА ЧАСТ - ПРОДЪЛЖЕНИЕ	57
БНТ1	57
ХОРИЗОНТ.....	60
БНР – РЕГИОНАЛНИ ПРОГРАМИ	61
НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ.....	63
БТВ.....	66
BULGARIA ON AIR.....	68

ТЕЛЕВИЗИЯ ЕВРОНЮЗ БЪЛГАРИЯ	69
ДАРИК РАДИО БЪЛГАРИЯ	73
БЪЛГАРИЯ 24	76
РАДИО ФОКУС	77
ЕВРОКОМ	78
NOVA NEWS.....	79
СКАТ.....	81
TV 1.....	82
ALFA TV/ АЛФА ТВ	83
7/8 TV	84
Нелинейни услуги	87

ПЪРВА ЧАСТ

По предложение на г-жа Габриела Наплатанова и по решение на СЕМ от заседание на 24.01.2024 г. е осъществено фокусирано наблюдение на линейни и нелинейни медийни услуги по темата за влизането на България в еврозоната. Проследяването на медийното отразяване на темата ще продължи и във втори мониторинг по време на изборите за Европейски парламент през май-юни т. г.

Мониторингът обхваща новини и актуално-публицистични предавания в следните програми и нелинейни услуги:

- Телевизионни програми – БНТ, БТВ, НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ, BULGARIA ON AIR, ЕВРОКОМ, ТЕЛЕВИЗИЯ ЕВРОНЮЗ БЪЛГАРИЯ, БЪЛГАРИЯ 24, АЛФА ТВ, 7/8 TV, СКАТ;
- Радио програми – ХОРИЗОНТ, РАДИО СОФИЯ, РАДИО БЛАГОЕВГРАД, ДАРИК РАДИО БЪЛГАРИЯ;
- Нелинейни услуги - novini.bg, safenews.bg, Actualno.com, Pik.bg, Dnevnik.bg, Dir.bg, , Gospodari.com, bgnes.bg, economy.bg, segabg.com, zaistinata.com
- Платформа - Vbox7.com

Период на наблюдение – 18 – 31 януари 2024 г.

КОНТЕКСТ

Въвеждането на еврото в България като основна разплащателна валута е сред актуалните теми в политическия, икономическия и обществения живот на страната. Още през 2015 г. е създаден Координационен съвет за подготовка на Република България за членство в еврозоната с председател министърът на финансите. България подава молба за влизане във валутния механизъм ERM II, т.н. чакалня на еврото, в края на българското европредседателство през 2018 г. и е приета заедно с Хърватия две години по-късно през 2020 година. Целта на валутния механизъм (ERM II) е да докаже, че икономиката на дадена държава може да функционира безпроблемно, без прекомерни валутни колебания. По пътя към общата валута Хърватия изпреварва България и се присъединява към еврозоната на 1 януари 2023 г.

През 1999 г. еврото е въведено като валута за счетоводни цели в 11 държави¹ членки на ЕС Австрия, Белгия, Германия, Ирландия, Испания, Италия, Люксембург, Нидерландия, Португалия, Финландия и Франция, през 2001 към еврозоната се присъединява Гърция, през 2007 Словения, от 2008 Кипър и Малта, 2009 Словакия, от 2011 Естония, от 2014 Литва и през 2023 Хърватия.

Влизането в еврозоната е един от приоритетите около които управляващите от "Продължаваме промяната - Демократична България" и ГЕРБ са обединени още от създаването на ротационното правителство през 2023 година. Опозиционната партия „Възраждане“ започва подписка за организиране на национално допитване с въпрос "Съгласни ли сте българският лев да бъде единствена официална валута в България до 2043 г.?" След като парламентът отхвърля референдума (за него гласуват от Възраждане, БСП и ИТН), от „Възраждане“ сезират Конституционния съд. На 08.02.2024 г. стана ясно, че конституционните съдии обявяват решението на Народното събрание за законно, с което референдумът за еврото е отхвърлен окончателно.

За да бъде прието еврото като основна разплащателна единица у нас, България трябва да покрие редица критерии за конвергенция, които гарантират, че е готова да въведе тази валута и че присъединяването ѝ към еврозоната няма да доведе до рискове за националната икономика или за еврозоната като цяло. Икономическите условия за присъединяване към еврозоната спомагат да се гарантира, че страната е готова за интегриране към валутния режим на еврозоната. Критериите са изложени в член 140, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

Съществуват четири икономически критерия за конвергенция²:

1. Ценова стабилност - Размерът на инфлацията не може да надвишава с повече от 1,5 процентни пункта размера на инфлацията на 3-те държави членки с най-добри показатели.
2. Стабилни и устойчиви публични финанси - Държавата да не е обект на процедурата при прекомерен дефицит.
3. Стабилност на валутните курсове - Държавата трябва да участва във валутния механизъм (ERM II) в продължение на най-малко две години без сериозни отклонения от централния курс на ERM II и без да е осъществено девалвиране на двустранния централен курс на нейната валута спрямо еврото през същия период.
4. Дългосрочни лихвени проценти - Дългосрочният лихвен процент не трябва да бъде по-висок от два процентни пункта над размера в трите държави членки с най-добри показатели в областта на ценовата стабилност.

Кандидатите за членство в еврозоната трябва също така да гарантират, че националното законодателство е съвместимо с Договора и с Устава на Европейската система на централните банки (ЕСЦБ) и на Европейската централна банка (ЕЦБ). В Договора и в Устава е установена независимостта на централните банки.

АКЦЕНТИ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО

Мониторингът на разпространеното аудио- и аудио-визуално съдържание в периода 18-31.01.2024 г. показва, че темата за влизането на България в еврозоната присъства, без да е водеща или една от основните в информационния поток. Споменаването на еврото и неговото въвеждане в страната е по-скоро на втори план, докато напред излизат повече актуални политически проблеми. В обхвата на наблюдението попадат две важни новини, свързани със замяната на лева с евро – приемането на първо четене в Народното събрание на Закон за БНБ, който регламентира бъдещата ѝ дейност след като България стане част от еврозоната и официалното показване на логото на информационната кампания

¹ <https://www.consilium.europa.eu/bg/policies/joining-the-euro-area/timeline-joining-the-euro-area/>

² <https://www.consilium.europa.eu/bg/policies/joining-the-euro-area/convergence-criteria/>

за еврото заедно със слогана „Единството е сила“. Става ясно също така, че индикативната дата за влиза на страната в еврозоната е 1 януари 2025 г. Коментатори по темата в предаванията са предимно експерти: икономисти, банкери, финансисти и анализатори, по-малко политици. Голяма част от техните анализи са специализирани и повече насочени към макрорамката на българските финанси, отколкото инструктивни за потребителите. От разговорите става ясно, че проблемите с високата инфлация са последните изпитания пред България да въведе еврото. Взелите отношение по въпроса за навлизането у нас на общата европейска валута изказват мнения доколко е реалистична индикативната дата като някои определят за възможни други срокове (2027 г. например). Немалко участници критикуват управляващите за липсата или за забавянето на информационна разяснителна кампания, която да подготви гражданите за новата финансова среда след влизането в еврозоната.

В периода на наблюдение, в сутрешния блок на БНТ1 е констатирано представянето на специално изготвено по поръчка на обществената телевизия социологическо проучване за обществените нагласи към еврото, което е анализирано и в други предавания. Перспективата за приемането на еврото в България продължава да поражда неяснота и по-скоро да буди обществена тревога по отношение на жизнения стандарт – това сочат национално представителните данни на Галъп интернешънъл Болкан, събрани между 11 – 19.01.2024 г. В предаването „Денят започва“ са показани и резултати от анкета със зрителите – на въпроса „Подготвени ли сте за влизането на еврото у нас?“ 39% отговарят с „Да“ и 61 % с „Не“. Липсващата комуникационна кампания за еврото създава условия за пораждаване и разрастване на дезинформацията и фалшивите новини, предупреждават експерти.

Наблюдението констатира, че на 20 януари в предаването „Стълбището“ на ДАРИК РАДИО БЪЛГАРИЯ гостуват едновременно премиерът акад. Николай Денков и вицепремиерът и министър на външните работи Мария Габриел. Една от коментиранияте теми са новините от Световния икономически форум в Давос, където премиерът е поискал от председателя на Еврогрупата Паскал Донаху прегледът за стойностите на инфлацията в България да бъде направен по-късно през годината, когато се очаква значително спадане на обема.

В съдържанието на ДАРИК РАДИО БЪЛГАРИЯ е отчетено и мнението на журналисти, че България трябва да се възползва от прецедента на Хърватия, която влиза в еврозоната с малко по-високи стойности на инфлацията от първоначално определените. Налага се мнението, че проблемът е политически и че българските политици трябва да убедят западноевропейските партньори и Европейската централна банка за приемането на България в еврозоната от 1 януари 2025 година. И в програма BULGARIA ON AIR също се дава пример с Хърватия и политическия компромис към нея, която се оказала с по-висока инфлация от самия момент на превалутиране от куна в евро.

Наблюдението констатира, че повечето аудио-визуални материали по темата за еврото в нелинейните услуги са препубликувани от разпространено вече линейно съдържание и много малко е оригиналното такова. Например, установени са собствени материали в сайтовете novini.bg/video и dnevnik.bg, където е отразен брифингът на Министерството на финансите с представяне на логото и слогана на информационната кампания за присъединяването на България към еврозоната. Излъчените репортажи са от сградата на Министерството на финансите. В „Actualno.com“ е разпространено предаването „Отговорите със Спасиана Кирилова“, в което гостува икономистът и бивш вицепремиер и министър Николай Василев.

Настоящият доклад е изготвен въз основа на установеното актуално-публицистично и новинарско съдържание, посветено на темата за предстоящото въвеждане на еврото в България.

По време на наблюдението не е регистрирано провеждането на държавна кампания за влизането на страната в еврозоната. От излъчените материали обаче става ясно, че такава предстои – Министерството на финансите вече е одобрило графичното лого и слогана „Единството е сила“. Конкретна специализирана рубрика по темата също не е констатирана.

Дискусиите за ефектите от въвеждането на еврото се провеждат от експерти - финансисти и икономисти, които са принципно „за“ еврото, а спорът е основно върху това кога на практика е възможно влизането ни в еврозоната. Изразяваните мнения са от оптимистични (приемаме еврото на първи януари 2025 г.), принадлежащи предимно на представители на правителството и БНБ, до по-умерени (предвид очаквания конвергентен доклад на ЕК - най-рано първи януари 2027 г.). Експерти са основните „говорители“ по темата за България и еврото в ефира на БНТ1: проф. Гарабед Минасян, Георги Ангелов, Любомир Дацов, Лъчезар Богданов, Андрей Гюров, Любомир Леков, Георги Вулджев, Георги Кадиев, Симеон Дянков.

Предстоящото приемане на еврото по принцип е във фокуса на внимание на обществения доставчик, а конкретният интерес към този въпрос в 14-дневния период на наблюдение е обусловен от внасянето в Народното събрание на законопроект за изравняване условията на функциониране на БНБ с условията, при които функционират централните банки в ЕС и специално в еврозоната. Темата присъства сравнително често в различни актуално-публицистични и новинарски предавания – и в сутрешния, и във вечерния праймтайм, понякога тя е засегната в рамките на по-общ разговор за състоянието на българската икономика и политика. Това са „Денят започва“, „Още от деня“, „Денят започва с Георги Любенов“. В „По света и у нас“ обикновено съответните репортажи са позиционирани в средата на емисията, след водещите политически новини.

В сутрешния блок е представено специално изготвено по поръчка на БНТ социологическо проучване за обществените нагласи към еврото, което е анализирано и в други предавания.

При представянето на информация по отношение въвеждането на общата европейска валута журналистите от БНТ се стремят експертните мнения да са от различни специалисти, така че зрителите, в зависимост от собственото им ниво на компетентност, да получат максимално ясна представа как това ще повлияе върху техните доходи, покупателна способност, спестявания, недвижими имоти и т.н. Същевременно повечето от участниците в предаванията посочват, че към настоящия момент институциите, отговарящи за присъединяването ни към еврозоната, са забавили изготвянето на аналитични доклади за ползите и рисковете от еврото, изостават и с провеждането на информационно-разяснителна кампания.

Разпространеното тв съдържание е в съответствие с разпоредбите на ЗРТ.

Хронология и тематично съдържание по предавания:

„Денят започва“

18.01.2024 г.

Повод за разговора е внесения в НС законопроект за БНБ. Гости в студиото: Проф. Гарабед Минасян, макроикономист и Георги Ангелов – старши икономист „Отворено общество“.

Проф. Минасян казва, че въпросът е не „дали“, а „кога“ да се включим в еврозоната. Според него с този закон не се бетонира въвеждането на еврото, а просто Законът за БНБ трябва да се синхронизира със законите за централните банки в ЕС.

Според Ангелов, едно от нещата, които България не изпълнява по пътя към еврозоната, е точно правната хармонизация и Законът за БНБ е едно от тях. В последните години има много кризи, войни и затова приемането на еврото е още по-належащо – видно е, че най-високата инфлация и срив на валутите са в страни извън еврозоната.

По думите на проф. Минасян, включването ни в еврозоната премахва всякакви явни и неявни граници. Ако цените в еврозоната са високи, а при нас ниски, това не може да остане – след приемането на еврото ще настъпи движение към някакво изравняване.

От своя страна, Ангелов твърди, че цените по принцип се вдигат преди влизането в еврото, а заплатите се вдигат след това. Дава за пример страни като Гърция и други от Южна Европа, които не са били готови за еврозоната, но са минали „през чистилището на кризата“ и сега даже са за пример. В заключение Ангелов обобщава, че реално валутният борд е „частична еврозона“ и ние сме в нея от 25 години.

В предаването са показани резултати от анкета със зрителите – на въпроса „Подготвени ли сте за влизането на еврото у нас?“ - 39% отговарят с „Да“ и 61 % с „Не“.

23.01.2024 г.

В рамките на разговор за банковото кредитиране с участници Любомир Дацов – бивш зам.-министър на финансите и Лъчезар Богданов – главен икономист на ИПИ, водещият задава въпрос как „охлаждането“ на кредитирането от БНБ ще се отрази на пътя на страната към еврозоната.

Дацов посочва, че БНБ казва едно (има проблеми с кредитирането заради инфлацията), а правителството – друго (всичко е стабилно и има пълен шанс да влезем в еврозоната).

Богданов казва, че предвижданите мерки на БНБ за вдигане на лихвите по кредитите ще доведе до намаляване на натиска върху цените на имотите и цялата верига около тях: строителство, материали, доставки, което ще допринесе за намаляване на инфлацията – основна пречка за приемането на еврото. Той посочва, че датата 1 януари 2025 г. не зависи от Денков и правителството. Твърди, че не отлагаме ние въвеждането на еврото, защото става въпрос за изпълнените на критерии. Той също като Дацов е установил, че от една страна правителството казва, че държи на влизането в еврозоната, а от друга – че провежда много микрополитики, които са проинфлационни – вдигане на данъци, такси, регулирани цени точно в годината, в която иска да свали инфлацията.

Любомир Дацов отбелязва, че *„с тази фискална политика, която помпа потребление, няма как да има ниска инфлация“*. Водещият Симеон Иванов спонтанно реагира с репликата *„Значи няма как да има еврозона“*. Дацов отвръща *„Вие го казахте“*.

26.01.2024 г.

Тема: *„Обществени нагласи за еврото в България“*. Водещият Симеон Иванов отбелязва, че перспективата за приемането на еврото в България продължава да поражда неяснота и по-скоро да буди обществена тревога по отношение на жизнения стандарт – това сочат национално представителни данни на Галъп интернешънъл Болкан, изготвени специално за БНТ в изследване, проведено между 11–19.01.2024 г. Изследването е представено и коментирано в студиото от социолога Яница Петкова. Тя уточнява, че в случая не се говори за привърженици и не привърженици на еврото, а за конкретни притеснения.

„Тези резултати не показват нещо ново в отношението към еврото, макар че въпросът е по-различно зададен от тези, които задаваме по принцип. Тук акцентът е поставен върху жизнения стандарт“, посочва г-жа Петкова. 44% казват, че имат притеснения за бъдещото влизане в еврозоната. Почти във всички демографски показатели този процент се запазва. *„Може би всичко, през което мина Хърватия като притеснения седи в нашето общество“*, казва тя. Проучването показва, че почти е равен делът на всички, които се чувстват спокойни – 24% и на тези, които са нито сигурни, нито притеснени - 23%. *„Една информационна кампания, закъсняла или не, винаги ще е полезна“*,

категорична е Яница Петкова и допълва: „Ние си имаме някакъв традиционен национален скептицизъм по тези въпроси, но той не е без причина. И тази предпазливост доста често е била добра услуга за нашия народ“.

От разговора в студиото става ясно, че въвеждането на еврото е значима тема за държавата и един от приоритетите на настоящето правителство.

„По света и у нас“

Всички репортажи са позиционирани в средата на емисиите.

19.01.2024 г.

България има пет месеца, за да покрие критериите за еврозоната – това е обявил заместник-финансовия министър Ивайло Яйджиев. Основно предизвикателство е инфлацията, която е по-висока от изискванията. За да влезе в еврозоната от първи януари догодина, страната трябва да изпълни 5 критерия: инфлация до 1,5 процентни пункта по-висока от средната за страните с най-ниска; бюджетен дефицит до 3% от БВП; държавен дълг до 60 % от БВП; дългосрочен лихвен процент до 2 процентни пункта от средния за трите с най-добра ценовата стабилност; стабилен курс към еврото за последните две години. Синхрон на Николай Денков – министър председател: „България, като страна от Централна Източна Европа, има една от най-ниските инфлации в този регион. Но в сравнение със страните от еврозоната, които по принцип имат по-ниска инфлация, в момента това създава затруднения. Ясно искам да кажа – няма гаранция, че ще успеем до лятото, когато ще излезе доклада, но имам много силна увереност, че до края на годината ще изпълним и този критерий. Трябва и законодателната рамка на страната да отговаря на еврозоната. Затова е нужно да бъдат приети промени в Закона за БНБ“. Синхрон от 18.01.2024 г. на Димитър Радев – управител на БНБ пред НС: „Категоричен извод е, че ако законът не се приеме, това означава, че БНБ не отговаря на изискванията за правна конвергенция с евросистемата, което от своя страна автоматично блокира процеса на присъединяване“.

Според Яйджиев държавата вече търси места за съхраняване на българските левове след излизането им от употреба.

В края на материала се почва, че днес във финансовото министерство са били представени лого и слоган на кампанията за приемане на еврото у нас. За победител в конкурса е избран 24-годишния Георги Георгиев от Пловдив, чийто слоган гласи „Единството е сила“.

Следващ репортаж – макар че датата за присъединяване на България към еврозоната е още далече, някои търговци у нас вече обявяват цените си само в евро, а където стойността е посочена в лева, сумата е закръглена нагоре. Във видеото се показва защо това е порочна практика и как ще се смятат цените, когато приемем еврото. Основен персонаж в репортажа е Габриела Руменова – създател на платформа „Ние, потребителите“, която е подала сигнала. Включено е мнението на Адриан Николов – икономист ИПИ, който пояснява, че сигурно ще има опити за дребни измами от типа закръгляне два лева за евро, но по принцип цените ще се превалутират по сега действащия курс (1,95583 лв. за 1 евро).

25.01.2024 г.

В репортаж за представянето на бюджета за 2024 г. е включен синхрон на министър-председателя Денков – „Този бюджет ни приближава и към еврото, и към европейския начин на живот. Има как да бъдем финансово отговорни, без това да бъде за сметка на хората и на бизнеса“.

26.01.2024 г.

Водещите представят социологическото проучване на Галъп за нагласите на българите към еврото.

Следва рубриката „БНТ проверено“ на тема „Финансова пирамида ли е еврозоната?“, както се твърди в социалните мрежи. Репортерско проучване категорично опровергава тази теза.

27.01.2024 г.

Репортаж за нивата на инфлация у нас, които все още са много високи (източник Евростат). Изводът е, че темпът на забавяне на инфлацията е недостатъчен да се покрият критериите за влизане в еврозоната и ако тенденцията продължи, ще е невъзможно България да приеме еврото след година. Средногодишната инфлация у нас е 8,6 %, а за да влезем в еврозоната, трябва да бъде под 4,4 %. Коментира проф. Надя Иванова, преподавател в Стопанския факултет на СУ – според нея, каквито и мерки да вземем сега, борбата с инфлацията изисква време и резултати можем да очакваме едва след няколко месеца и няма да бъдат отразени в конвергентния доклад. Тези мерки са закъснели, трябвало е БНБ да действа по-смело при ограничаване на кредитирането. В репортажа е включено мнението и на Адриян Николов – икономист в ИПИ, който казва, че всички прогнози са за по-висока инфлация от очакваната до 2027 г.

21.01.2024 г.

Репортаж за пътя на България към еврозоната, отразяващ гостуването на подуправителя на БНБ Андрей Гюров в „Още от деня“ .

„Още от деня“

23.01.2024 г.

В рамките на разговор за актуалното състояние на българската икономика водещата Поли Златарева пита министъра на икономиката Богдан Богданов как ще разтълкува думите на Денков, че няма нищо фатално, ако присъединяването ни към еврозоната стане не от първи януари, а от първи юли, защото датата първи януари не е сакрална. Богданов отговаря, че датата, към която се стремят, остава първи януари. Според него в момента инфлацията намалява, на нива е под 5 %. Това трябва да продължи и така до края на годината има шанс да изпълним един от основните критерии и единствения, с който засега България не се справя.

25.01.2024 г.

В рамките на разговор с Цвета Рангелова, депутат от „Възраждане“, по повод заявеното намерение на партията да предизвика предсрочни избори, защото не е съгласна с политиката на правителството, става дума и за референдума за еврото. По думите на Рангелова от „Възраждане“ са разбрали, че в момента в КС се пишат мотивите по искането на партията за обявяване за противоконституционно решението на НС, с което се отхвърля провеждането на референдума за запазване на българския лев. Тя отбелязва, че затова „Възраждане“ трябва да спечели евроизборите – това е единственият законен начин да се преборят със статуквото.

26.01.2024 г.

Тема: „Приемането на еврото – какви ще са отраженията?“

С коментар за проучването на „Галъп интернешънъл Болкан“ за обществените нагласи към еврото, изготвен специално за БНТ, в студиото са финансистът Любомир Леков – основател на Инвестор.бг и икономистът Георги Вулджев от ЕКИП.

Водещата прави констатацията, че по отношение на приемането на еврото у обществото ни очевидно ентусиазъм липсва. Според Леков промяната плаши, политизирането от политически сили, които разпространяват неверни неща, също е проблем.

Вулджев от своя страна казва, че има напълно легитимни причини хората да са обезпокоени от смяната на валутата. Факт е, че държавните институции не си вършат работата в това отношение. Той подчертава, че е имало обещан доклад с цел разясняване как българските институции гледат на евентуалните плюсове и минуси, който е трябвало да е изготвен от МФ и БНБ, но още не публикуван официално. Водещата потвърждава, че по нейна информация е имало доклад само от Съвета за

икономически анализ към МС с действителен анализ какви биха били ползите и рисковете. На въпрос за намека на премиера Денков, че е възможно да не спазим датата първи януари 2025 г., която „не е сакрална“, Вулджев казва, че това е така, защото не можем да спазим правилото за инфлационния критерий.

Леков се намесва със забележката, че тези правила не се спазват от целия ЕС. Инфлацията не е толкова категоричен фактор за него. По думите му това е шокова инфлация, внесена от целия свят, тя не е конкретно за България. Външни фактори обуславят инфлацията.

Вулджев контрира, че външните фактори вече са изчистени, няма я кризата в енергетиката на европейско ниво заради войната през 2022 г., цените на суровините също са се успокоили. В България лихвите остават много по-ниски, отколкото на други места, фискалната ни политика продължава да е силно дефицитна и то по отношение на текущи разходи, което помпа потреблението и съответно инфлацията.

Леков се пита какви мерки трябва да се вземат в условията на валутен борд – ние нямаме чак толкова изразен бюджетен дефицит. По отношение на датата той смята, че това няма да зависи от решение тук, а от решение на ЕЦБ. Съгласен е, че трябва да си „напишем домашното“, но това означава, че трябва да се ограничат бюджетните разходи – най-вече при увеличението на пенсиите, което е доста чувствителна тема. Той казва, че за бизнеса и туризма разходите за превалутиране са сериозни и приемането на еврото ще е от голям плюс за тях. Няма да се стигне до повишаване на цените, защото пазарът има достатъчно методи да овладее това. В дългосрочен план вижда ползи, не и рискове.

Вулджев е съгласен с точката за превалутирането, най-вероятно ще има първоначален шок при по-евтините стоки, на които е лесно да се закръглят цените нагоре, но в дългосрочен план, това не е съществения проблем. За него в дългосрочен план минусите са повече, защото еврозоната и до днес страда от свои структурни проблеми, които са заложили в самото й начало. Има разнопосочно развитие на държавите и се създават вътрешни дисбаланси, поради факта, че имат обща валута, без да имат обща фискална политика.

Леков от своя страна настоява, че всъщност няма основание за притеснения.

30.01.2024 г.

Гост в студиото е Георги Кадиев, бивш депутат от БСП, финансист. Темата е „Ходовете на управляващите - критичен прочит“. В рамките на разговора се стига и до еврото. Според Кадиев датата първи януари 2025 г. е абсолютно нереалистична, а МФ прави голяма грешка: *„Вместо да кажат на хората, че няма шанс и трябва да се готвим, ама сериозно да се готвим – защото то си има работа, която трябва да се свърши – за 2026 или 2027 г., залягват обществото, че ще влезем по политически причини, по милост – на 1 януари 2025 г.“* Според него, сегашният нисък дефицит в бюджета е „счетоводна гимнастика“ и не е реален. Неговата прогноза е (проста математика): в момента сме на 4,2 % от критерия за ниска инфлация, средномесечно по 0,2 % сваляме, това означава 21 месеца и след тях още 12 месеца трябва да докажем, че спазваме критерия за инфлацията – т.е. 33 месеца или 3 години. Първи януари 2027 г. е най-реалистичното, което може да се очаква.

31.01.2024 г.

Тема: „По пътя към еврозоната“

По темата за бъдещото приемане на еврото в студиото е подуправителят на БНБ Андрей Гюров. По думите му, БНБ работи с всички сили датата 1 януари 2025 г. да бъде изпълнена. Той казва, че няма определено точно за кой период се измерва инфлацията. Според него, важно е, че както инфлацията е нараснала бързо след войната в Украйна и енергийната криза, така сега също така бързо пада. Според него разширяването на периода за измерване на инфлацията всеки месец ще ни приближава до изпълнение на критерия. Гюров казва, че и прогнозата на БНБ, и на ЕЦБ показва, че до края на годината ще сме изпълнили този критерий. Следващата стъпка на БНБ ще бъде да засили комуникационната

кампания, на своята интернет страница те са създали раздел, в който са представени различни анализи на базата на факти и независими мнения – те показват, че опасенията на хората за отрицателни ефекти и скок на инфлацията са неоснователни. Колкото повече напредва кампанията, колкото повече се говори по темата, толкова повече страховете би трябвало да се успокоят. С промяната в Закона за БНБ, която предстои да бъде гласувана в НС, се затваря цялата законова и подзаконова рамка, свързана с пълното ни интегриране в ЕС.

„Денят започва с Георги Любенов“

27.01.2024 г.

Гост е Симеон Дянков, бивш финансов министър. В рамките на разговор за финансите в България той говори и за приемането ни в еврозоната. Според него, реалистичната дата е първи януари 2027 г. По технически причини не може да е друга дата освен първи януари, не може да е юли, септември и т.н. Той пояснява, че всяка втора година излиза доклад за еврозоната – такава е 2024 г. Тази година е твърде късно за нас, защото не изпълняваме критерия за инфлация, не сме готови. Следващият доклад ще е 2026 г. и затова ако той е положителен, можем да приемем еврото най-рано 2027 г.

ХОРИЗОНТ

Наблюдението на програма ХОРИЗОНТ на Българското национално радио по темата за въвеждането на еврото в България обхваща актуалните предавания „Преди всички“, „12+3“, „Нещо повече“, „Неделя 150“ както и Осведомителните бюлетини в 07:00 ч., в 12:00 и в 18:00 часа.

„Преди всички“

В периода на наблюдение въвеждането на еврото присъства изключително рядко като самостоятелна тема в актуалните предавания и новините на програма ХОРИЗОНТ. В първия ден на наблюдението (18 януари) в сутрешното предаване „Преди всички“ гост е bankerът и икономист Левон Хампарцумян с коментар по повод разискванията и споровете заради новия Закон за БНБ по повод приемането на еврото в България и работата на БНБ след това. Той изразява ясно мнение, че *България има ясен икономически интерес да се присъедини към еврозоната.*

По време на разговора е представена и анкета с граждани от София с различно отношение за това как ще се отрази влизането на еврото на доходите им. Въпреки принципно различните позиции, които изразяват, по-голямата част от тях са на мнение, че основният проблем е липсата на информация по темата, има малко налична и тя е много разнопосочна, поради което и хората са объркани и трябва да я набавят от различни източници, предимно интернет.

Същата позиция – че именно недостатъчната информираност е това, което плаши хората, изразява и гостът. В хода на интервюто той дава и прогноза за процеса и фиксираната дата 1 януари 2025 г., като се надява тя да не се отложи. Според Левон Хампарцумян, *„нищо няма да се случи (със спестяванията на хората), просто ще са в евро, вместо в лева“.*

В края на периода на наблюдение, на 30.01., в разговор на Силвия Великова с Руслан Стефанов от Център за изследване на демокрацията по повод корупцията и вкарването на страната ни в т.нар. „сив списък“ за противодействие за прането на пари отново с няколко изречения е засегната и темата за Шенген и Еврозоната. „Липсата на политическо лидерство“, липса на „готовност да се направят жертви, като Хърватия например, за да се покаже, че има желание да влезем в Еврозоната“ и „неработещите институции“ гостът посочва като част от причините за отлагането на еврозоната и частичния Шенген. Акцентът в разговора все пак е върху добавянето на страната ни в „сивия списък“, а Еврозоната е допълнителна тема, която е бегло спомената в разговора и по-скоро посочва експертно причините за

отлагането от страна на европейските ни партньори. Липсва оценка за влиянието върху страната или върху доходите на гражданите и лихвите приеждането на еврото.

До края на периода на наблюдение темата не присъства като самостоятелна с гост или в разговори с други събеседници в предаването „Преди всички“.

„12+3“

В предаването „12+3“ темата изобщо не присъства като самостоятелна с отделен събеседник. Излъчен е разговор с президента Росен Плевнелиев с коментар за политическия „сблъсък“ на президента Румен Радев с част от депутатите. Според президента Плевнелиев, за България *„голямата цел е Еврозоната, а президентът (Радев) очевидно е против. Това е голямата цел на Радев – да не допусне България в новата фаза на евроинтеграцията в сърцето на ЕС“*. В останалата част от разговора темата за еврото повече не се засяга. Много повече време е отделено по темата Шенген.

В рамките на периода на наблюдение не са констатирани други гости във връзка с приеждането на еврото в България за предаването „12+3“.

„Нещо повече“

В предаването „Нещо повече“ на 24 януари има един гост - икономистът от Експертен клуб за икономика и политика Георги Вулджев. Той изразява скептично отношение към самата дата, която е заложена за влизане в еврозоната – 01.01.2025 г. именно заради неизпълнение на условието за инфлацията. Разговорът е строго икономически и е по-скоро прогнозен за лихвените проценти, цените на храните и енергетика и влиянието на тези фактори върху числото на инфлацията. Влиянието върху лихвите по кредитите ще е по-скоро за новите кредити, а не толкова по старите такива. Най-оптимистичните му прогнози са за 2026 г. като по-възможна година за приемане на еврото, отколкото 2025 г. Изразеното мнение е експертно, без ярка позиция „за“ или „против“, като скептичната позиция е по-скоро по отношение на датата на приемане и изпълнение на условията за инфлацията, както и проблемите на самата Еврозона като икономически субект.

В рамките на периода на наблюдение не е установено участие на други гости по темата за приемането на еврото в България.

„Неделя 150“

В предаването „Неделя 150“ отново не е констатирана темата като самостоятелна с гости само по нея. В изданието от 28 януари в разговорите по други теми е засегнато и приемането на страната в Еврозоната.

Предложено е кратко интервю (около 5 минути) с Димитър Радев, управител на БНБ, относно датата за приемане на еврото у нас 01.01.2025 г. Разговорът е проведен в Рига по случай 10-ата годишнина от приемането на еврото в Латвия. Според управителя на БНБ, *„датата за приемането не зависи само от нас (като страна) но и от партньорите ни... Фокусът трябва да бъде не върху датата, а върху плана и нещата, които трябва да бъдат изпълнени... Ние изпълняваме всички останали критерии, без този за инфлацията. Във всички случаи присъединяването към Еврозоната ще означава едно надграждане на паричен режим и съответно на институцията, която го управлява, а това е БНБ“*.

Краткото интервю предлага експертен разговор в икономически план, без да е изказана твърде ярка позиция за или против приемането на еврото, прогнози за икономиката ни и как това би се отразило на лихвите и паричната политика в страната, допълнителни изисквания към кредитополучателите и самите банки. В края на разговора гостът все пак изразява положително становище по отношение на приемането на еврото като основна парична единица, изказвайки се все пак съдържано за конкретната дата, на която това е възможно да се случи реално.

В същото издание на предаването следва разговор с Цвета Рангелова от партия Възраждане, която е и един от кандидатите за конституционен съдия. В интервюто тя споделя, че имат „сигурна информация“, че Конституционният съд вече има решение да отхвърли референдума за запазване на лева. Разговорът е доминиран именно от избора за новите конституционни съдии, както и влиянието на тези две кандидатури за решенията на КС относно жалбите на Възраждане по всякакви въпроси, включително за референдума за запазване на лева. *„Смешни опорки“ са обвиненията, че референдумът за лева е поставен само за вдигане на вота на партията за изборите. Нямаме позиция, че сме против приемането на еврото, ние казваме, че в този момент българската икономика не е готова за еврото, а не че сме против по принцип.* Целият разговор е силно политически, акцентът е върху партията – жалбите и предложенията за референдум, изборът на нови съдии за КС като политически кандидатури, правната система в страната, паметниците, комисиите в НС, отношенията им с другите партии и т.н.

В обширното интервю (около 25 минути) с Цвета Рангелова, темата за приемането на еврото е засегната кратко, предимно в политически план. Мнение за или против приемането на еврото е изказано в едно изречение – от Възраждане не са против по принцип, но в момента икономиката ни не е готова и това е доказано от доклади на много експерти. Не са дадени повече подробности за това кои са тези експерти, какви са позициите им, нито доводи и аргументи за тези становища. Липсва дискусия по същество. Искането за референдум за запазването на лева отново е политически поставено, като акцентът е върху партията, а не върху самата тема на искането.

Водещият изрично посочва, че останалите поканени партии са отказали участие на техни представители в предаването.

В последвалия разговор с конституционалиста доц. Наталия Киселова също става дума и за решението на КС за референдума за приемането на еврото, но изключително в юридически план с критично отношение, че забавянето на решението само „налива вода в мелницата на Възраждане“ с приближаването на европейските избори и определената дата за потенциалния прием в Еврозоната. Останалата част от разговора е във връзка с избора на новите конституционни съдии.

В рамките на периода на наблюдение няма констатирани други гости по темата.

НОВИНИ

Най-често темата за приемането на еврото присъства в новините. На 18 януари липсва в Осведомителните бюлетини на БНР, но в кратките емисии е включен репортаж за обсъждането на промените в *„Закона за БНБ в Народното събрание, с който се урежда статутът на еврото като парична единица“*. Темата е политически представена, акцентът е върху политическите противопоставяния.

На 19 януари в акцентите с най-важните новини на Сутрешния бюлетин в 07:00 ч. са обсъжданията на Закона за БНБ. В емисията е представена и информацията, че *логото и слоганът на кампанията за присъединяване към еврозоната ще бъдат представени днес във Финансовото министерство. Прогнозна дата е 01.01.2025 г., а най-голямото предизвикателство пред страната ни е инфлацията.* Представена е в чисто информационен вид, като същата новина и репортажът за обсъждането в НС присъства и в кратките новини по-късно през деня, но отсъства в Обедния бюлетин.

По-късно във Вечерния бюлетин в репортаж с премиера Николай Денков с мнение за избора на новите членове на КС, в едно изречение премиерът изказва и мнение, че основна пречка за приемането на страната ни в Еврозоната е справянето с инфлацията. Няма повече информация по темата.

Темата отсъства от новините в следващите дни от наблюдението. На 28 януари, неделя, в Обедния и Вечерния бюлетин са представени кратки откъси от интервютата, излъчени в предаването *„Неделя 150“* по-рано през деня с основните акценти по темата, както и в сутрешните новини на следващия ден 29 януари. Липсва допълнителна информация. На 31 януари в сутрешните новини има репортаж за очакваното гласуване на окончателните варианти на Закона за БНБ, който определя ролята

и действията на БНБ при официалното приемане на еврото по-късно през деня. Няма повече подробности по темата.

В останалите предавания в периода на наблюдението не са констатирани гости по темата за приемането на еврото.

ИЗВОДИ:

Наблюдението на актуалните предавания и новините на програма ХОРИЗОНТ на Българското национално радио по темата за въвеждането на еврото в България за периода от 18 до 31 януари 2024 г. констатира много слабо присъствие на темата.

Липсва отразяване на кампания на държавата – клипове, лого, разяснения. Единствено се споменава, че информационната кампания на този етап върви главно в интернет и социалните мрежи.

Липсва по същество дискусия за ефектите от въвеждането на еврото. В рамките на наблюдението има само двама събеседници, поканени конкретно по тази тема.

Темата за референдума за въвеждането на еврото е по-скоро политически представена и е за запазване на лева в разговор с кандидата на Възраждане.

Не е констатирано съдържание с подробно представени позиции с аргументи и дискусии за и против въвеждането на еврото. Предложена е единствено кратка анкета с различни мнения на граждани. Експертните разговори също са силно ограничени, като разговорите са по-скоро икономически, насочени към специалисти, а не толкова към обикновения гражданин.

Не е констатирана отделна рубрика за еврото. Позиционирането на темата в новините не е в основните акценти, по-често в кратките новини и по-рядко в Осведомителните бюлетини.

Малкото експертни разговори все пак накратко предлагат информация за очакваното влияние от приемането на еврото върху гражданите като лихвени проценти, спестявания, доходи, имотния пазар.

В рамките на периода на наблюдение в предаванията и новините доминират вътрешнополитически теми – изборът на нови съдии в Конституционния съд, политическият сблъсък Пеевски-Радев, отношенията в сглобката, грипната епидемия, протестите пред Пирогов и др. Темата за Шенген присъства по-често, отколкото Еврозоната.

Не е констатирано нарушение на ЗРТ.

РАДИО БЛАГОЕВГРАД

Фокусираното тематично наблюдение по темата за въвеждането на еврото в България обхваща новините и актуално-публицистичните предавания „Събуди деня“, „Събития и личности“ и „Сюжети от деня“ в програмата на „Радио Благоевград“ в интервала 07:00 – 16:00 ч.

Извършеният мониторинг констатира, че в новините и предаванията не е отразена кампания на държавата за въвеждането на еврото. Няма излъчени клипове и разяснения. Дискусии за ефектите от въвеждането на еврото, искане за референдум по темата, както и коментари и анализи с аргументи „за“ и „против“ смяна на паричната единица в страната не са установени.

По темата е констатиран един разговор на водещия Давид Калпачки с Михаил Кръстев-икономист от Съвета за икономически и публични политики на 24.01.2024г. в предаването „Събуди деня“ в 08:40 ч. Водещият започва разговора с думите: „Единството е сила“ - под това мото ще преминава информационната кампания за присъединяването на България към еврозоната. Въобще готови ли сме да вървим по този път, вървим ли качествено по него и реалистична ли е датата 01.01.2025 г. ? Гостът не е оптимист за изпълнението на критериите от страна на българското правителство най-вече по отношение намаляването на нивото на инфлация и заявява, че дори 01.01.2026 г. е невъзможна дата за приемане на еврото.

В останалите актуално-публицистични предавания се коментират темите от деня от областта на здравеопазването, политиката, икономиката и най-вече събития с местно значение.

РАДИО СОФИЯ

Фокусираното тематично наблюдение обхваща емисии новини и актуални предавания, излъчени в РАДИО СОФИЯ.

НОВИНИ

Мониторингът установи, че новина за предстоящото приемане на еврото е съобщена в сутрешен осведомителен бюлетин в 07:00 часа на 18.01. Тя е втора в реда на новините от страната и дава информация, че се предвижда приемане на Закона за Българска народна банка (БНБ), с който се урежда паричният суверенитет на България след влизане на страната в еврозоната и статутът на еврото като парична единица. Новината присъства в емисията в 09:00 часа, след което липсва от новинарския ред за деня. На 19.01. в сутрешния осведомителен бюлетин новината отново е втора. Тя присъства в акцентите от хедлайн с това, че за разглеждане в Народното събрание влиза като извънредна точна Законът за БНБ. Съобщено е, че по-късно през деня ще се представят логото и слогана на кампанията за присъединяването на България в еврозоната. В репортажа е цитиран ръководителят на Еврогрупата Паскал Донаху от Давос, че *„за България предизвикателство е инфлацията и това е последно препятствие“*. Новината продължава да е втора в емисиите в 08:00 часа и 09:00 часа, след което се появява в 16:00 часа актуализирана. Съобщава се, че депутатите са приели на първо четене Законопроекта за БНБ. Уточнява се, че със законопроекта се цели обезпечаване на правната интеграция на Българската централна банка в евросистемата при въвеждането на еврото като парична единица на страната ни. Предвижда се новият закон да влезе в сила от деня, посочен в решение на Съвета на ЕС за приемане на еврото от България. Във вечерен осведомителен бюлетин в 18:00 часа новината е допълнена с кореспонденция на Кремена Данева от Пловдив, където изявление прави министър-председателят акад. Николай Денков. Той изразява своята категоричност, че България *„доста бързо“* се приближава към еврозоната. Обсъжда се въпросът дали страната ни ще покрие последния важен критерий с изискването инфлацията да не е повече от 1,5%. *„Има начин“* да се справим с този критерий. Премиерът посочва, че има възможности за изключения при приемането, но те трябва да са в *„рамките на нещо разумно“*. В нощния осведомителен бюлетин новината липсва.

На 20.01. информацията, че премиерът Николай Денков и вицепремиерът Мария Габриел продължават да работят в посока приемане на еврото на 01.01.2025 г. се появява в 21:00 часа. За пръв път тогава слушателите разбират от акад. Денков, че е възможно отлагане на приемането ни в еврозоната *„с шест месеца, защото не сме покрили инфлацията - това е нормален процес, няма нищо фатално“*. Според Мария Габриел влизането в еврозоната остава с *„висок приоритет за страната“*. В нощния осведомителен бюлетин същата новината е втора в реда на емисията, но е с продължителност 30 секунди.

На 21.01. темата продължава да е водеща в новините в 06:00 часа. В обеден осведомителен бюлетин в 12:00 часа е включена кореспонденция на Кети Тренчева от град Благоевград с депутата от ЕНП Андрей Новаков. Той прогнозира, че приемането ни в еврозоната ще е според очакванията - на 01.01.2025 г. До края на деня темата липсва в останалите новинарски блокове.

На 22.01., 23.01. и 24.01. новината отсъства от програмата на РАДИО СОФИЯ.

На 25.01. в сутрешен осведомителен бюлетин в 07:00 часа новината е втора. Тя гласи, че бюджетната комисия в Народното събрание ще гледа на второ четене промените в Закона за БНБ, които уреждат статута на Централната банка след приемане на еврото. В законопроекта не е посочена конкретна дата, макар 01.01.2025 г. да е целевата дата. В емисията четвъртата новина е посветена също на темата. Според нея, се очаква знамето на България да бъде включено в логото на комуникационната кампания за присъединяване на страната ни към еврозоната. В емисията в 08:00 часа въпросът е анонсиран и липсва до вечерен осведомителен бюлетин в 18:00 часа. Тогава информацията гласи, че депутатите отхвърлят искането членове на управителния съвет на БНБ да не са участвали в

ръководството на политически партии в последните пет години. Не е подкрепено и предложението протоколите на разширените заседания на банката да се архивират и чрез аудио запис. В следващите емисии за деня и на 26.01. новината не присъства.

На 27.01. темата в сутрешния осведомителен бюлетин в 07:00 часа е пета по ред, след международните вести и съобщава, че Централната банка може да въведе изисквания към хората, които кандидатстват за кредити. Цитиран е гуверньорът на БНБ Димитър Радев, който уточнява, че решение може да бъде взето след първото тримесечие на настоящата година. В синхрон той добавя, че темата за кредитирането на домакинствата във връзка с ипотечните кредити се обсъжда с търговските банки. В противовес на казаното от министър-председателят Николай Денков, че датата 01.01.2025 г. „не е сакрална“, Димитър Радев заявява, че индикативната дата остава началото на следващата година: *„всичко зависи от резултатите до март месец, ние гледаме комплекс от показатели“*. Интервюто на Димитър Радев е кореспонденция от Латвия, където той участва в конференция по случай 10 години от приемането на еврото в балтийската държава. Пред форума Радев припомня, че България и балтийските държави са тръгнали със сходни показатели по пътя на европейската интеграция, но сега Латвия, Литва и Естония, благодарение на членството си в еврозоната, отбелязват 10-15% по-висок брутен вътрешен продукт на глава от населението от нашата страна. Новината липсва в следващите емисии през деня.

На 28.01. интервюто на управителя на БНБ Димитър Радев е част от обедния осведомителен бюлетин в 12:00 часа. Там е изведена препоръката му, че *„България трябва да се концентрира върху това, което трябва да изпълни, а не толкова върху датата“*. Радев се обявява против говоренето за *„компромиси при предстоящата оценка“* и допълва, че *„може да се отвори нова процедура, извън формално одобрения график, но от сега това не е правилният подход“*. Ефир е даден на противоположната теза, изразена от партия Възраждане, че България не е готова за въвеждане на еврото чрез синхрон на депутата Цвета Тодорова за предаването „Неделя 150“ по Хоризонт. Тя обобщава: *„Ние нямаме позиция, че сме против еврото, ние казваме, че в този момент българската икономика не е готова за приемане на еврото като национална валута, доколкото виждате каква е инфлацията“*. Новината е сред водещите в 15:00 часа, в 18:00 часа, в 21:00 часа и в 00:00 часа.

На 29.01. темата присъства единствено в новините в 06:00 часа. На 30.01. новината отсъства. На 31.01. в сутрешен осведомителен бюлетин в 07:00 часа тя е втори акцент с информация, че тази седмица предстои парламентът да приеме Закона за БНБ, който урежда статута на Централната банка след приемане на еврото. Репортажът посочва, че БНБ ще се отчита за своята дейност пред Народното събрание. Проследяват се и останалите решения на депутатите, свързани с приемане на еврото. В 09:00 часа и в 10:00 часа новината е сред водещите, но е с продължителност от 10 секунди. В останалите емисии от деня тя липсва.

„Ритъмът на столицата“

В предаването „Ритъмът на столицата“ с Данаил Конов на 23.01. темата за приемане на еврото е анонсирана с конкретната дата 01.01.2025 г., но разговораът с Габриела Руменова, създател на платформата „Ние, потребителите“, е за процеса, който предшества приемането на еврото. Основната част от него касае действащото потребителско законодателство - изписване на цените в лева и евро. Водещият задава конкретни въпроси, свързани с критериите за влизане в еврозоната и нормативните изисквания за публикуване на цените в лева и евро. В началото и в края на разговора се анонсира целевата дата 01.01.2025 г., както и изказването на акад. Денков за евентуално няколкомесечно забавяне на влизането на страната ни в еврозоната.

В изданието на 29.01. с водещ Невена Николова е представен разширен репортаж за предстоящите допълнителни изисквания към банките при отпускане на кредити за домакинствата. В него е цитиран управителя на БНБ Димитър Радев от интервю за БНР от 28.01. На база бюлетина на банките в България и това изказване, последващият разговор в ефир изяснява ефекта върху банковата

система, кредитополучателите и икономиката. Гост на телефонната линия е Георги Заманов - изпълнителен директор на една от големите банки в България. Той говори за икономиката на страната като макроикономист, но отбелязва и позицията на БНБ. Основна част е отделена на ипотечното кредитиране. То е сравнявано с това в Европейския съюз. Според Заманов *„ограниченият достъп до кредитен ресурс намалява потреблението и инфлацията, но това може да доведе до намаляване на brutния вътрешен продукт“*. Георги Заманов коментира банковата система и кредитирането в България към този момент.

„Форум“

В следобедното дискуссионно предаване „Форум“ с Лъчезар Христов се обсъждат актуални теми от седмицата с двама гости. На 18.01. участват Яница Петкова - политолог и социолог от „Галъп Интернешънъл“ и икономиста Георги Муджев. Основната темата са предстоящите евроизбори. Според Вулджев отхвърлянето на референдум за еврото може да подейства на евроизборите. Партия „Възраждане“ политически може да капитализира случилото се и да изпрати повече представители в европарламента. На 19.01. коментаторите са същите. Георги Вулджев разяснява, че еврозоната е в дългова криза. Според него, тя е недовършен валутен съюз. Предотвратяването на тази криза може да стане с връщане към националните валути или пълна федерализация, т.е. еврозоната да стане една държава с единна фискална и икономическа политика. Прогнозата на Вулджев е, че няма да се присъединим в началото на 2025 г., защото няма да успеем да изпълним критерия за инфлация. Гостът изтъква, че информационната кампания все още не е започнала.

Неделното предаване „Евранет“ с насоченост към представяне на европейските политики не представя темата за разглеждания период.

ИЗВОДИ: РАДИО СОФИЯ съобщава новината за приемане на еврото обективно. Информацията е получена директно от свои източници и официални канали за комуникация. Програмата включва професионален коментар, политически решения и мнения на неправителствения сектор. Не е отчетена специална разяснителна кампания или джингъл за отделяне на темата. Новината за обявяване на лого и слоган е с информативна насоченост и не проследява кампанията. Дискусия за въвеждане на еврото присъства в дискуссионното предаване „Форум“ от седмични коментатори с позиция. Аргументи за и против еврото дават Димитър Радев – губернатор на БНБ и депутатът на партия „Възраждане“ Цвета Тодорова. Експертът Георги Заманов прави професионален анализ на ипотечното кредитиране, покупко-продажбата на имоти и покупателната способност на българите. Политически изказвания правят акад. Николай Денков, Мария Габриел, депутатът от ЕНП Андрей Новаков и ръководителят на Еврогрупата Паскал Донаху. Известни личности и общественици липсват от полето на дискусиите. Темата за провеждането на референдум във връзка с еврозоната е бегло засегната и е във връзка с предстоящите евроизбори. Новината за приемане на еврото е сред водещите за времето 18 – 31.01, но тъй като в повечето случаи се характеризира с краткост, темата не се възприема като значима за разглеждания период.

БТВ

Наблюдението на програма БТВ на доставчика на медийни услуги БТВ Медиа Груп ЕАД обхваща следните предавания: „Тази сутрин“, „Лице в лице“, „Тази събота и неделя“, „120 минути“, централните новинарски емисии - „btv Новините“, „btv репортерите“, „Защо господин министър?“.

„Тази сутрин“ -

се излъчва в делничните дни, като прегледът включва 10 издания на предаването. В първия ден от наблюдението (18.01.) е излъчен репортаж озаглавен „Най-скъпите имоти в София. През 2023 г. е имало сделка на стойност 5 600 евро/кв.м.“ Водещите в студиото правят коментар по темата, като посочват най-скъпите квартали, а именно „Оборище“, „Изток“, ул. „Чаталджа“ и „Докторската градина“. Поскъпването на имотите в София е обвързано с предстоящото влизане в еврозоната и очакването на хората, че цените ще продължат да вървят нагоре. В „Тази сутрин“ (24.01.) гост в студиото е Симеон Дянков, бивш вицепремиер и министър на финансите. Тема е „Евро вместо лев – 2025 г. Реалистичен ли е срокът за смяна на валутата у нас?“ Според анализа на Дянков страната ни няма да влезе в еврозоната нито през януари, нито през юни 2025 година, защото не изпълнява критерия за инфлацията. „България няма как да се справи с критериите за еврото догодина - не покриваме критериите за еврото, тъй като средната инфлация в зоната е наполовина на нашата. Трябва да се помисли как елегантно да се говори какво следва. Правителството започва сериозно да работи по темата за еврозоната“. Бившият финансов министър смята, че е невъзможно да има компромис с инфлацията за членството ни в Еврозоната. „Ще влезем в еврозоната, но не и през 2025 г.“, според Дянков. Той допълва, че България може да влезе в Еврозоната най-рано от 1 януари 2027 г. Обяснява, че БНБ трябва да направи допълнително затягане на кредитирането не само заради самата еврозона. От гледна точка на взимането на кредити за жилища и за коли 2024 г. ще бъде по-сложна със заемите, отколкото в предишните години. Той очаква с 1,5-2 процентни пункта увеличение на лихвите по кредитите. Финансистът изказва мнение, че в регулаторите трябва да застанат икономисти, финансисти и юристи. За да влезем в еврозоната, регулаторите трябва да започнат да работят в полза на правителството. Поставя добра оценка на финансовия министър Асен Василев. Според Дянков, България няма как да се справи с критериите за еврото догодина.

В студиото на „Тази сутрин“ (26.01.) е излъчен разговор на тема „Как българите изтеглиха 20 млрд. за покупка на нов дом? Живот на заем. Ще скочат ли и лихвите за кредитите?“. Гости по темата са Левон Хампарцумян, финансист и Кузман Илиев, икономист. Правят икономически анализ и прогнозираат увеличаване на лихвите по ипотечните кредити, тъй като в еврозоната са по-високи. Икономистът Кузман Илиев посочва, че ключовата дума е несигурност сред банковия пазар. Хората изпитват несигурност и търсят къде да си запазят главницата по сметките си с покупка на недвижимите имоти. Предупреждава, че с недвижимите имоти по-разумно трябва да се прави кредитирането.

В предаванията излъчени на (19, 22, 23, 25, 29, 30 и 31.01. 2024 г.) темата не е коментирана.

Извод: темата е отразена, но не е основна. Не присъства във всички издания на предаването. Коментатори по нея са икономисти и финансисти - Симеон Дянков, бивш вицепремиер и министър на финансите, Левон Хампарцумян, финансист и Кузман Илиев, икономист. Водещите на предаването също разговарят и правят анализи по темата. Представена е изчерпателна и достъпно поднесена информация за всички зрители. Темите и акцентите от водените разговори се изписват в долната част на екрана. В предаването е предоставена аналитична информация как въвеждането на еврото ще повлияе върху кредити, покупателна способност, инфлацията, спестяванията, пазара на недвижими имоти, доходите на хората.

„Лице в лице“

Се излъчва в делничните дни след новините в 17:00 ч., като наблюдението включва 10 издания.

На 18.01.2024 г. предаването започва с анкета на тема: „Оценете запознати ли сте с рисковете и ползите от влизането в Еврозоната.“ Темата е определена по повод поискан от БСП специален доклад от БНБ. Гост в студиото е Иван Ченчев, БСП. Темата на разговора е „Еврозоната – ползите и рисковете.“ Позицията на госта е, че трябва да се приеме еврото, но икономиката на България в момента не е готова. Ченчев коментира решение на НС, според което БНБ трябва да предприеме всичко, което ѝ позволява закона, за да осведоми НС с анализ и статистики, с всичко необходимо, за да може народният представител да вземе информирано решение. Водещата задава уточняващи въпроси. В Народното събрание е представен работен доклад от БНБ, но депутатите от БСП искат да е подписан от шефовете, а не да е работен вариант. Политическата теза на БСП е, че България не е готова за еврозоната. В края на интервюто водещата съобщава резултатите от анкетата със зрителите. Повече от 60% от гласувалите са запознати с рисковете и ползите от влизането в еврозоната.

По повод на поискания от БСП доклад от БНБ за анализ на ползите и рисковете от замяната на левовите с евро в студиото на "Лице в лице" коментира Любомир Дацов, бивш заместник-министър на финансите в две последователни правителства и Стоян Панчев, макроикономист и изпълнителен директор на "Експертен клуб за икономика и политика" ЕКИП. Темата е озаглавена „Неизвестните и дискусиата за еврозоната. За доклада на БНБ, рисковете, готовността ни и страховете.“ Според Панчев, в доклада на БНБ е изказано становище, че България още не е готова и е рано да влезем в еврозоната. Според Дацов, все още не сме готови. Политиката на правителството не отговаря на желанието му да се влезе в еврозоната.

В предаванията излъчени на 19, 23, 24, 25, 26, 29, 30 и 31.01.2024 г. няма информация по темата за еврото.

ИЗВОД: В предаването е направен политически коментар по темата от Иван Ченчев за позицията на БСП. Зрителите са запознати и с експертния анализ на Любомир Дацов, бивш заместник-министър на финансите в две последователни правителства и Стоян Панчев, макроикономист и изпълнителен директор на ЕКИП. Според направените анализи България все още не е готова за еврозоната.

„btv Новините“ – Централна новинарска емисия

„btv Новините“ (19.01.) като поредна новина в емисията водещата съобщава, че има ново лого „Единството е сила“ и България върви към еврозоната. Показва на видеостената в студиото как изглежда мотото на кампанията по въвеждане на общата валута. Обяснява, че логото е препратка към Хан Кубрат и снопа пръчки. Кампанията е на Финансовото министерство и цели да запознае гражданите на страната за ползите от влизането в еврозоната и въвеждане на еврото. В репортажа нагледно са представени и изписани изискванията за еврото - дълг, дефицит, дългосрочни лихвени проценти, законодателство и инфлация под въпрос!? Като източник на информацията е посочено МФ. Изнесената нагледна информация е съобщена и чрез жестов превод. Осигурена е достъпност до аудиторията с увреден слух.

В същата емисия е включен репортаж с граждани, в който интервюирана жена смята, че всичко ще поскъпне. Според Ивайло Яйджиев, зам.-министър на финансите поскъпване не се очаква. Еврозоната е добър инструмент за намаляване на инфлацията в България. Икономисти не прогнозират да има поскъпване. Според Адриан Николов, Институт за пазарна икономика, спекула е възможна, но за системен ефект не може да говорим.

Новините продължават, като водещата съобщава, че официалният слоган на кампанията на държавата по приемане на еврото е „Единството е сила“. Гост в студиото на новините е Любомир Дацов, финансист. Според експерта, е необходимо присъединяването към еврото на България да се случи. Прави коментар, че към настоящия момент това изглежда пожелателно. Подчертава, че не изпълняваме инфлационния критерий. Може да се окаже, че и лихвеният критерий не изпълняваме. Разяснява, че надвишаваме критерия за инфлацията с 2 процента. Ако трябва да се изпълни този критерий трябва в следващите 4 месеца да имаме отрицателна инфлация. Това е причина да се отложи датата на приемане на България в еврозоната.

В „btv Новините“ (20.01.) анонсът е, че заради инфлацията България преговаря оценката за влизане в еврозоната да се отложи с няколко месеца, според изявление на премиера Николай Денков. Информацията е първа в централната емисия новини в събота. В същата емисия, като поредна новина е излъчен репортаж озаглавен „Към еврозоната“. Включено е част от интервю с Николай Денков, министър-председател, в което заявява, че правителството работи присъединяването да стане възможно най-скоро. Той допуска, че ако бъде отложено с 6 месеца, заради непокриване на инфлационните критерии, това ще е нормално и не е фатално. Мария Габриел, вицепремиер, заявява че влизането в еврозоната остава висок приоритет за страната. Репортажът продължава с друга политическа информация, свързана с ротацията и приоритетите на правителството.

В „btv Новините“ (25.01) в средата на емисията водещата съобщава, че над половината от българите смятат, че влизането в Шенген ще донесе ползи. Това са данни от проучване на „Галъп интернешънъл“. Включено е част от интервю пред БТВ с финансистът Левон Хампарцумян, според който лихвите по кредитите ще се увеличат, но не взривоопасно. Икономиката в страната работи, има инфлация. Разяснява и че ако прекалено много хора имат затруднения да си изплащат ипотеките, те имат възможност да потърсят и да получат политическа подкрепа със закони и регулации, които ще „натиснат“ банките. Коментарът му е провокиран от паричната статистика на Българската народна банка към 31 декември 2023 г. Тя показва, че жилищното кредитиране бележи ръст с 20.5% през 2023 г. За година банките у нас са раздали кредити на домакинствата за нови 5.3 млрд. лв. Той отбеляза, че ипотеките тръгват плавно нагоре и сме близо до пика на имотния пазар. „Имотният пазар първи пада при криза и последен става“, допълни Хампарцумян. Според финансиста, ако страната влезе в еврозоната, инвестиционните възможности за спестяванията на хората ще нараснат. Включен е и част от коментара направен от Кузман Илиев, икономист, в предаването „Лице в лице“ (описан по-горе).

В централните новинарски емисии излъчени на 18, 21, 22, 23, 24, 26, 27, 28, 29, 30 и 31.01.2024 г. няма информация по темата.

Извод: В новинарските емисии темата е водеща само в една новинарска емисия. В емисиите, в които присъства (две на брой) е част от информационния поток. Представена е позицията на правителството в лицето на акад. Николай Денков, министър-председател и Мария Габриел, вицепремиер. Зрителите са запознати с кампанията на МФ за въвеждане на еврото и слогана на кампанията. В новините намират място и акцентите от интервюта с експерти, дадени пред медията в други предавания. Не липсва и мнението на обикновените граждани. Доставчикът е осигурил жестов превод.

„Тази събота и неделя“

В периода на наблюдение са проверени 4 издания на предаването, което се излъчва събота и неделя. На 20, 21 и 27.01.2024 г. няма информация за еврото.

В „Тази събота и неделя“ (28.01.) гост по темата за цените на имотите е Георги Ангелов, икономист. Накъде ще вървят те през 2024 година - нагоре или надолу?, икономистът обвързва тенденциите в България с тенденциите в страните от Еврозоната. Дава пример с Германия, където цените на имотите дори вече намаляват. Процесите в Западна Европа идват в България с една, две години закъснение. Очаква се спукване на имотния балон, заради завишаване на цените, надценяване на имотите с до и над 50%.

„120 минути“ – предаването се излъчва само в неделя. Мониторирани са две издания на 21 и 28.01.2024 г. Темата за еврото не присъства в тях.

„btv репортерите“ е рубрика, която се излъчва в събота. В проверените две предавания на 20 и на 27.01.2024 г. темата за еврото и еврозоната отсъства.

„Защо господин министър“ се излъчва всяка неделя. В проверените предавания на 21 и 28.01.2024 г. се коментират други актуални теми. Темата за еврото отсъства.

ИЗВОДИ: В проведеното двуседмично наблюдение темата за въвеждането на еврото в България присъства в програмата на доставчика, но не е водеща. В голяма част от предаванията не се засяга. В новинарските емисии е отразена кампания на държавата (Министерството на финансите) за въвеждането на еврото, като са направени разяснения, показано е логото на кампанията. В предаванията са проведени разговори с експерти за ползите за България от влизането и в еврозоната и приемането на общата европейска валута. Отразена е позицията на правителството (Николай Денков, министър-председател и Мария Габриел, вицепремиер), че страната ще се стреми да изпълни всички критерии, необходими за присъединяването ни към еврозоната. Няма конкретни предавания и рубрики посветени на темата. Проведена е анкета със зрителите, от която показва информираност на аудиторията за ползите от приемането към евро. В анализите на експертите се изтъкват и възможности от спекула с цените, следствие на смяна на валутите. Намесата на регулаторните органи ще сведе опитите за спекула до минимум. Аналитично е обяснено на публиката, какви може да бъдат промените в банковия сектор, относно ипотечните кредити и нарастване на лихвите по тях.

НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ

Наблюдавани предавания в програмата в периода 18.01.2024 - 31.01.2024 г.: „Здравей, България“ (сутрешен блок, от 6:00 до 09:30 ч.), „Пресечна точка“ (публицистично шоу, от 16:10 ч. до 17:00 ч.), централна информационна емисия на НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ, „Събуди се“ (събота и неделя, 07:30 – 11:00 ч.), „Темата на Нова“ (събота, от 19:20 до 20:00 ч.), „На фокус с Лора Крумова“ (публицистично шоу от 16:30 до 19:00 ч., неделя), „На фокус след новините“ (19:40 – 20:00 часа, неделя).

„Здравей, България“

В сутрешния блок на НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ се излъчва репортаж с изявление на съпредседателя на „Продължаваме промяната“ Кирил Петков от Световния икономически форум в Давос /19.01.2024 г./, който изтъква, че доверието към България все повече се качва, както и че опитът на Хърватия с присъединяването ѝ към еврозоната е много добър и ще е полезен за нас. Той подчертава, че с влизането на еврото инфлацията в Хърватия се е повишила до 0.3 процента, а икономическият ръст в страната, по негови думи, е огромен. *„Ние трябва да бъдем в еврозоната следващия януари. До голяма степен сме спазили критериите, ние сме с много добри резултати. Компонентът инфлация спада с голяма скорост и се надяваме и конвергентният доклад да покаже тези предимства. Ако трябва и с малко по-късна дата да се направи допълнително засичане - примерно през септември или октомври“*, заявява Кирил Петков. Той изразява увереността си, че ще можем да спазим всички изисквания и трябва да сме в еврозоната след януари 2025 г., тъй като критериите за присъединяване към нея сме ги спазили до голяма степен.

В репортаж от Давос се съобщава, че на среща с председателя на Еврогрупата Паскал Донаху, премиерът акад. Николай Денков, министърът на финансите Асен Василев и съпредседателят на парламентарната група на „ПП-ДБ“ Кирил Петков са обсъдили какви трябва да са следващите стъпки, за да увеличим шансовете България да постигне своята цел – да стане член на еврозоната от 1 януари 2025 г. По думите на министър Асен Василев, конвергентният доклад ще излезе през юни, като в него ще бъдат взети данните за българската инфлация през месец май. *„Това остава единственият критерий, който не е изпълнен. Всички други са изпълнени - това беше потвърдено и на срещата“*, посочва финансовият министър Василев. *„Работим всичко заедно, за да може на 1 януари 2025 година България да стане член на еврозоната“*, заявява той. *„Това, че постигнахме дефицит от 2.2%, се оценява изключително високо. Това беше последна въпросителна по пътя. Парламентът в момента работи*

за приемането на Закона за БНБ, който е последното, което се изисква, за да сме напълно подготвени законодателно за влизане в еврозоната". Според Асен Василев инфлацията продължава да се наблюдава внимателно. "Движението е много добро, тъй като тя в България спада. През декември е намаляла под 5% по националната мярка за инфлация" допълва и, че през юни ще се направи последна преценка, когато излезе конвергентният доклад. Не са основателни притесненията на хората за евентуален риск въвеждането на еврото да повиши цените у нас, подчертава финансовият министър. В тази връзка той посочва, че хората, които пътуват често в чужбина виждат, че някои от цените в България и сега са по-високи от тези в Европа. В Хърватия с въвеждането на еврото цените отидоха нагоре с 0.2 процента, напомня министър Василев. Министър Василев изтъква в заключение, че няма никакъв риск въвеждането на еврото да повиши цените у нас.

В „Здравей, България“ /19.01./ се излъчва и част от изказването в парламента от предишния ден на управителя на централната банка Димитър Радев, който представя пред депутатите доклад за цялостната предварителна оценка за въздействието на проектозакона за БНБ. „Ако законопроектът за Българската народна банка не се приеме, това означава, че банката не отговаря на изискванията за правна конвергенция с Евросистемата. Това, от своя страна, автоматично блокира процеса на присъединяването на България към еврозоната“.

При участието си в предаването /19.01.2024 г./ бившият заместник-министър на финансите Любомир Дацов, икономистът Георги Вулджев и финансовият журналист Петър Илиев анализират какви са шансовете България до месец юни да покрие изискванията относно критериите за влизане в еврозоната. „Конвергентен доклад ще каже дали България изпълнява критериите за еврозоната. След като това стане, вече ще са ясни сроковете, в които ние влизаме. Много далеч сме от критерия инфлация“, отбелязва журналистът Петър Илиев. По негови думи не е реалистично, ако се движим в същата бюджетна политика и със сегашната политика на разходите, да стигнем до коефициента, който ще ни позволи да ни кажат, че изпълняваме критерия за инфлация. Според него, приемането на еврото по никакъв начин няма да повлияе на цените у нас, а доказателство за това е Хърватия след влизането ѝ в еврозоната. Икономистът Георги Вулджев посочва, че в момента у нас би трябвало да тече информационна кампания за ползите от приемането ни в еврозоната, но това на практика не се случва. Не вижда информационна кампания от Министерството на финансите, каквато се обещаваеше преди време, коментира той. Вулджев напомня също, че самият Асен Василев е обявил, че финансовото министерство ще изготви доклад, който да е част от информационната кампания, но това все още не се е случило. По негови думи, до месец април 2024 г. няма да можем да покривем критерия за ниво на инфлация, за да станем част от еврозоната от 1 януари 2025 г. Бившият заместник-министър на финансите Любомир Дацов отбелязва, че в Народното събрание трябва да бъде стандартизиран Законът за БНБ с изискванията на Европейската централна банка /ЕЦБ/. По думите му зад високата инфлация стои лош бизнес климат, както и промените в данъчните закони, които неоправдано вдигат разходите на бизнеса. И тримата експерти застават зад позицията, че най-късно до месец май или юни ще стане ясно дали България покрива критериите за еврозоната, но според тях има сериозен риск да не изпълним критерия за инфлацията. Любомир Дацов изтъква и друга пречка за скорошното ни влизане в еврозоната, а тя според него е във факта, че България е вкарана в сивия списък за пране на пари, в което той вижда сериозен политически проблем.

Ще има ли ръст при цените на жилищата у нас в навечерието на приемането ни в еврозоната е главната тема на разговора в „Здравей, България“ /на 26.01./ с Лъчезар Богданов, главен икономист в Института за пазарна икономика. На въпроса на водещите ще се спука ли балонът с цените на имотите, експертът Богданов отговаря, че тенденцията е средните цени на жилищата в България да нарастват - с малко под 10% за последните 12 месеца. За този период общо в еврозоната има спад на цените на жилищата, като в Германия той е с около 10%, отбелязва Лъчезар Богданов. Той прогнозира, че цените на жилищата у нас ще се покачват още известно време, докато банките не започнат да отпускат кредити по-внимателно. Сделките обаче вече се случват с по-бавен темп, допълва Богданов. По думите му

общият ипотечен кредит нараства с 21% за последната година, а това означава, че банковата система е вкарала 3.4 млрд. допълнителен ресурс само за 12 месеца. „Това е свеж импулс, който влиза на пазара, това е платежоспособно търсене. В България лихвите са около 2,5%, те на практика не са мърдали, а в еврозоната са над 4%“, отбелязва Богданов и допълва, че в Германия лихвата вече е 4.3 процента, а в балтийските страни вече е над 5 процента. „Банките засега продължават да имат свръх оптимизъм и са активни в това да дават повече кредити“. По негови думи имотният пазар се регулира сам, но има и инструменти за налагане на допълнителни минимални критерии, по които търговските банки трябва да проверяват всеки кандидат-длъжник относно неговата платежоспособност преди да му бъде отпускан кредит. „Българите са тясно мислещи по отношение на инвестиционните и спестовните си възможности, те просто държат пари на депозит в банка. Когато разширят кръгозора си, може би няма да са склонни да държат значителни средства на нулева лихва, а ще си купят акции или корпоративни облигации, държавни облигации“, пояснява Лъчезар Богданов. Ръстът на отпусканите ипотечни кредити у нас си обяснява, както с продължаващата кредитна експанзия на банките, така и с растежа на доходите на населението, в резултат на което хората съвсем логично влагат средствата си в покупка на нови жилища. Този ръст на отпускани ипотечни кредити ще продължи и в близките месеци, макар и с по-бавен темп.

В репортаж /24.01.2024 г./ във връзка с предстоящото влизане в еврозоната се проследяват ключови моменти от историята на българския лев още от въвеждането му като парична единица през 1880 г. с указ на княз Александър I. В предаването се напомня, че през изминалата седмица в Народното събрание влезе новият Закон за Българската народна банка, като ролята му е изключително важна за присъединяването на страната ни към еврозоната, тъй като с текстовете в него правната рамка се привежда в съответствие с европейските изисквания. В репортажа се напомня, че българският лев е бил приравнен към златния френски франк. Зрителите научават и за паричните реформи у нас - първата такава става факт през 1947 г. по силата на Постановление №1 на Министерския съвет. Според историци и икономисти, изследвали темата, тя има за цел изземване на парични средства от по-богатото население и частния бизнес, които все още държат основни икономически и финансови лостове, а това затруднява новата власт. През 1952 г. с Постановление №405 на МС се провежда втората парична реформа. При нея курсът на лева се определя спрямо съветската рубла при съотношение 1 лев и 70 стотинки за 1 рубла, а наличните пари се сменят с нови в съотношение 100:1. Заплатите, пенсиите, цените и тарифите се преизчисляват в съотношение 100:4. Преизчисляват се и влоговете в зависимост от размера им. В инструкция на Министерството на финансите във връзка с реформата под номер 17 се съобщава, че сметките на бившите капиталисти, блокирани в периода на национализацията, се преоценяват в съотношение 200:1 и се зачисляват в приход на държавния бюджет. През 1962 г. се извършва поредната реформа, като наличните пари се заменят с нови, а заплати, пенсии и влогове се преизчисляват в съотношение 10:1. Преизчисляват се и цените. Покупателната способност обаче намалява, златното покритие на лева - също, като той се обезценява. В репортажа се акцентира и на деноминацията у нас от 1999 година. Решението за нея се взема след два периода на драстична инфлация – единият - в началото на 90-те години, и другият – от зимата на 1996-1997 година. При деноминацията старите 1000 лева стават 1 нов лев. Курсът на лева първоначално се фиксира към германската марка при въвеждането на валутния борд с цел ценова стабилност и извършване на деноминацията. По-късно, след въвеждането на еврото, левът се обвързва с него, се подчертава в репортажа.

При гостуването си в студиото на „Здравей, България“ /29.01./ икономистите Евгений Кънев и Петър Ганев, както и кредитният консултант Петър Илиев, се обединяват около тезата, че лихвите по кредитите, без съмнение, ще тръгнат нагоре, ако влезем в еврозоната, а също така и самото отпускане на кредити – потребителски и ипотечни, ще стане по-трудно в сравнение със сегашната ситуация. „Факт е, че в Европа пазарът се промени. Лихвите се вдигнаха и е по-скъпо да вземеш кредит. Такава е ситуацията в Германия и в Чехия. У нас тя е малко по-различна. Лихвите останаха ниски. Има

ликвидност в системата и получаването на кредит е сравнително лесно. Има два начина за ограничаване на този кредитен ръст. Единият е вдигане на минималните резерви на банките. Наскоро те бяха повишени на 12%. Алтернативният подход е в изискванията за системен риск, а именно - правилата за клиентите. Доходът е спрямо вноската и самоучастието”, коментира икономистът Петър Ганев. „Всичко зависи от хипотезата дали и кога ще влезем в еврозоната. Част от проблема в българската финансова система е, че сме във валутен борд и банките са застраховани срещу редица рискове. Поради липсата на много финансови инструменти и факта, че населението спестява в депозити или инвестира в имоти – има изключително ограничени опции какво да се прави с този ресурс. По тази причина банките са пълни основно с левов ресурс, поради тази причина са и много ниски лихвите. Когато влезем в еврозоната, лихвите неминуемо ще тръгнат нагоре”, посочва Евгений Кънев. Според Петър Илиев, ако целта е да ограничим ръста на кредитирането, мерките, анонсирани от гуверньора на БНБ Димитър Радев преди броени дни, ще са по-ефективни. Те ще ограничат определени хора, чиито доходи са по-ниски, тоест разходите за вноски ще са по-високи или ще ограничат определени хора, които нямат самоучастие над лимита, обявен като задължителен. По негови думи, в момента по-скоро няма балон на цените на пазара на недвижимите имоти, но със сигурност трябва да има правила и известни ограничения хората да не изпаднат в някаква свръхзадължнялост. Кредитният консултант Петър Илиев обяснява с конкретни примери и как ще изглежда една месечна вноска по ипотечен кредит в зависимост от покачването на лихвите. Ако в момента месечната вноска за погасяване на отпуснат ипотечен кредит от 200 хиляди лева на физическо лице е в размер на 927 лева при лихва от 2.8 процента, то при покачване на лихвата до 3.3 на сто вноската ще стане 980 лева, т.е. с 53 лева нагоре, което е очакван сценарий, тъй като „не бива да си правим илюзии, че лихвите ще останат такива, като сега“. При лихва от 3.80 процента месечната вноска за погасяване на отпуснатия кредит ще стане 1033 лева, а при лихва от 4.30 процента – вноската ще е 1089 лева, предупреждава той. Икономистът Евгений Кънев припомня, че в момента има бум на отпуснати кредити, те са с 4 милиарда повече, но същевременно 8 милиарда лева са влезли в банките като депозити и банките сега трябва да ги обслужват, те трябва да печелят от тях. Той посочва, че лихвите по депозитите би трябвало да покриват инфлацията, но това не е така сега у нас. „Когато влезем в еврозоната цялата банкова система ще се коригира, ще се вдигнат и лихвите върху депозитите, а сега много пари изтичат от България и отиват в други държави, където лихвите са по 2, 3 или 4 процента“, подчертава Евгений Кънев.

„Пресечна точка“

В студиото на „Пресечна точка“ политологът проф. Румяна Коларова коментира /25.01/ резултатите от първата оповестена прогноза на Европейския съвет за външна политика във връзка с предстоящите избори за Европейски парламент, която показва като предизборни нагласи един сериозен ръст на крайнодесните, радикалните и антиевропейски партии. Проф. Коларова отбелязва, че въпросното изследване има за цел да бие камбаната, да обърне внимание върху опасността от активизирането на десни антиевропейски партии. Политологът посочва, че според проучванията на „Евробарометър“ нагласите на българите, когато ги питат за оценка евроинституциите, показват най-високо доверие в Европейската централна банка /ЕЦБ/. Но като ги питат конкретно за мнението им за еврозоната, много българи все още имат едно негативно отношение към нея. Коментирайки въпросните нагласи на българите, проф. Коларова отбелязва, че същевременно всички ние си даваме сметка, че страните в еврозоната са много по-добре от нас в икономическо отношение. Именно в това тя вижда и една сериозна възможност за бъдеща работа на българските политици и политически партии по отношение на по-добрата осведоменост на българските граждани, особено в навечерието на изборите за Европейски парламент. Щом като българите имат доверие в ЕЦБ, ако влезем в еврозоната, ЕЦБ ще ни ръководи, напомня тя.

Централна информационна емисия на НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ

В емисията новини се съобщава (19:15:47 ч.), че депутатите са приели на първо четене новия Закон за БНБ, който ще позволи приемането на страната ни в еврозоната /19.01.2024 г./. А дали ще отговорим на изискванията, това ще стане ясно през месец юни. Критерият, който до момента не покриваме, е инфлацията, се напомня в информационната емисия. Съобщава се и, че от Министерството на финансите са представили официално логото и мотото, под което ще се води кампанията за присъединяване на България към еврозоната. Логото е „Единството е сила“, като зад тези думи стои легендата за Хан Кубрат и за снопа от пръчки, които той е показал на синовете си. Логото комбинира знака на еврото, българското знаме и евромонета, а негов автор е 24-годишният пловдивчанин Георги Георгиев. В същата тази емисия новини се излъчва и отговор на финансовия министър Асен Василев на въпроса доколко имат основания страховете дали цените у нас ще скочат след влизането ни в еврозоната, който дава следния пример: гражданите, които пътуват често извън България, виждат, че в някои отношение цените у нас са по-скъпи, отколкото в Европа. Дали през 2025 г. България ще стане 21-та страна, в която се плаща в евро, ще зависи от това как ще се движи инфлацията ни до месец май и дали ЕЦБ и ЕК ще са склонни да направят компромис, както за Хърватия. Тогава от общите сметки бяха „извадени“ ниските стойности на Малта и Португалия и така инфлацията в Хърватия се оказа в норма, се припомня в емисията новини.

Като трета поред новина в централната емисия /20.01/ се съобщава, че премиерът Николай Денков и вицепремиерът Мария Габриел са заявили пред журналисти, че целта на България е приемане на еврото на 1 януари 2025 година. В репортажа се напомня, че проблемът с приема на България в еврозоната е, че инфлацията у нас продължава да надскача допустимите критерии за прием, а амбицията на правителството е най-късно до края на годината тя да бъде овладяна в допустимите норми. Влизането ни в еврозоната може обаче да се забави, защото сроковете, за които трябва да намалим инфлацията до необходимите нива, са кратки и затова може да се стигне и до отлагане на приемането ни в нея. Премиерът Денков подчертава пред камерата, че правителството продължава да работи активно по отношение на еврозоната. *„Работим за тази цел, защото ако ние не действаме активно, с високо темпо, ще бъдем в ситуация от последните години, в която то самичко няма да се случи. Някой трябва да го свърши. Ако бъде отложено с 6 месеца, защото не сме покрили инфлацията, това е нормален процес, няма нищо фатално. Ние вървим по програмата, която ще ни доведе до крайния резултат - еврото да бъде основната валута, с която си плащаме в България“*, заявява премиерът Денков. *„Влизането в еврозоната остава висок приоритет за страната“*, подчертава Мария Габриел.

В централната емисия новини /21.01/ като пета поред новина, се цитира част от интервюто на финансиста Любомир Каримански за предаването „Събуди се“, излъчено същия този ден, в което той изразява песимизъм относно шансовете ни за присъединяване към еврозоната на 01.01.2025 г. поради неизпълнение на критерия за инфлация. Според финансиста и бивш кандидат за управител на БНБ, България няма как да влезе в еврозоната в средата на годината, за каквато възможност спомена в изявление пред медиите премиерът Денков, според когото е възможно да поискаме отлагане преразглеждането на фактора инфлация и евентуално влизането ни в Еврозоната да бъде не през януари 2025 г., а през юли месец догодина. По думите на Каримански в ЕС няма такава практика – една държава да бъде приета в еврозоната по средата на годината. Той напомня, че влизането ни в еврозоната трябва да бъде съобразено с така наречените Маастрихтски критерии, а те не се обвързват към някаква междинна полугодишна отчетност. Притеснително е, че самото правителство вижда, че към доклада, който трябва да излезе през юни, ние няма да можем да изпълним критерия за инфлацията. По негови думи, до месец юни е почти невъзможно да се справим с критерия инфлация. *„За 2023 г. тя е 9,5%. Ако трябва докладът да е готов през юни, би трябвало до април да следим средногодишната инфлация. Дори тя да е отрицателна, не съм сигурен, че ще постигнем този критерий дотогава“*, заявява финансистът.

В централната емисия новини /25.01/ е цитирано изявление на премиера Николай Денков, който в началото на правителствено заседание, в една от точките на което се предвижда да бъде прието постановление за изпълнението на бюджета за 2024 година, заявява пред медиите, че бюджетът за 2024 г. е бюджет за хората и бюджет за силна икономика. *„Този бюджет ни приближава и към еврото и към европейския начин на живот. Има как да бъдем финансово отговорни, без това да бъде за сметка на хората и на бизнеса“*, изтъква премиерът. Ако бюджетът бъде изпълнен както е предвиден, в края на година трябва да имаме ръст от 3.2 процента, се съобщава в емисията новини.

„Събуди се“

При гостуването си в предаването „Събуди се“ /21.01/ финансистът Любомир Каримански изтъква, че ако наистина целта ни за присъединяване към еврозоната е 01.01.2025 година, това ще е много трудно изпълнимо заради критерия за инфлация. България не може да влезе в еврозоната в средата на годината, за каквато възможност споменава в свое изявление пред медиите премиерът Денков. В ЕС до момента няма такава практика - държава да е приета в еврозоната по средата на годината. Каримански напомня, че влизането ни в еврозоната трябва да бъде съобразено с така наречените Маастрихтски критерии, а те не се обвързват към някаква междинна полугодишна отчетност. Притеснително е, че самото правителство вижда, че към доклада, който трябва да излезе през юни, ние няма да можем да изпълним критерия за инфлацията. До месец юни е практически почти невъзможно да се справим с критерия инфлация.

При гостуването си в студиото на „Събуди се“ /28.01/ общинският съветник от местната коалиция "БСП за България" Ваня Григорова се обявява категорично против приемането ни в еврозоната. Григорова коментира в ефир и изтекли разговори, че съпредседателят на ПП "Продължаваме промяната" Кирил Петков си е говорил неформално с председателя на Европейската комисия /Урсула фон дер Лайен – б.а./, която каза, че ще *„намери начин да заобиколи изискванията“*, за да влезем в еврозоната. *„Очевидно е, че влизането или не влизането на една държава не е въпрос на стриктно изпълнение на критерии, а на политически решения“*, заявява в тази връзка Ваня Григорова. Според нея, страната ни няма как да се справи с инфлацията в близките месеци, за да отговори на критериите за прием в еврозоната, въпреки че за разлика от миналогодишната ни инфлация, която е била 9,5 процента, през декември тя е 4,5 процента. Ваня Григорова отправя и упрек по адрес на кабинета, като посочва, че *„политиката на държавата води до високи цени“*. Тя отбелязва, че по-ниските цени в момента на редица хранителни стоки от първа необходимост в страните от еврозоната в сравнение с тези у нас се дължи на конкуренцията и на по-силния контрол. Общинският съветник и бивш синдикален активист Ваня Григорова изтъква необходимостта от реален ръст на възнагражденията у нас, за да се задържат работещите в страната. Ако това не се случи, ще се наложи внос на работници от трети държави, предупреждава тя. Григорова упреква в лицемерие и политическия елит в страните от еврозоната, като посочва, че България преди няколко години е изпълнявала всички изисквания, за да бъдем приети в нея, *„но те не ни искаха“*.

„На фокус с Лора Крумова“

В публицистичното предаване „На фокус с Лора Крумова“ народният представител от „БСП за България“ проф. Румен Гечев /28.01/ посочва, че страната ни още не е изцяло готова за присъединяване към еврозоната и няма как да ни приемат в нея от 01.01.2025 г. Според професора по макроикономика България към момента е най-неразвитата икономически страна в ЕС и на този етап не бива да влиза в общата валутна зона, тъй като тя се управлява от силни в икономическо отношение държави като Германия, Франция, Италия и Испания. *„Те ще ни управляват и то в полза на техните си икономики“*, заявява Гечев и допълва, че някои от тези страни са натрупали и колосални дългове, като България ще трябва да ги плаща, ако бъде приета в еврозоната.

В интервю за предаването министърът на финансите и съпредседател на партия „Продължаваме промяната“ Асен Василев отговаря на въпроси, свързани със сделката за имота на столичната ул. "Чаталджа", като в хода на разговора отбелязва, че дали ще бъде вицепремиер след ротацията ще реши парламентът, а основната политика, която провежда, е финансовата. По време на интервюто Асен Василев изтъква, че за момента страната ни се бори да стане част от еврозоната още на 1 януари 2025 година. „Това е датата, която дискутираме с всички европейски партньори“, подчертава министър Василев, като допълва, че темата е била обсъждана и по време на негови срещи в Брюксел, във Виена и в Давос. Признава, че с бившия финансов министър Симеон Дянков имат известни различия относно готовността на страната ни да се присъедини към еврозоната и на коя конкретна дата се очаква въпросното събитие. По думите му, доходите в страната растат два пъти по-бързо от инфлацията у нас, а това означава, че за хората 2024-та ще е по-добра година. В тази връзка той допълва, че българските домакинства са внесли допълнително 2 милиарда и 300 милиона лева спестени средства в банките, както и че е налице висока ликвидност в банковата ни система.

ИЗВОДИ:

Официалното лого, както и мотото „Единството е сила“, под което ще се води кампанията за присъединяване на България към еврозоната, е показано в програмата за първи път на 19.01.2024 г., когато се провежда и пресконференцията в Министерство на финансите за тяхното представяне пред медиите.

Някои от гостите, канени за събеседници по темата в дните на наблюдението, специално обръщат внимание, че в момента у нас би трябвало да тече една широка информационна кампания за ползите от приемането ни в еврозоната, но това на практика не се случва. Липсата на подобна информационна кампания в медиите се отчита от експертите като сериозна слабост, съществен пропуск.

Мястото на темата за еврото в реда на новините в дните на наблюдението не е сред първите, но е с важно, съществено присъствие в централната информационна емисия на програмата, констатира наблюдението.

Изключително силно е присъствието на темата за присъединяването ни към еврозоната в актуалните и актуално-публицистичните предавания на НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ – като например в „Здравей, България“, „На фокус с Лора Крумова“, „Събуди се“ и „Пресечна точка“.

Като говорители по темата за еврото в програмата се канят, интервюират и присъстват със свои коментари, мнения и изявления политици, министри, както и експерти - политолози, анализатори, икономисти, финансисти, икономически и финансови журналисти, като например – премиерът акад. Николай Денков, вицепремиерът Мария Габриел, финансовият министър Асен Василев, съпредседателят на „ПП“ и бивш премиер Кирил Петков, управителят на БНБ Димитър Радев, народният представител от „БСП за България“ и професор по макроикономика Румен Гечев, икономистите Евгений Кънев и Петър Ганев, кредитният консултант Петър Илиев, бившият заместник-министър на финансите Любомир Дацов, икономистът Георги Вулджев, финансовият журналист Петър Илиев, финансистът и бивш кандидат за управител на БНБ Любомир Каримански, главният икономист в Института за пазарна икономика Лъчезар Богданов, и др.

Специално организирани дискусии за или против въвеждането на еврото в програмата в рамките на наблюдавания период не са отчетени.

Мониторингът констатира, че в актуалните и в актуално-публицистичните предавания в програмата се канят като гости не само експерти и политици, които подкрепят колкото се може по-скорошното ни влизане в еврозоната и изтъкват редица аргументи в подкрепа на тази теза, но се дава възможност за изява и на участници, които представят в ефир и „другата“ гледна точка, а именно, че България не бива на този етап да въвежда еврото /такъв гост в програмата например е общинският съветник Ваня Григорова/

В ефира на НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ в дните на наблюдението се изразява от експерти и политици, известен скептицизъм по отношение на шансовете именно от 1 януари 2025 г. България да стане 21-та страна, в която ще се плаща в евро, тъй като според тях дотогава няма още да сме овладели напълно инфлационните процеси, за да отговорим на строгите критерии за прием в еврозоната. Тази позиция се споделя например от финансиста Любомир Каримански, както и от народния представител от „БСП за България“ Румен Гечев. Бившият заместник-министър на финансите Любомир Дацов изтъква в ефира на НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ и една друга пречка за скорошното ни влизане в еврозоната, като според него тя е във факта, че България е вкарана в „сивия“ списък за пране на пари, в което той вижда един сериозен политически проблем. Изказват се и също така и експертни мнения, че ако се вземе политическо решение за България, както и ако ЕЦБ и ЕК са склонни да направят един компромис за нас, то тогава независимо от това как се движи инфлацията ни до месец май, страната ни все пак запазва шансовете си да се присъедини към еврозоната през 2025 година.

Наблюдението констатира също така, че в програма НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ се обръща специално внимание върху това как въвеждането на еврото ще повлияе, как ще се отрази върху живота и битието на обикновените граждани, а именно – какво ще се случи с лихвите по вече отпуснатите им ипотечни кредити, как ще се отрази тази сериозна промяна на тяхната покупателна способност и на доходите им като цяло, на спестяванията им в левове в банките, както и в какви граници е възможно да се движат цените на недвижимите имоти в София и в големите градове в навечерието и след влизането ни в еврозоната. Експертите, участващи в актуалните и в актуално-публицистичните предавания на програмата в дните на фокусираното наблюдение, прогнозираат, че ползите от влизането ни в еврозоната са повече от безспорни, като дават примери в тази насока с успешното икономическо развитие както на Хърватия, така и на балтийските страни, като същевременно изтъкват, че инфлацията в Хърватия след влизането ѝ в еврозоната е почти символична и е само в рамките от 0.2 до 0.3 процента. Експертите прогнозираат в перспектива и известно покачване на месечните вноски по ипотечните кредити в зависимост от покачването на лихвите, като отбелязват, че в страните от еврозоната лихвите по погасяване на отпуснатите ипотечни кредити вече са от порядъка поне на 4 на сто и са по-високи от тези у нас в момента. Същевременно те предвиждат, че с влизането ни в еврозоната може да се очаква и известно вдигане на лихвите върху депозитите в банките у нас, което ще е от полза за спестителите, тъй като към момента лихвите по тези депозити са почти нулеви.

ДАРИК РАДИО БЪЛГАРИЯ

Темата за въвеждането на еврото в България в ДАРИК РАДИО БЪЛГАРИЯ на доставчика на медийни услуги Дарик Радио АД, е една от основните за медията. Извършеното наблюдение в периода от 18 януари до 31 януари 2024 година на предаванията: „Дарик кафе“ /всеки делничен ден от 6:30 до 10:00 ч./, „Кой говори“ /всеки делничен ден от 10:00 до 12:00 ч./ и „Стълбището“ /всяка събота от 10:00 – 13:30 ч./ потвърждава това.

„Дарик Кафе“

Сутрешният блок е с водещ Михаил Дюзев, а девизът е „Добро утро, България, където и да си!“. Предаването съдържа кратки новини на всеки половин час /в 6:30, 7:00, 7:30, 8:00, 8:30, 9:00, 9:30 ч./ и разнообразни рубрики между тях, продължаващи около 20 минути всяка. През наблюдавания период в кратките новините няма информация, свързана с еврото. За сметка на това темата за него е силно застъпена в „Коментарната рубрика“ след новините в 8:00 ч. и в рубриката „Портфейл“.

Коментарната рубрика след новините в 8:00 ч. „Точно в 8: Новините обяснени“. Михаил Дюзев разговаря със своите колеги - журналистите Петър Севов, Иво Райчев, Людмил Кърджилков и понякога с гост коментатори - Самуил Петканов или Мирослав Ненков. През наблюдавания период в коментарите си отделят голямо внимание на датата за приемането на България в еврозоната и Шенген

и на липсата на рекламна разяснителна кампания от страна на държавата и Българската народна банка по въпроса.

Темата за приемането на еврото е основна и втора по ред в коментарите на 19 януари, когато говорят за това, че трябва да се приеме Законът за БНБ, за да влезе България в еврозоната. По повод посочваната причина за неприемането ни – инфлацията, се прави сравнение с Хърватия, която е влязла в еврозоната с доста по-висока инфлация. Смятат, че след като за Хърватия има начин това да стане, има и за България. Коментират още, че в края на месец януари трябва да започне разяснителна кампания за гражданите – какво ще се случи, когато България влезе в еврозоната и това, че държавата е отделила за нея само 10 милиона лева, а за стратегическа цел това е нищо. Смятат, че държавата трябва по-сериозно да се ангажира в кампания за приемането на еврото и че трябва да увеличи ресурса и по всички медии – и държавни, и частни, да върви кампания за това, какви са ползите. Трябва да я има и за да се ограничат търговците, които биха спекулирали с въвеждането на еврото за вдигане на цените, и хората да не смятат, че 1 лев ще е равно на 1 евро, а на 50 евро цента. Засягат и въпроса за референдума, такъв, според повечето дискутиращи, не е необходим.

Темата за еврото е първа – почти 10 минути, в Коментарите на 22 януари, когато е свързана с гостуването на Мария Габриел и акад. Николай Денков в предаването „Стълбището“ в събота, 20 януари. Журналистите коментират думите на премиера, че може да се отложи приемането ни в еврозоната от 1 януари на 1 юли 2025 г. Според тях европейците дават сигнали, че инфлацията у нас остава висока. Смятат, че премиерът за първи път прави такова изказване и че това не е добър знак. Журналистите дискутират и предстоящия Доклад за съвместимост на нашата икономика с икономиките на ЕС, който трябва да излезе през юни и трябва да съдържа и думата „покана“. Инфлацията, според дискутиращите, не е проблем. Отново я сравняват с тази в Хърватия, която е била по-голяма при влизането ѝ в еврозоната, но тогава са „намерили врътка“ за влизането ѝ по политически причини. Смятат, че Министерство на финансите и БНБ трябва да полагат повече усилия за укротяването на инфлацията. Че Денков не трябва да говори за отлагане, защото българският бизнес и българските граждани не харесват това. Журналистите в студиото питат и къде е информационната кампания на българското правителство и на БНБ за разясняване на хората какво следва от 1 януари 2025 г. Имало лого на такава – но къде е? 10 милиона за рекламна кампания за стратегическа цел са малко. „Ние искаме масирана рекламна кампания по въпроса „Защо еврото е полезно за България?“. Фактът, че след Световния икономически форум в Давос Денков почва да говори за отлагане има причина, но не е инфлацията. Тя може да е политическа – вътрешна или външна. Налага се мнението, че нашите политици трябва да работят за овладяването на инфлацията, както и във външнополитически план да работят с нашите западноевропейски партньори и Европейската централна банка за приемането на България във еврозоната от 1 януари 2025 година.

В Коментарна рубрика темата за еврото се включва и като допълнителна. Например, на 24 януари дискусиата е за новите конституционни съдии, но говорейки за евроизборите, засягат и приемането в еврозоната. Коментират, че Симеон Дянков, бивш финансов министър, заявил по БТВ, че много трудно ще влезем и от 1 януари, и от 1 юли 2025 г., защото не изпълняваме един от основните критерии – инфлацията. Коментарите от студиото са, че това е кампания срещу еврото, защото Хърватия е влязла с инфлация в еврозоната. Питат – къде е другата – позитивната – кампания за еврото? Дискутиращите очакват да завърши месец януари, за да започне информационната кампания и да видят сайта, „който обяснява колко хубаво е еврото“. Отново говорят има ли го и къде е сайтът, и къде е логото – уж го имало. Ролята на БНБ трябва да е по-активна. Журналистите имат усещането, че само те говорят за еврото, другите – националните телевизии, не го обсъждат.

Понякога темата присъства само като вметка в друга тема. Например, на 26 януари се споменава предложението за „мини“ Шенген между България, Румъния и Гърция. Интересен акцент има в коментарната рубрика на 30 януари. Първо един от журналистите в студиото съобщава, че слушател на ДАРИК РАДИО настоява за втори сезон на *уеб сериала на „Дарик кафе“* - *„Иво Райчев приема еврото“*.

Ще вметнем, че идеята за него е на слушателите от Вайбър групата на Дарик Кафе и първият му сезон е бил заснет през февруари 2023 г. Шегуват се, че щом един слушател иска – трябва да има втори сезон, в който да участва Иво Райчев, но да вземе с него и финансовия министър, за да види какво става с настроението на хората. Друг от коментиращите дори смята, че медиите не трябва да канят гости, които са срещу еврото, друг опонира, че трябва и другата гледна точка.

Коментаторите в студиото обръщат сериозно внимание на това, че всички политици сякаш подготвят хората, че еврото няма да се приеме от 1 януари 2025 г. Мислят, че българската политическа класа продължава да се проваля по двете стратегически цели за България – Шенген /имаме някакъв полу Шенген/ и приемането на еврото. България можеше да е в еврозоната отпреди 10 години. Имат притеснение, че политиците ни се занимават повече с престрелки един срещу друг, отколкото със стратегическата цел. Насочва се вниманието на хората към лични дразги, вместо към разяснителна кампания за еврото. Смятат, че очевидно има сили в България, които ни отклоняват от стратегическата цел. Инфлацията като повод за неприемането ни, е абсурден довод. Проблемът е политически и българската политическа класа трябва да си свърши работата и да убеди партньорите ни. Парите, които идват от българите в чужбина у нас са в евро – още един довод да влезем в еврозоната.

В рубриката „Портфейл“ на предаването „Дарик кафе“, темата за еврото също е важна, по-точно допълнителна към темите на различни интервюта. На 22 януари водещият на „Дарик кафе“ разговаря с Димитър Георгиев, ръководител направление „Финансови пазари“ в Елана Трейдинг, за тенденциите на българския капиталов пазар. Финансистът коментира: *„Аз съм твърд оптимист, че когато влезем в еврозоната, и смятам, че това ще се случи през следващата година, тогава определено ще се повиши интересът на чуждестранните инвеститори към нашия пазар.“* Питат го за изказването на Денков, че може да закъсне включването ни в еврозоната с половин година. Георгиев отговаря, че по-вероятно е датата да е 1 юли 2025 г. и че за това може да има политически причини. *„Това събитие отдавна го чакаме на финансовите пазари. То ще доведе до засилен интерес към акциите, но и към облигациите, имитирани от българската държава към държавния дълг – ще ги направи още по-сигурни и още по-предпочитани. И това ще направи така, че България да бъде финансирана на още по-ниски лихви, отколкото в момента.“*

На 29 януари темата на „Портфейл“ е „Нужни ли са регулации за имотните брокери?“ В студиото с водещият Михаил Дюзев са Иван Нончев и Иво Райчев. Гост е председателят на Национално сдружение недвижими имоти Александър Бочев. Еврото се споменава като начин на плащане при пазара на недвижими имоти у нас. Съгласяват се, че пазарът на имоти отдавна е в евро. Цените на имотите се обявяват в евро още отпреди да влезем в ЕС. Изповядват се в лева, но сметнати по курса на деня в евро. Гостът не мисли, че това е много решаващо за влизането ни в еврозоната.

Предаването „Стълбицето“

– радио форум на ДАРИК РАДИО за идеи, се излъчва всяка събота от 10 часа с водещ Константин Вълков, който кани като гости в студиото обществени лидери, учени, автори, артисти, философи, предприемачи, за да споделят своите виждания за големите идеи на годината - онези, които ще движат обществото, политиката, бизнеса, науката и културата напред.

През наблюдавания период предаването има две издания, като темата за еврото се засяга на 20 януари, когато в студиото гостуват ексклузивно премиерът акад. Николай Денков и вицепремиерът и министър на външните работи г-жа Мария Габриел. *За първи път в едно студио двамата политици дават съвместно интервю, продължило над час и половина, в което говорят за бъдещето на кабинета, еврозоната и отношенията в управляващото мнозинство.*

След уводни думи за ротацията в управлението, която предстои, и въпроси към двамата за равностметката на мандатите им, водещият пита какви са новините от Световния икономически форум в Давос по отношение на датата за приемането ни в еврозоната. Премиерът Денков заяви: *„Това, което беше потвърдено от всички е, че България стои добре по отношение на всички показатели.“*

Единственият, по който имаме, така да се каже, препятствие, е инфлацията. Всички разбират чудесно, че тя е привнесена отвън, тъй като е свързана най-вече с цените на горивата и с цените на храните, които и двете са на международните пазари. Това, което ние ясно показахме е, че инфлацията пада много бързо, ако погледнете графиките, тя продължава всеки месец с 1% процент и нещо пада... Това, което говорихме е, ако може този преглед - на индикатора инфлация, да бъде направен по-късно, някъде през есента, когато ние очакваме да бъдем в подходящия диапазон“. За датата заяви, че се работи страната ни да бъде приета в еврозоната от 1 януари догодина. Но „няма никаква трагедия, нищо фатално“, ако вместо от 1 януари това стане от 1 юли 2025 г. По думите му разговорите ще продължат и България има подкрепа и място в еврозоната. Но датата не е сакрална и нищо фатално няма да се случи, ако приемането ѝ стане и по-късно. „Това, което е сакрално, е да имаме ясна посока и да работим по нея.“

Предаването „Кой говори“ на ДАРИК РАДИО

е разделено на сегменти/панели, като всеки има определена тема. Като негови водещи се редуват Георги Донков и Мария Черешева, вайбър групата на „Кой говори“ е отворена за коментари на слушатели.

През наблюдавания период, еврото е основна тема в предаването на 24 януари. Какво ще се промени, ако България въведе еврото от 1 юли 2025 г. и възможно ли е отлагане. Водещ: Георги Донков, а гост Ясен Георгиев, изпълнителен директор на Институт за икономическа политика. *„България трябва да отговори на един оставащ критерий - инфлацията да бъде на нива, които са допустими спрямо нивата в определен брой държави в еврозоната. При изпълнение на този критерий датата 1 януари 2025 г. изглежда все по-малко реалистична“. Според него, процесът на присъединяване не трябва да бъде обвързан с фиксиране върху конкретна дата. „Когато говорим за присъединяване, обикновено фокусът е върху този инфлационен критерий. Посочват се трите държави с най-добрите инфлационни равнища, а не с най-ниските. Например Хърватия също не отговаряше напълно на инфлационния критерий. И за да може формално да отговори, две от държавите в еврозоната, които „изкривяваха картината“ – Португалия и Малта, бяха извадени от уравнението, прие се че тяхната инфлация е нереална. И затова бяха прегледани следващите три държави с най-добър инфлационен критерий – Франция, Холандия и още една държава. По този начин Хърватия успя да отговори на този критерий.“ Според Ясен Георгиев, винаги може да се намерят три държави, които са с най-добри инфлационни равнища. „Тогава инфлацията у нас, дори да бъде по-висока от средната за еврозоната, тя ще бъде сравнима с тези държави, които имат икономическа структура или други параметри, сравними с България“. Има ли политическа воля както от България, така и от партньорите ни в Европейския съюз, това да се случи? „Това, което наблюдаваме през последните 9 месеца е много ясно артикулиране на желанието България час по-скоро да се присъедини към еврозоната и работа за постигане на това към 1 януари 2025 г. , но в същото време, всички, които следят темата са съгласни, че скоростта, с която протича подготовката е, меко казано – незадоволителна.“ Остават 11 месеца и „Всеки един ден, в който нямаме достатъчно добре артикулирана комуникационна кампания, която да говори за това какво ще се случи на чисто битово равнище, създава възможност за вакуум и за дезинформация.“*

В разговора се засяга и превалутирането и разпространяваната теза, че то ще е неизгодно за нас. Гостът смята, че то ще е като на курса в момента и няма да има сътресения. По въпроса, че чак сега България планира да започне кампания за въвеждането на еврото, на всичкото отгоре за това за отделени 10 милиона евро, Ясен Георгиев смята, че отлагането на кампанията е голям пропуск. Но малкото финанси не са най-важното, има много възможности за комуникация. Дава пример с конкурс за избор на символи върху българските евромонети. Този конкурс да не е на бутиково равнище, а чрез широко обществено обсъждане. *„Така всеки един от нас ще може да се припознае. Тоест, да има нещо като платформа, в която всеки да може да гласува – например – дали на гърба на двуетеврата*

монета да бъде Паусий Хилендарски, или да бъде Иван Вазов.“ Друг източник на комуникация може да бъде каналът на народните читалища. Те са над 4 000. В по-малките населени места, читалището е символ на държавността, като изключим кмета на кметството. Трета идея – създаването на „горещ телефон“, на който всеки може да попита как ще се случи превалутирането, например. Важни са и регулаторите, които трябва да не допускат спекулации от някои търговци. Контролните органи трябва да са навсякъде.

На 31 януари първата тема е: „Поскъпване на кредитите: Какво да очакват гражданите и бизнесът“. Водещата Мария Черешева разговаря с финансиста Юлиан Войнов. Според него, сред основните фактори за 20% ръст на ипотечните кредити е сравнително niskият лихвен процент, който се е наложил в България. Средства се насочват към имотния пазар с идеята, че след като влезем в еврозоната тези имоти, които сега са купени може да бъдат продадени директно в евро, без да се минава през банковата система, ако е необходимо легализиране на тези средства. С влизането на България в еврозоната, където ще бъде провеждана паричната политика на Европейската централна банка, българските банки ще трябва да се съобразяват с лихвения процент там – най-вероятно 4 %. По думите му, *„най-вероятно след като влезем в еврозоната лихвите у нас ще се повишат и ако се стигне до минимално увеличение, може би то няма да бъде усетено, но ако лихвите се покачат с 1-2%, това ще доведе до сериозно увеличение на месечната вноска за домакинство.* Включен е въпрос от слушател: Като приемем еврото сегашните задължителни минимални резерви на банките и БНБ от 12 % ще се сведат до 1 %, това ще изсипе на пазара огромен ресурс за кредитиране, а банките ще се изложат на риск. Войнов коментира: *„Така е, но тогава трябва да спазват правилата на политиката на ЕЦБ, тоест парите няма да се раздават, а дават на някакъв лихвен процент. Той задължително ще е по-висок от този в момента, по който банките дават кредити. Това ще доведе до повишаване на ликвидността на банките, което е добре.“*

ИЗВОДИ: През наблюдавания период в предаванията на ДАРИК РАДИО - „Дарик кафе“, „Кой говори“ и „Стълбището“, се отделя голямо внимание на темата за датата на приемането на България в еврозоната и Шенген и на липсата на масирана рекламна разяснителна кампания от страна на държавата и Българската народна банка по въпроса. Почти всеки ден се засягат ползите от еврото в различните му аспекти ту като основна тема, ту като допълнителна, към друга, като: предстоящите евроизбори, новите конституционните съдии, инфлацията, ипотечните кредити, българския капиталов пазар, регулациите за имотните брокери и т.н. Като цяло журналистите в медията налагат мнението, че еврото трябва да се приеме и то на 1 януари 2025 г. Не приемат довода, че инфлацията пречи на България да влезе в еврозоната и често правят сравнение с Хърватия, която е приета също с доста висока инфлация. Налага се мнението, че нашите политици трябва да работят и за овладяването на инфлацията, и във външнополитически план с нашите западноевропейски партньори и Европейската централна банка за приемането на България в еврозоната от 1 януари 2025 година. Смятат, че проблемът е политически и българската политическа класа трябва да си свърши работата и да убеди партньорите ни.

Често задават въпроси къде е кампанията на държавата за въвеждането на еврото – къде са сайтът, логото? Държавата трябва по-сериозно да се ангажира и да увеличи ресурса, като по всички медии – и държавни, и частни върви кампания за това, какви ще са ползите от еврото. „Ние искаме масирана рекламна кампания по въпроса „Защо еврото е полезно за България?“.

В предаванията на ДАРИК РАДИО се подчертават положителните ефекти от въвеждането на еврото. През периода на наблюдение няма гости, които са срещу него. Говорителите са икономически експерти, финансиста, политици, които говорят позитивно за ефектите от процеса. Понякога от дискусиата във вайбър групата на предаването се посочва аргумент против въвеждането, но всички в студиото се стремят да го оборят.

Интересен акцент е предложението да са направи втори сезон на уеб сериала на „Дарик кафе“ - „Иво Райчев приема еврото“. Малки видео филмчета показват как ще живеем, влизайки в еврозоната.

През наблюдавания период е и ексклузивното гостуване на премиера акад. Николай Денков и вицепремиерът и министър на външните работи г-жа Мария Габриел в предаването „Сълбището“. За първи път в едно студио двамата политици дават съвместно интервю, продължило над час и половина, в което говорят за бъдещето на кабинета, еврозоната и отношенията в управляващото мнозинство.

BULGARIA ON AIR

Фокусираното наблюдение обхваща „Новините ON AIR“, делничните актуално-публицистични предавания „България сутрин“, „Денят ON AIR“, „Директно“, както и седмичните предавания „Money.bg“, „Брюксел 1“ и „Опорни хора“.

В периода 18 януари – 31 януари 2024 г. са наблюдавани всички издания на **Новините ON AIR**, разпределени в дневни емисии 13:30 ч. (30 мин), 15:30 ч. (15 мин.), централна емисия в 18:30 ч. (60 мин.); късна емисия в 21:30 ч. (45 мин.), като е отчетено, че в събота и неделя късната емисия в 21:30 ч. обикновено е технически съкратеното издание на централните емисии новини от 18:30 ч. Проследено е и съдържанието на сутрешните кратки новини, които са в рамките на актуалното предаване „България сутрин“ с емисии по 5 минути в 7:00 /с представяне на новините, които се следят/, в 7:30 и в 8:30 ч.

Наблюдавани са съответните за периода издания на актуалните делнични предавания: **„България сутрин“** – 10 броя; **„Директно“** – 10 броя; **„Денят ON AIR“** – 10 броя; Седмичните актуално-публицистични и специализирани предавания, излъчвани в събота: **„Money.bg“** – 2 броя; **„Брюксел 1“** – 2 броя; **„Опорни хора“** – 2 броя.

Предмет на доклада е отчетане параметрите на публичния дебат с медийното отразяване на темата за готовността за присъединяване на България в Еврозоната в наблюдаваната програма. Повод е приемането на Законопроекта на БНБ, медийната кампания на МФ за въвеждането на еврото, разясняване от страна на експерти на готовността на България за покриване на т.нар. Маастрихтски критерии по отношение нивата на инфлацията за влизане в европейската валутна зона и как този процес ще се отрази на финансите на българските граждани – кредити, спестявания, доходи, потребителски способности.

Новините ON AIR

На 18.01.2024 г. едва в късната емисия новини (21:30 ч.) се появява наблюдаваната тема за влизането на България в Еврозоната от 1 януари 2025 г. Аспектът на отразяване е дипломатическите усилия на България да получи подкрепа за увеличаване на шансовете за влизане на тази дата чрез проведени срещи по време на Световния икономически форум в Давос с председателя на Еврогрупата - Паскал Донаху. На фона на фотокадър от Давос на четиримата – Николай Денков, Асен Василев, Кирил Петков и Паскал Донаху, и последващо видеоинтервю с академик Николай Денков от мястото става ясно, че *„след позитивната и интензивна среща“* европредставителят е потвърдил очевидното, че покриването на критерия за инфлацията е разковничето за влизането в Еврозоната. Обсъждани са стъпки за увеличаване на шансовете – по възможност датата да е 1 януари 2025 г., ако не – шест месеца по-късно. Темата не е обявена в акцентите на новините, които традиционно се анонсират в началото на емисията, и новината е разположена по средата на емисията.

На 19.01.2024 г., в средата на емисиите новини - обедната, централната и късната, без да е обявявана в акцентите, темата присъства в аспект: начало на медийната кампания на МФ. Зам. - министърът на финансите Ивайло Яйджиев представя логото и слогана за присъединяването на България към Еврозоната, придружено с категоричното становище на МФ, че страната ни е изпълнила критериите за бюджетен дефицит, дълг и кредитен рейтинг, с изключение на критерия инфлация. Едва в централната емисия в 18:30 ч. се показват графичното изображение на логото в далечен и близък план

и слоганът „Единството е сила“. Добавя се информация кой е създателят на логото – 24-годишният Георги Георгиев, спечелил конкурса за проект на лого, както и това, че то е защитено с авторските му права на стойност 20 000 лв. Новината е съпроводена с надпис на екран *„Единството е сила. С този слоган България тръгва към еврото“*. Позицията на МФ се подкрепя в репортажа с извадки от две интервюта - с министъра на финансите Асен Василев от Давос и със зам. министъра Ивайло Яйджиев от България, които също определят критерия инфлация като предизвикателство за присъединяването. Зам.-министърът пояснява, че тя е плаващ критерий, зависещ от референтни стойности, определяеми както от показатели в България, така и от показатели в Еврозоната. Асен Василев казва, че редовният конвергентен доклад на ЕК ще излезе в края на юни, за българската инфлация ще се вземат предвид и данните от м. май и че всички заедно работят за това на 1 януари 2025 г. България да стане официално член на Еврозоната.

На 20.01.2024 г. /събота/ темата вече е втора в емисиите новини и се разгръща на фона на кадри с премиера Денков, логото на кампанията, както и хоризонтален надпис на екрана *„Подготовка за еврото“*. Съобщава се информацията, че Еврозоната остава приоритет за кабинета Денков-Габриел, инфлацията може да се окаже пречка пред управляващите България да влезе на 1 януари 2025 г. Пакетирана е заедно с темата за стъпките преди ротацията на кабинета. Следва репортаж с покрити бланкове, секвенция от видеокадри от сградата на Европарламента в Брюксел, от събитието по представянето на логото на кампанията, кадри от печатница за евробанкноти, извадка от интервюта на Денков от Давос, където той допуска възможност за отлагане с 6 месеца след датата 1 януари 2025 г. Репортажът завършва със заключението, че приоритети остават пълноправното членство в Шенген и приемането в Еврозоната, като предизвикателство остава инфлацията, но сметките на управляващите са тя да бъде овладяна до началото на следващата година. В централната емисия към структурираната по същия начин информация по темата се добавя позиция на БСП с видеомонтаж от изказване на Корнелия Нинова с критики към дейността на правителството. Нарича правителството *„най-неевропейското правителство“* и критикува политиката му по основните приоритети – пълноправно членство в Шенген и влизането в Еврозоната.

В неделя в новините темата въобще не присъства.

На 22.01.2024 /понеделник/ в обедната емисия новини 13:30 ч. темата за въвеждането на еврото е включена в средата на емисията опосредствено през информация и извадки от сутрешното предаване *„България сутрин“* в аспекта *„защита на потребителите“*. Съобщава се за тенденция в някои търговски обекти преждевременно да се появяват цени както в лева, така и в евро. Зрителите се предупреждават за възможност недобросъвестни търговци да се възползват от курсовата разлика и се оповестяват съвети на икономисти – ако в един обект са обявени две цени, то потребителят може да плати по-ниската от двете. Следва репортаж, съдържащ монтаж от разговора със създателката на платформата *„Ние, потребителите“*, проведен в сутрешното предаване *„България сутрин“*. Новината е повторена по същия начин и в края на централната емисия новини в 18:30 ч.

В следващите дни темата за подготовката за еврото присъства спорадично в новините. След пауза от два дни отново се появява на 25.01.2024 г., по повод изказване на премиера Денков преди заседание на МС, което е във връзка с приемане на Постановление за изпълнение на Закона за държавния бюджет 2024 г. от МС. Репортажът съдържа видео с част от негово изявление, че *„това е бюджет, който е насочен и към хората, и към икономиката и ни приближава към еврото и европейския начин на живот, без да поставя в риск фискалната рамка“*. С надпис с подложка на екрана *„Бюджет 2024 г. Денков: Приближава ни към еврото и европейския начин на живот.“*

На 28.01.2024 г. /неделя/ в емисиите новини през целия ден водещ акцент и първа новина е обявеното официално от управителя на БНБ Димитър Радев намерение за затягане на кредитирането на домакинствата. Редакторите определят новината като пряко засягаща финансите на всички. Хоризонтален надпис на екрана *„Затягане на кредитирането. Ще има ли нови лихви и нови условия за парите назаем?“*. Новината е илюстрирана с видеокадри от машинно и ръчно броене на големи пачки

банкноти в лева. Официалната информация от гуверньора е, че е възможно затягане на кредитирането на домакинствата с уточнение, че до тази стъпка ще се стигне само след анализ на данните от първото тримесечие и това означавало, че ще се повишат лихвите по кредитите и ще има по-строги изисквания при кандидатстването за заем. Това се предприема с цел контрол на инфлацията и стабилизиране на банковата система, като подобно решение ще се обсъди с европейските партньори предвид влизането в Еврозоната. Решението се взема на база статистиката на БНБ, че 2023 г. е рекордна в кредитирането. В централната емисия новини в 18:30 ч. има подробен репортаж, който е с кадри от сградата на БНБ, текст за официалната статистика на БНБ, че 2023 г. се определя като годината с рекорд в кредитирането, и монтирано интервю с икономиста и финансист Румен Гълъбинов, който е на позицията, че благодарение на Валутния борд и по-ниските лихви по кредити в лева, отколкото в евро, се е развило жилищното кредитиране през последните 10 години. Стъпката за повишаването на лихвите и затягането на условията за кредитиране ще става много бавно и плавно – поне в период от 6-12 месеца лихвите ще останат по-ниски от лихвите в Еврозоната. Според икономиста, това няма да засегне част от кредитите, а основно тези кредити с високи лихви и бързите кредити. Дава съвет за решилите тепърва да теглят кредит – ако е за живеене, да не чакат, за инвестиционна цел – могат да преосмислят.

На 29.01.2024 /понеделник/ появата на темата за присъединяването към Еврозоната е опосредствана през темата за подкрепата на Гърция за пълното членство на България в Шенген. Тази позиция на съседната ни държава е заявена на среща, провела се у нас между министър Асен Василев и министъра на държавното управление на Гърция. От синхрон на изказването на Василев след срещата с гръцкия министър, става ясно че *„Гърция подкрепя пълното присъединяване на България към Шенген, което означава отваряне на сухопътните граници, както и присъединяването към Еврозоната, което се очаква да стане на 1 януари 2025 г.“*

В последните два дни от наблюдавания период 30-31.01.2024 г. наблюдаваната тема не присъства в новините.

Делнични актуално-публицистични предавания:

„България сутрин - важните неща рано сутрин с Мария Константинова и Виктор Дремсизов“

Темата за присъединяването на България към Еврозоната присъства в рамките на 3 издания от общо 10 за периода – две последователни и на 30.01.2024 г.

В началото на наблюдавания период на 19.01. /петък/ темата е пакетирана с другата важна тема – частичен Шенген от 01 април 2024 г. Икономическите ползи и предимства от влизането ни във въздушен и морски Шенген са обединени с подготовката за еврото в разговор с госта зам.-министър на икономиката Николай Павлов. Анонсирани със заглавието *„За преходния период преди въвеждането на еврото и облекченията след Шенген“*, двете взаимосвързани теми са разположени в средата на предаването, като втората част от разговора със заместник-министъра е посветена на еврото, илюстрирана с надпис на екрана *„Предимство за влизане в Шенген и Еврозоната“*. Павлов изразява положително очакване за процеса и подготовката от страна на Министерството на икономиката, което има срокове за изпълнение по отношение на правата на потребителите, развитието на цените, пресичане на опити от страна на търговците за спекула, за промяна на цените, периодите, през които ще се обявяват цените в двете парични единици, периодите, през които ще могат да бъдат обменяни лева-евро безплатно и свободно. Подготвял се специален държавен сайт, в който ще е налична цялата информация. През цялата 2024 г. все повече щяла да навлиза информационната кампания за еврото от страна на държавата /МФ и МИ/. Точното начало на преходния период на цени в двете парични единици все още се уточнявало според опита на другите страни – обикновено 6 месеца преди официалната дата. Павлов се изказва предпазливо и в унисон с други представители на изпълнителната власт за постижимостта на датата 1 януари 2025 г. – а именно, че всички критерии са изпълнени, като остава предизвикателството инфлация, която по негови данни устойчиво намалява. Приключваме годината с под 5%, а за цялата 2023 г. тя е малко под 10%, сравнена с 2022 г. е по-ниска. Разяснява какъв е

механизмът за прилагане на Маастрихските критерии. Все пак отчита, че инфлацията е незаобиколим фактор, влияе се от външни фактори. Ние сме част от големия пазар на ЕС и от процесите в големите държави, някои от които са влезли в рецесия. Макар присъединяването ни към Еврозоната да е предпоставка за интензивни пазарни отношения със страните-членки, то целта на МИ е да се обърне към по-далечни нови пазари – Япония, Корея, Виетнам, СА, ОАЕ и Египет – 6 приоритетни държави, с които се създават двустранни икономически комисии и бизнес форуми за износ, инвестиции, правене на бизнес с тях. Изтъква предимствата на членството в Еврозоната - ще покачи кредитния ни рейтинг, отпадането на превалутирането води ефект около 0,5% от БВП по изчисления. Влизането в двете зони акумулира ефект върху БВП, дава индикации за политическа стабилност в очите на потенциалните партньори. Дали влизането в Еврозоната ще повиши броя на инвеститорите, зам.-министърът изтъква предимствата на единната валута, ролята на комисиите, които ще се проведат, и на търговските аташета, като посочва кои към момента са ни най-важните външноикономически страни-партньори в Европа и Азия. По отношение на доходите мнението му е, че абсолютните стойности на доходи и заплати няма да се вдигнат автоматично, притесненията на хората, че ще се намалят, не са основателни. Икономическият растеж ще повиши и доходите. Ерата на аутсорсинга в България отминава според него, вече не сме дестинация с евтина квалифицирана работна ръка, а за правене на качествен бизнес. Николай Павлов като представител на изпълнителната власт говори „за“ еврото и е оптимист по отношение на влизането на 1 януари 2025 г.

На 21.01.2024 г. /понеделник/, в средата на предаването, темата присъства в аспекта „защита на потребителите“ по отношение на появилата се тенденция в някои търговски обекти преждевременно да се появяват цени както в лева, така и в евро, а държавните институции още не са обявили кампанията за официален преход към еврото. Подведени ли са потребителите – разговорът е с Габриела Руменова, създател на платформата „Ние, потребителите“, която е предоставила автентични, актуални снимки от търговски обекти с обявени цени в евро. Експонират се на екрана и явлението се коментира в аспекта дали и доколко това е нарушение на Закона за защита на потребителите, и доколко са лоши практики. Съгласно закона сега потребителят трябва да знае цената в лева, не се изключва наличие на други цени, но те трябва да съответстват на цената в лева и тя да е отбелязана. Разглеждат в студиото различни търговски нарушения - етикети с цени в различни валути без цена в лева; закръгляване на цената нагоре; табели с три цени и потребителят е объркан коя точно цена трябва да плати. Изяснява се кой е компетентният орган, към който да се обръщат потребителите – представител на търговеца, а после КЗП. Уточнява се легалният период - 30 дни след вземане на решението за присъединяване на България към Еврозоната вече ще се появят двете цени на стоките и това ще продължи 1 година – и потребителите трябва да са много внимателни, да проверяват дали правилно са изчислени по фиксирания курс. Към момента не би трябвало да се обявяват и двете цени, официалната валута е лев и законодателството изисква цените да се обявяват в лева.

С дълъг интервал от време темата се появява в предаването чак на 30.01.2024 г. /вторник/ в аспекта логото на информационната кампания. В анонса на предаването на фона на кадри със слогана и логото се обявява „Как се измисля лого на кампанията за Еврозоната и какво символизира то?“ Разговорът е с 24-годишния му създател и учител Георги Георгиев. Темата е първа в предаването с онлайн интервю с Георгиев. Гостът описва какво символизира логото и какво го е мотивирало да го създаде. По думите му кампанията за влизане в Еврозоната е информативна и не е "за" или "против" еврото. Попитан за личното му мнение за влизане в Еврозоната, казва, че се доверява на финансовата власт в България и на специалистите.

В кратките новини в рамките на сутрешния блок в наблюдавания период темата не се проследява.

Предаването „Директно“

Тема присъства в рамките на 2 издания от общо 10 – на 22.01.2024 г. и на 29.01.2024 г. И в двете издания е първа по ред.

На 22.01.2024 г. в аспекта на въпроса *„Имаме ли повече пари за харчене при забавяне на инфлацията на годишна база?“* анализът е на икономиста Адриан Николов от Институт за пазарна икономика, а следващият понеделник темата е разгледана в контекста правото на България да поиска извънреден доклад от ЕК за инфлацията, отдалечаваме ли се от датата за приемането 1 януари 2025 г. и затягането на кредитирането от БНБ на фона на рекордния ръст на кредитирането. Анализът е на икономиста Георги Ангелов.

В предаването на 22.01.2024 г. позицията на икономиста Адриан Николов е, че ръстът на доходите не е спирал, дори в края на 2022 г., когато инфлацията е била висока. Сценарий на обедняване не е имало - нито при заплатите, нито при пенсиите, само забавяне при социалните помощи поради бюджетни процедури. Дали са се успокоили цените при едноцифрен ръст на инфлацията, драматичен ли е за личния бюджет темпът на инфлацията и ще успяват ли българските работодатели да покачват заплатите, икономистът е скептичен на фона на забавянето на българската икономика и спада на износа. По отношение на Еврозоната и изпълнението на критерия инфлация за приемането ни, експертът обяснява отново механизма и методиката на Маастрихтските критерии, дава пример с последно приетата държава Хърватия, където е направен политически компромис за заобикалянето на неизпълнен критерий инфлация чрез изключване на някои държави. Според прогнозите не е възможно отново да преминем през инфлационен шок – напр. двуцифрена инфлация, защото катализатори на голямата инфлация са били процеси преди това, от енергийните цени с войната в Украйна и сега конфликта в Близкия изток, който е трифакторен – забавени доставки, увеличени цени и икономически ефекти от тези два. Икономистът прави геополитически анализ на световните събития и влиянието им върху икономиката - изборите в САЩ и възходът на Доналд Тръмп, предстоящи избори в други страни като Русия и Украйна, смятайки, че геополитическите следствия ще са ограничаване на подкрепата за Украйна от САЩ и префокусиране към Китай. Това ще натовари Европа, която трябва да поеме подкрепата за Украйна. За смяна на политиката и посоката в Русия е скептичен, победата на Путин изглежда много вероятна. Според госта предстоящите евроизбори също са голям фактор с влиянието на десни и крайнодесни партии като например в Нидерландия, Германия, но не вярва крайнодесните идеологии да се наложат. Не съществувал контекст, който да тласне избирателите да се отдалечат от естаблишмънта и да се насочат към тези крайни формации. Гостът Адриан Николов е по-скоро оптимист и говорител „за“ ползите от влизането в Еврозоната.

Втората част в това издание на предаването, с гост в студиото Добрин Иванов от Асоциацията на индустриалния капитал в България /АИКБ/, е озаглавена *„Бизнес климат, работна страна - Как страната ни да бъде конкурентна по пътя към Еврозоната“*. Темата за еврото отново е в пакет с темата за частичния Шенген от 1 април 2024 г. и перспективите за пълен Шенген. В чисто икономически план изчисленията за загубите, които България търпи от осъществявания все още граничен контрол по сухопътните граници, са около 1 млрд. лева, а само сектор „Транспорт“ губи около 200 млн. лв., плюс косвени загуби. За Еврозоната и колко важно за бизнеса е влизането да се случи възможно най-скоро, позицията на АИКБ е, че основен приоритет е членство на 1 януари 2025 г. Към момента инфлацията надвишава целевите нива над 5,5%, но приемането е политическо решение, като Добрин Иванов също посочва направеното изключение за Хърватия, като все пак отбелязва, че там отклонението е само няколко десети от процента, а при нас това е няколко цели процента. Представителят на АИКБ е говорител твърдо „за“ еврото и оптимист по отношение на датата на приемане 1 януари 2025 г.

На 29.01.2024 г. в предаването анализът на Георги Ангелов - старши икономист от Институт „Отворено общество“ е, че е по-важно да се затегне експанзията на жилищното кредитиране, защото повече пари в оборот са двигател за инфлацията, и то не само в цените на недвижимите имоти, а в цялата икономика, всъщност целта е да свалим инфлацията, за да постигнем критериите от Маастрихт. Прави

паралел с имотния балон преди 15 години, когато в Еврозоната инфлацията е била ниска - 2-3% , а в България - 15% и тази разлика е била заради кредитния бум, което сега не бива да позволяваме. Обяснява икономически аксиоми, според които имотните балони и финансовият цикъл са свързани с повторемост. За разлика от икономическия цикъл, който обикновено има регулярност, финансовият цикъл няма регулярност, но през десетина години се повтаря. Въпреки това е възможно той да не се повтори, ако се вземат мерки навреме за охлаждане на пазара от регулатора БНБ, за да може наистина растежът на кредитирането, цените на имотите и строителството да е умерен и да се избегне рискът от балон и срив, според икономиста. По негови думи, шансът България да бъде приета в Еврозоната на 01.01.2025 г. е 50/50 заради инфлацията. Допуска възможност да свалим инфлацията поради това, че има тенденция в Еврозоната тя да се качва, а нашата устойчиво върви надолу и може да се срещнем по средата, а допълнителен фактор е отдалечаването от енергийната криза и това е благоприятно за инфлацията, но пък е важна и ролята на регулаторите - цените на парно, газ, ток вдигат инфлацията, пример с цената на парно над пазарна цена, за да се покрият стари загуби, или пък КЗК позволява на Булгаргаз да продава над борсовите цени в България, което също вдига инфлацията. Все пак експертът остава на категоричното мнение, че намеса при регулаторите от страна на правителството е недопустима. Опасява се, че поради намеренията на БНБ да затегне кредитирането може банките да се изкушат от още един последен скок/бум на кредитирането малко преди затягането и се надява на разум, че това не е добре за никого от играчите – банки, потребители, бизнес.

От друга страна, изкуствено занижаване на инфлацията чрез хватки няма да бъде признато от ЕЦБ. На въпроса възможно ли е да получим компромис като при Хърватия, икономистът смята, че изключението трябва да е в рамките на правилата – да докажем, че тази инфлация се дължи на външен фактор – война, регулирани цени и нещо друго. Другият възможен начин е да изчакаме, да изпълним условието и да поискаме по-късен извънреден доклад. Такъв подход, разбира се, поставя под риск влизането на 1 януари, то ще е със сигурност по-късно. Сложното пък с отлагането с 6 месеца е, че точно в средата на годината трябва да се сменя валутата. Няма лош вариант страна в средата на годината. Георги Ангелов е умерен оптимист „за“ еврото, а по отношение на влизането на България от 1 януари 2025 г. е умерен скептик.

„Денят ON AIR“ с Ганиела Ангелова

Темата присъства в рамките на 3 издания от общо 10 за наблюдавания период – на 19.01. - разговор и коментар от икономиста Светлин Танчев, на 22.01. - разговор с Левон Хампарцумян, председател на Български форум на бизнес лидерите, и на 29.01.2024 г. - коментар от Милен Керемидчиев, бивш заместник-министър на външните работи и понастоящем представител на бизнеса.

На 19.01.2024 г. втората по ред тема на предаването е приемането на първо четене от НС на Закона за БНБ – 15-минутен разговор и коментар от икономиста Светлин Танчев, резюмиран с хоризонталния надпис с подложка на екрана „*Законът за БНБ мина на първо четене. Кога ще е ясно покриваме ли критериите за влизане в Еврозоната?*“ (На 1.02.2024 г. НС прие окончателно закона и на второ четене³). Танчев коментира критиките срещу приемането на България в Еврозоната поради липсата на готовност, базирани на изтекъл аналитичен доклад от миналата година, както и защо беше забавено приемането на закона за БНБ, готов още от юни 2023 г. Според икономиста, неприемането на Закона за БНБ блокира приемането на България в Еврозоната. Съгласява се, че страната ни не е готова

³ На 01.02.2024 г. окончателно беше приет законопроектът за Българската народна банка (БНБ), с който се обезпечават правната интеграция на БНБ в евросистемата при въвеждане на еврото като парична единица на страната ни, в сила от деня, който ще е посочен в решение на Съвета на Европейския съюз за приемането на еврото от България. С него се урежда статутът на еврото като парична единица, както и определянето на дизайна на националната страна на разменните евромонети, пускането и изваждането от обращение, замяната, обмяната и възпроизвеждането на евробанкноти и евромонети. С приемането му се преодоляват всички правни несъответствия, отчетени в докладите за конвергенция на Европейската централна банка (ЕЦБ) и Европейската комисия, отнасящи се до устройствения закон за БНБ

още за влизането на еврото. Смята, че изпълнението на критериите не трябва да се постига изкуствено чрез тези буфери в бюджета за разходи, от които после се отказваме - напр. постигане на изискуемия дефицит от 3% да не става чрез изкуствено ограничаване на някои необходими разходи. Други държави адекватно канализират средства, тепърва излизат нови заплахи покрай AI технологии и правителството не трябва да отлага разходи. Коментира неизпълнения критерий инфлация с изчисления колко трябва да постигнем и предупреждава, че досегашният инфлационен бавен ход надолу може да бъде спрял поради нови геополитически рискове, които да предвидим в тази формула - кризата в Близкия изток и през последния месец проблемите в Червено море с йеменските хути. Разговорът преминава към ситуацията в Червено море от гледна точка отражението ѝ на икономиката. Успокояващото според експерта било, че хората все още имат покупателна способност, въпреки опасенията, че поради рязкото вдигане на лихвени проценти, рязко ще се свие и покупателната способност, но това не се случва.

На въпрос на водещата, ако не успеем до май-юни да се справим с критерия инфлация, в риск ли е датата за влизане в Еврозоната, гостът заема позицията на противник на „стъкмистко влизане на всяка цена“. Отлагането на влизането за 2027 г. е по-отговорният подход предвид и геополитическите рискове според него. Другото е привнасяне на повече рискове в нашия стопански живот. Еврозоната е една помощ за икономическия живот, така трябва да го разглеждаме, не е панацея и отлагането е приемливо.

Разгледано през Хърватия и компромисът, направен за нея по един критерий, той смята, че не е невъзможно и при нас да се направи такъв. Склонен е да вярва, че Европа би го направила по критерий инфлация. Другият критерий дефицитът е по-лесно постижим чрез стъкмяване и чрез разходните буфери. Дори можем да излезем според икономиста на излишък.

За готвеното от БНБ затягане на жилищното кредитиране и отражението му върху потребителите Светлин Танчев прави бърз анализ на лихвените нива в Европа и Америка и изхожда от народопсихологията на българина при турбуленции да се запасява и то консервативно - чрез депозити в банката и имоти. Според него БНБ действа адекватно, определяйки с минимални стъпки вдигане на ОЛП и плавно укротява банковите апетити за раздаване на кредити. Банките печелят най-много, когато лихвите са високи. Когато са близки до нулата, те не печелят чак толкова и затова се вдигнали такси по услуги. Сега вече има лихви и по депозитите и това е било видно от рекордните печалби на банките от отчетите за миналата година. Оттук нататък това е основен риск пред България и е добре, че БНБ започва да налага предварителни мерки. Светлин Танчев е умерен говорител „за“ влизането в Еврозоната, като дипломатично заема позицията на умерен скептик за готовността за влизане на датата 1 януари 2025 г. и приема като по-отговорно по-късно присъединяване.

На 22.01.2024 г. темата за еврото е последна в предаването, анонсирана „Ще се отложи ли въвеждането на еврото у нас?“ – около 13-минутен разговор с Левон Хампарцумян, председател на Български форум на бизнес лидерите. Допускането на премиера Денков за отлагане на влизането в Еврозоната Хампарцумян определя като „някаква политическа игра“ и приема, че това ще се случи на 1 януари 2025 г. Уверява за наличие на способности инфлацията да бъде натискана надолу чрез антиинфлационни технически мерки, също зависело и от методиката на пресмятане на инфлацията, но това е във функциите и компетенциите на МФ и БНБ, които разполагат с данните. Коментира движенията на инфлацията в Еврозоната и у нас, компромисът с Хърватия, който може да бъде допуснат и с България, тъй като е правен и за Гърция. Хампарцумян не смята аналитичния доклад, на който се позовават скептиците и критиците на присъединяването към единната европейска валутната зона, за показателен, защото той очертавал единствено евентуалните рискове и фактът, че не сме готови. Омаловажава експертизата на автора му, подчертавайки, че е писан някога от подуправител на БНБ, който сега не знае къде е. Смята, че скептиците не са специалисти, анализират само рискове, но ползите са многократно по-големи, отколкото от рисковете. Изброява ползите: снижаване на трансакционните разходи – около 0,5 млрд. лева/година; покачване на кредитния рейтинг на държавата; като цяло по-стабилна банкова система и ангажимент на ЕЦБ да помага при разклащане на по-голяма банкова институция в България;

Позовава се на примера с изплуването на Гърция от финансовата криза благодарение на членството ѝ в Еврозоната. За страховете в България и тези, които ги подхранват, смята че това са политически авантюристи, които искат пренареждане на масата, за да се наредят на нея първи.

За лихвите и тенденциите в света и в Европа е на мнение, че влизаме в предполагаемо дълъг период с по-високи лихви, корпоративният кредит започва да поскъпва /съотношението кредит: депозит е все още в полза на депозита/, най-вероятно ще започнат да се предлагат ритейл продукти с депозити извън България, не бива да очакваме поевтиняване на кредитите, те ще вървят нагоре, тъй като са достатъчно ниски – прогнозира покачване с 30-40%; БНБ има ограничени възможности за влияние върху кредитирането с предупреждения към участниците. Хампарцумян споделя съветите си към гражданите и bankerите при кредитирането – разумно, с оставяне на буфери, предоговаряне, увеличаване на срока за погасяване. Намира, че нашата икономика е в учудващо добро състояние. Някои политици търсят кризи, ако не – създават, за да кажат на своите избиратели, че решават кризата. Заради това, което произвеждаме – оръжие, храни предвид геополитическите кризи, според бившия banker и бизнесмен, България икономически стои доста по-стабилно от други. Левон Хампарцумян е твърд говорител „за“ влизането в Еврозоната на 1 януари 2025 г.

На 29.01.2024 г. последна в предаването е наблюдаваната тема, анонсирана като „Асен Василев категоричен – от 1 януари 2025 г. влизаме в Еврозоната. Реална ли е тази дата?“ - Коментар от Милен Керемедчиев. Според госта, влизането ни в Еврозоната е повече политическо, отколкото практическо решение. Има възможност за присъединяване, „в крайна сметка стъкмистиката играе и в европейските институции“. Факт е, че не изпълняваме критерия инфлация - два пъти по-висока, отколкото изискуемата. Керемедчиев е радетел на идеята да поискаме извънреден доклад за края на 2024 г., извън редовния такъв, предвиден през юни 2024 г. Обяснява, че влизането в Еврозоната е базирано на доклад на всеки две години. Всяка страна-кандидат има право да поиска извънреден доклад. В момента у нас инфлацията върви надолу от 12% на 8,7%, но въпреки това до редовния доклад през юни нямало да стигнем до изискуемите 3%. Затова може да поискаме извънреден, за който ще се вземе друг период на отчитане на инфлацията, в който ще сме по-близо до изискуемите проценти и така може да се постигне компромис. Керемедчиев също обяснява механизма на изчисляване на средния процент инфлация в Еврозоната според ЕЦБ и как може да бъде направен компромис, подобно на този при Хърватия – принципно се взема средният процент от три членки с най-ниска инфлация за период и се добавят 1,5 процентни пункта. Компромисът е да се вземат други три държави, като се изключат тези с отрицателна и най-ниска инфлация, като се аргументират източници на инфлация. Според него, решението е политическо, на европейско ниво, но смята, че ЕК не е готова да направи за България този компромис. Не бил постигнат и успех в Давос от разговорите на Асен Василев и Денков там, затова и премиерът подготвял за възможно отлагане. Сигнали и от гуверньора на БНБ сочат да не се фокусираме върху 1 януари 2025 г. Настоятелността на Василев според Керемедчиев не е обяснима предвид разхищаващия бюджет, който е приет за 2024 г. „Използваме имагинерни пари, за да може на хартия да изкараме показатели и цифри.“ Според експерта, премиерът Денков е по-реалистичен, като допуска отлагане. Неправилно е разминаването в говоренето на Асен Василев и премиера във връзка с датата на приемане на еврото.

Но от друга страна, с отлагането на датата 1 януари 2025 г. влизането по-нататък щяло да става все по-трудно поради резки промени в световната икономика. В този смисъл според него, и 2027 г. вече става твърде оптимистична дата. По думите му България няма да бъде подмината от покачване на инфлацията, каквото се случва в Европа в момента, предвид войните, които се водят и блокирането на важни транспортни пътища. За Керемедчиев смяната на министри при ротацията на кабинета не е ключов фактор, *важен е финансовият министър, а той ще си остане*. Милен Керемедчиев е говорител „за“ еврото, но по отношение на влизането от 1 януари 2025 г. е умерен скептик.

Седмични съботни актуално-публицистични и специализирани предавания:

„Money.bg“

В едночасовото актуално-публицистично предаване за икономика всяка събота в 16:30 ч. с Георги Минев темата присъства в 2 от 2 предавания плюс едно повторение от предходната седмица, където влизането в Еврозоната е засегната.

На 18.01.2024 г. се излъчва повторение на съботното издание (13.01.2024 г.), което е извън периода на наблюдение, но темата е засегната в рубриката „ЕКСПЕРТИТЕ ГОВОРЯТ“ в разговора с госта Владислав Горанов – бивш финансов министър, поканен за коментар по Държавен бюджет 2024 г. и предизвикателствата пред държавните финанси. Водещият Петър Илиев и Горанов правят анализ на Закона за държавния бюджет. В контекста на наблюдаваната тема за еврото гостът очаква добра оценка в редовния конвергентен доклад за готовността на България за присъединяване към Еврозоната, макар по критерия инфлация засега да не сме добре. Критикува нивото на комуникация на правителството с ЕЦБ и ЕК, от което зависи да можем да разчитаме на минимален компромис като при Хърватия. Индикация за недобрите дипломатически усилия е и частичният Шенген. Според него, това, което се прави по отношение на фиска, не спомага за решаване проблема с инфлацията. Горанов оспорва припомнената концепция на фин. министър Василев, че инфлация не се бори с фискална политика, в частта с увеличаването на социални плащания към социални групи с висока склонност към спестяване – това образно казано било ефект на утаяване на огромен ресурс в банковата система и лесното му превръщане в проинфлационен натиск. Отчита затихване на инфлацията в Еврозоната и все по-голямото отдалечаване на България от техните показатели, защото има държави с инфлация, близка до нула, доколкото ние имаме право само на 1,5 пункта отклонение от трите държави с най-ниска инфлация. Споделя аспект от опита си като финансов министър по присъединяването на България към банковия съюз ERM. Горанов е на мнение, че е нужен стратегически разговор за пътя на публичните финанси – дали разходи за инвестиции или разходи за повишаване на доходите на населението. Повече инвестиции означавало по-устойчив ръст на икономиката.

На 20.01.2024 г. в актуалното издание, което има повторения през следващата седмица, с гостите се коментират важни икономически теми и първата от тях е *„Какви са шансовете ни за влизане в Еврозоната на 1 януари 2025 г. и наистина ли инфлацията е най-големият ни проблем? В какво инвестират българите и наистина ли сме в топ 10 по ръст на жилищните имоти“*. Разговорът е с проф. Даниела Бобева. Кратко се коментират посланията от Международния икономически форум в Давос. Гостенката разяснява критерия инфлация, като пояснява, че грешно сравняваме нашата инфлация с тази на Еврозоната, тъй като ще бъдем оценявани с три държави с най-ниска инфлация не от Еврозоната, а държави от ЕС. Методът е от средната инфлация между трите с най-ниска се добавя 1,5, като се изчислява инфлацията, натрупана през последните 12 месеца. Проблемът бил, че България през последните 8 месеца се е отклонявала от стойността на инфлационния критерий с около 2%. Проф. Бобева показва графика пред камерата. Доказва, че разликата с изискуемия критерий от 2% е твърде висока, за да бъде преодоляна без подобен компромис като с Хърватия, който счита за легитимен вариант. Има ли държавата инструмент за намаляване на инфлацията при вече приет държавен бюджет и при проинфлационни покачвания на възнагражденията в държавния сектор, проф. Бобева прави анализ кои са проинфлационните фактори и смята, че БНБ по най-ефективния и навременен начин е използвала всичките си инструменти в системата на валутен борд. Как ще изглеждат българските евромонети – вече има решение. Възприел се е принципът да се вземе дизайнът на съществуващи монети с патриотичен елемент, вместо да се правят нови конкурси и проекти. Определянето на дизайна и вида е самостоятелен избор на държавата – членка. Ще присъстват кирилицата, България и нейните символи.

Втората тема, подчинена на темата за дългия път към Еврозоната, е *„Личните финанси на българина и към какво се ориентира да инвестира той, финансовата грамотност.“* Проф. Бобева прави сравнение с американските финанси и по-консервативния подход на българите.

Народопсихологията оказва голямо влияние в инвестирането главно в имоти. Показва статистика от видовете инвестиции на физическите лица в САЩ, където 48% влагат в банков депозит, по 17% в криптовалути и други инвестиционни фондове, акции, облигации и едва тогава идват вложения в имоти, злато, докато при българите структурата е обърната, само първото място и при нас се държи от вложения в банков депозит, последван от имоти, ценни метали като класически убежища против инфлация. Следва нейният анализ на имотния пазар и изкривяванията в медийното представяне, изтъква съвършено нови форми за инвестиции. Проф. Даниела Бобева е говорител „за“ еврото, но умерен песимист за преодоляване на критерия инфлация дори чрез хърватския компромис.

В изданието на предаването на 27.01.2024 г. първа тема е не дали, а кога ще се случи влизането в Еврозоната, озаглавена *„Евро или не? Този въпрос не стои вече пред българите, защото политическото решение е вече взето, но стои въпросът кога ще го въведем. Изглежда, че отдалечаването от целта от януари 2025 г. поне по сигналите на правителството е факт“*. Разговор практически за еврото с икономиста Георги Вулджев.

Преди това журналистът Борислав Петров резюмира финансова и икономическа информация от изминалата седмица, като първата тема е нагласата на БНБ по отношение на кредитния пазар и готовността на централната ни банка да затегне контрола над търговските банки за кредитирането, наложено от запазващият се силен растеж на жилищните кредити в края на 2023 г. /исторически рекорд/, което създава условия за повишаване на задлъжнялостта на домакинствата. Този риск може да бъде подсилен от забавяне на очакваното възстановяване на европейската икономика и охлаждане на пазара на труда, съчетани с нарастваща дългова тежест, засилваща се инфлация и по-висок дял на необслужените кредити.

В началото на разговора в рубриката „ЕКСПЕРТИТЕ ГОВОРЯТ“ с водещ Петър Илиев, икономистът Георги Вулджев допуска получен от правителството в последните си разговори с ЕК и ЕЦБ сигнал, че няма да има отстъпка за критерия инфлация и по-всичко личало, че няма да изпълним критерия до април 2024 г., когато ще се готви конвергентният доклад. Това е определило реториката на властта за отлагане на присъединяването. В публичното пространство отговорността за инфлацията се прехвърля между БНБ и МФ. Според икономиста, отговорността е споделена в двете институции - при разпуснатата фискална политика отговорността е при МФ, а при разпуснатото кредитиране - на МИ. БНБ не била направила достатъчно за овладяването. Инструментът антицикличен буфер е изчерпан и не работи. В разговора следват експертни детайли по отношение на някои положения в проектозакона за БНБ. Икономистът определя политиката на МФ, водена от Асен Василев, като източване на ресурси от държавни дружества в стратегически сектори, като не им се оставят оперативни буфери. Илиев говори за упорити слухове, че ЕК ще иска проверка на бюджетните и статистически данни, подавани към Евростат, защото имала съмнения за манипулирането им. Самият той е уверен, че има *„сериозно изглаждане с ютията“* на данните. Според него водим фискална политика буквално по ръба – не се покриват капиталовите разходи.

За примера Хърватия – по отношение политическия компромис на ЕК към нея и имало ли е проинфлационен ефект веднага след влизането ѝ в Еврозоната, икономистът е на мнение, че през 2023 г. Хърватия се оказва с по-висока инфлация от нас, дошла от спекулирането с въвеждането на еврото и от самия момент на превалутиране, а не на нещо структурно свързано с Еврозоната. Разяснява рисковете и предимствата от присъединяването към европейския валутен съюз. Критикува липсата на достатъчна информационна кампания, смята, че официалните държавни институции отказват да се ангажират с анализи и информация към обществото, която именно те най-много дължат, а дотук общественият разговор бил главно от частни лица. Ползите, които вижда и счита, че са в сметките на управляващите, е трупане на дълг за финансиране на наши задачи, големи проекти и социални плащания, който дълг ЕЦБ изкупува чрез изгодно рефинансиране. Според икономистът това е опасно, защото повтаря 1:1 модела с дълга на Гърция. Те се възстановяват, защото Еврозоната решила да им опрости половината от дълга и да го разсрочи, но за нас това не било гарантирано. Не трябва да се поставяме въобще в такава ситуация.

Освен това икономистът няма доверие на българските политици да не се изкушат да влязат в тази дългова спирала. Друг макроикономически риск той вижда в паричната политика на ЕЦБ, която е по-скоро проинфлационна през по-голямата част от времето, отколкото това е здравословно, поради това, че редица държави са задлъжнели и са нископродуктивни и по този начин техните лихви се държат поносими, но това означавало, че в дългосрочен план инфлацията в Еврозоната ще остане висока. Очаквания като това в един момент Еврозоната да се конвергира в нова, или да се федерализира фискално – т.е. да стане една държава, не изглеждало политически възможно. Според него, предимствата от влизане в Еврозоната са три – а) по-ниска цена на финансиране и кредитиране, б) по висок ръст на БВП, в) по-висок ръст на преките инвестиции /сега ги няма, високият ръст е по линия на реинвестирана печалба главно на банките/. Икономистът Георги Вулджев е умерен говорител „за“ еврото, привежда експертни балансирани аргументи, скептик по отношение влизане на 1 януари 2025 г.

В „Брюксел 1“

В едночасовото предаване за българските теми в европейския дневен ред с автор и водещ Милена Милотинова, темата не присъства и в двете издания в наблюдавания период - на 20.01.2024 г. и 27.01.2024 г.

„Опорни хора“

В двете актуални предавания в наблюдавания период на 20.01.2024 г. и 27.01.2024 г., които се повтарят през седмицата, фокусирано наблюдаваната тема не е засегната.

В програмата BULGARIA ON AIR са отразени позиции и мнения по темата на:

- Представители на изпълнителната власт – Николай Денков, Асен Василев, зам. министъра на икономиката Николай Павлов;
- Представители на законодателната власт – Кирил Петков, Корнелия Нинова;
- Представители на европейски институции - Паскал Донаху - председател на Еврогрупата;
- Представители на регулатора БНБ – управителят на БНБ Димитър Радев;
- Мнения и анализи на експерти - икономиста и финансиста Румен Гълъбинов - член на Стратегически съвет към президента Румен Радев от 2019-2021 г., Адриан Николов от Институт за пазарна икономика, Георги Ангелов – икономист от „Отворено общество“, проф. Даниела Бобева, икономистите Георги Вулджев и Светлин Танчев, Левон Хампарцумян, председател на Български форум на бизнес лидерите, Милен Керемедчиев, бившият зам.-външен министър понастоящем представител на австрийската „Майнъл Банк“ в България и вицепрезидент на консултантската компания „Артон Капитал“; Владислав Горанов – бивш фин. министър;
- Позиции на представители на бизнес и стопански субекти: Добрин Иванов от Асоциацията на индустриалния капитал в България /АИКБ/;
- Мнения на представители на обществото - граждани: Габриела Руменова, създател на платформата „Ние, потребителите“; Георги Георгиев – 24-годишния създател на графичното лого на България за Еврозоната;

ИЗВОДИ:

В Новините ON AIR и актуалните предавания на програмата BULGARIA ON AIR темата за приемането на България в Еврозоната се отразява достатъчно изчерпателно. Доставчикът създава тематично съдържание и го разпределя в програмата адекватно на събитията в периода. Темата е разгледана от различни страни, отразени са позициите на представители на изпълнителната и законодателната власти и на регулатора БНБ, поканени са експерти, които обясняват механизма на присъединяване и разясняват изискуемите критерии, ползите и рисковете от това България да е част от единния валутен съюз. Сред тях повечето са говорители „за“ влизането на България в Еврозоната, като

те са с различна настройка по отношение на времето, когато това ще случи – от умерени оптимисти до умерени скептици за датата 1 януари 2025 г. Не са намерили място говорители твърдо „против“ еврото, нито поддръжници на идеята за провеждане на референдум за еврото. Поради тази причина в съдържанието на програмата липсват дискусии, в които едновременно да участват застъпници и противници на еврото.

Поканените експерти и подготвените, икономически профилирани водещи на предаванията разясняват влиянието на този процес върху гражданите – кредити, покупателна способност, цени, инфлация, спестявания, инвестиции, недвижими имоти. Видимо се очертава и отчита от експертите разнопосочното говорене на властта в лицето на Денков и Василев по отношение на датата 1 януари 2025 г. Като цяло линията в актуално-публицистичните и специализираните предавания е в посока не дали, а кога ще се случи влизането в еврозоната и ефектите от процеса върху икономиката и гражданите. Разгледани са ползи и рискове от присъединяването, както и вариантите за изпълнение или неизпълнение на критерия инфлация. Отражено е приемането на първо четене от НС на Закона за БНБ на 19.01.2024 г.

В новините своевременно е отразено началото на официалната кампания за въвеждането на еврото чрез представяне на логото и слогана и в по-късен етап в сутрешния блок „България сутрин“ тя също е отразена с участие на спечелилия конкурса създател на графичното изображение, както и на зам.-министъра на икономиката, който обещава разгръщането ѝ през цялата 2024 г. и подготовката на специален държавен сайт. В друго специализирано предаване има критично мнение от експерт за недостатъчна информационна кампания от страна на държавните институции.

Темата за еврото е отразявана последователно и сравнително равномерно е разпределена като дял от предаванията в наблюдавания период – в делничните в 2 - 3 от общо 10 техни издания, в седмичните – обстойно в 2 от 2 на специализираното съботно предаване за икономика „Money.bg“, докато въобще не присъства в другите две седмични предавания - „Брюксел 1“ и „Опорни хора“. На места е разгледана с темата за приемането ни в частичен Шенген. В предаванията няма специално създадена рубрика, посветена само на еврото. В новините темата не е водеща, нито доминираща, съобщава се по средата на емисиите или като втора новина. Единствено в края на периода е първа тема в новините и в делничните предавания в аспекта на официално оповестеното от управителя на БНБ затягане на кредитирането с цел контрол на инфлацията и стабилизиране на банковата система.

Не са констатирани нарушения на ЗРТ.

ТЕЛЕВИЗИЯ ЕВРОНЮЗ БЪЛГАРИЯ

Извършен е фокусиран мониторинг на програма ТЕЛЕВИЗИЯ ЕВРОНЮЗ БЪЛГАРИЯ по темата за въвеждането на еврото в България за периода 18.01.2024 г. – 31.01.2024 г.

Наблюдаваните предавания са: „Добро утро, Европа“, „Прайм тайм“ и „БИЗ (Д) НЕС“.

За дните от 18.01.2024 до 31.01.2024 г. са проведени две интервюта в две от предаванията на медията. Първият разговор е с Левон Хампарцумян (банкер и икономист) в „Добро утро, Европа“, а вторият е с Владислав Горанов (бивш финансов министър) в „Euronews Primetime“. И двамата събеседници, в качеството си на експерти, изразяват своята положителна позиция за приемането на еврото. Но, не скриват и тревогата си от инфлационните процеси в страната, които могат да се явят като спънка по пътя към еврозоната. Левон Хампарцумян смята, че влизането в еврозоната е по-важно като процес, отколкото като резултат. Изразява очевидното, че животът така или иначе си поскъпва и цените у нас са почти равни на европейските. За спестяванията казва *„Който има – има, който няма – няма. Просто няма да са левове, а ще са евро и влоговете ще се превалутират.“* Владислав Горанов споделя в детайли сегашната финансова картина, породена от водената финансова политика в страната ни и пропуснатата възможност да сме в еврозоната заедно с Хърватия, преди време. Обяснява принципите

на новия Закон за БНБ и Закона за приемане на еврото, които са в стадии на приемане и утвърждаване. Потвърждава общото мнение, че лихвите по депозитите няма да се увеличат, ако влезем в еврозоната и преминава към политическите скандали между отделните партии и ескалацията между Пеевски (лидер на ДПС) и Радев (президент на България).

За наблюдавания период от 18.01.2024 до 31.01.2024 г. темата за въвеждането на еврото не е на дневен ред в медията, а е изместена от темите – избор на конституционни съдии и протестите срещу тях, бъдещето на Конституцията, парламентарният живот и политическите скандали, както и неизвестните преди ротацията в правителството и европейските избори, кризата в Столичния общински съвет, грипната вълна.

ЕВРОКОМ

Темата за въвеждането на еврото в България е периферна в програма ЕВРОКОМ на доставчика на медийни услуги Телевизия Евроком ООД. Тя се среща само в предаванията „Делници“, „Денят с Веселин Дремджиев“ и в новините.

„Делници“ с водещ Николай Колев:

На 18.01 гостува депутатът от „Възраждане“ Димо Дренчев. Според него, след въвеждането на еврото в България ще се случат три неща – ще прекратим действието на валутния борд, ще унищожим националната си валута и Българската народна банка ще стане клон на Европейската централна банка. Дренчев смята, че еврото е път към федерализацията на България, а „Възраждане“ иска страната ни да остане независима. Много е вероятно да се влошат активите на БНБ, защото тя ще спекулира по-свободно с наличните резерви. На тази дата събеседник е и депутатът от БСП Георги Гьоков, бивш социален министър. Той изтъква същите три бъдещи последствия за страната ни при преминаването към еврото – отказваме се от валутния борд, лишаваме се от лева и БНБ става клон на ЕЦБ. Според Гьоков ние имаме малък външен дълг, а влизаме в зона с държави, които имат в пъти по-голям. Ще носим последствията на по-недисциплинираните от нас, а това е притеснително. Също на 18.01. гост в предаването е икономистът от БАН доц. Григор Сарийски. Той изтъква, че напълно се лишаваме от суверенитет. Изумително е защо се бърза толкова с еврозоната, защо се лишаваме от възможността да провеждаме самостоятелна парична политика, без все още да имаме доклад за плюсовете и минусите от въвеждането на еврото. Сарийски дава за пример Хърватия, където цените се вдигнаха веднага след влизането в еврозоната и се наложи да се въведе таван на основни стоки. И досега там има регулирани цени и не се знае докога ще се налага тази непазарна мярка.

На 19.01. в е поканен Пламен Пасков, политик и общественик, участник в много избори в граждански организации. Пасков също е противник на еврото – въвеждането му е национална измяна. Няма страна, влязла в еврозоната, която да не е понесла щети и утежняване на инфлацията.

На 23.01. еврозоната е коментирана от икономистът Георги Вулджев. По инфлация ние сме много далеч от критерия и няма никакви изгледи с настоящите темпове на забавянето и тя да падне до необходимото ниво. Няма как да се присъединим в началото на следващата година. Премиерът допусна, че това може да стане и в средата на следващата година, но никога това не се е случвало досега. Няма такава практика, има куп чисто технически причини прием в средата на годината да не може да бъде осъществен – бизнесът счетоводно да работи половин година на една валута, а другата половина на друга – това е абсурдно. Когато и да стане, ще е от първия ден на започваща година. Нашите управляващи политици си мислеха, че за България ще се направи изключение, но ни беше даден ясен знак, че това няма да стане. Според Вулджев, еврозоната има много проблеми – или трябва да се превърне в пълна федерация с обща фискална политика, което не е възможно в този момент и не е добра идея, или да се върне към предишния етап, когато всяка страна си имаше собствена валута. Ние

имаме много проблеми – корупция, неработещи институции - същите проблеми имаше Гърция при приемането на еврото и те веднага избуяха с нова сила, а не бяха решени. Корупцията и задлъжнялостта се повишиха с нова сила. Стигна се до тежката криза и плана за спасяване на южната ни съседка.

На 26.01. събеседник в „Делници“ е икономистът Румен Гълъбинов. Той смята, че по отношение на два критерия – дефицита и дълга сме отличници. С инфлацията не се справяме. Ако Европейският съюз реши да погледне благосклонно, можем да влезем в еврозоната скоро. Не се знае обаче дали това ще стане.

На 30.01. гост в „Делници“ е Виктор Папазов, икономически съветник на „Възраждане“. Той отстоява тезата, че България се отказва от национален суверенитет с приемането на еврото. Всички решения занапред ще се взимат от Брюксел и Франкфурт. Управляващата сглобка погази Закона за референдумите. Според Папазов в Конституционния съд досега имаше паритет по този въпрос, затова се бързаше да се изберат „партийни калинки“, за да се наклонят везните и да се отхвърли бъдещ референдум за приемането на еврото. Невъзможно е да постигнем датата 01.01.2025 г., не отговаряме на критериите.

В „Делници“ в наблюдавания период присъстват и други традиционно гостуващи политици от опозицията – Костадин Костадинов /„Възраждане“/, Мая Манолова и Румен Петков – /„Левицата“/, но те не се спират на наблюдаваната тема.

„Денят с Веселин Дремджиев“:

За приемането на еврото се говори само в едно от изданията в периода на наблюдение – на 23.01. Икономистът Георги Ангелов /„Отворено общество“/ смята, че при най-лошото стечение на обстоятелства ще бъдем приети в еврозоната на 1 януари 2026 г. Според него регулаторите не си свършиха работата, за да намалим инфлацията. В много от регулаторите мандатите са изтекли и те не вършат нищо, а можеше да изпълним и последния критерий – за инфлацията.

Новини:

Темата за еврото намира място единствено на 19.01. и 20.01. като първа новина в централните емисии. На 19.01 е излъчен репортаж от Министерството на финансите, в който зам.- министърът Ивайло Яйджиев заявява, че е реалистично да влезем в еврозоната на 1 януари 2025 г. Изпълнили сме критериите за дълга и бюджета, предизвикателство остава инфлацията. В репортажа се вижда логото на кампанията на България за влизането в еврозоната. На следващия ден изявление прави премиерът акад. Николай Денков. И според него, датата 01.01.25 г. е реалистична, но ако има забавяне, то в никакъв случай няма да е фатално.

ИЗВОДИ: За разлика от периода на предизборната кампания, в която програма ЕВРОКОМ беше истинско средище на противниците на еврозоната, а в нейна подкрепа почти не се чуваха гласове, в наблюдавания период през януари тя е на заден план, среща се много рядко. Няма нито един разговор, посветен изцяло на тази тема – дори при обсъждане на актуални политически и икономически въпроси тя или не се засяга, или се споменава мимоходом, с няколко изречения. Акцентира се повече на изпълняването на трите критерия, които трябва да се покрият, а не толкова на последствията – плюсове и минуси при приемането ни. Основно за това говорят икономисти, по-малко политици. Сред тези икономисти преобладават скептиците по отношение на еврото – Григор Сарийски, Георги Вулджев, Виктор Папазов. По-скоро положително или неутрално е на Георги Ангелов и Румен Гълъбинов. Доминира отрицателното отношение и при политиците – Димо Дренчев, Георги Гьоков, Пламен Пасков. Позицията на управляващите присъства само два пъти в новините на водещо място – разбира се, положително за еврозоната. В новините само един път е показано логото на кампанията по приемането ни. Политици от така наречената сглобка извън изпълнителната власт изобщо липсват по темата.

NOVA NEWS

Наблюдението на програма NOVA NEWS на доставчика на медийни услуги “Нова Броудкастинг Груп” ЕООД в периода 18 – 31.01.2024 г. обхваща излъчваните актуално-публицистични предавания “Твоят ден”, “Денят на живо”, “Ревизия”.

Темата за въвеждането на еврото в България е представена като важна тема, обсъждана задълбочено с експерти от финансовата сфера. За първи път е представена в предаването “Твоят ден” от 13:30 часа с директно включване от Народното Събрание. Народните представители дискутират новия Закон за БНБ, както и предшестваш доклад на БНБ за влизането на България в еврозоната и възможните ефекти и последици от това. Проф. Румен Гечев от БСП коментира и изразява позиция, че недостатъчно рестриктивната парична политика на Европейската централна банка за условията в България във възходяща фаза на бизнес цикъла може да доведе до натрупване на макроикономически дисбаланси – прекомерно кредитиране, влошаване на конкурентоспособността и влошаване на текущата сметка. Според народния представител Гечев, негативното е, че след влизане в еврозоната не може да се излезе от нея или това би било почти невъзможно, т.е. веднъж взето решение няма как да се върне. Според доклада от БНБ, който коментира народният представител, влизането в еврозоната не предполага значителен позитивен ефект върху износа и конкурентоспособността на икономиката ни. Приемането на еврото е потенциален източник на риск за ценовата конкурентоспособност на экспорт ориентирания сектор, както и че са възможни дисбаланси в икономиката. България е поела ангажимент за ставане на член на еврозоната, но според проф. Гечев, международните експерти и експертите от БНБ изразяват, че това е рисковано, тъй като не сме достатъчно развити в момента и подготвени. Проф. Гечев заявява, че други страни като Швеция, Дания, Чехия и Полша не са сигурни за влизане в еврозоната и показват нерешителност.

Д-р Георги Ганев (народен представител от ПП-ДБ) възразява срещу проф. Гечев, че представеният от него документ не е доклад и е непълен – няма информация какво ще се случи с външната търговия и фискалната рамка. Според Ганев, всеки паричен режим има рискове и че първо законът трябва да заработи, за да може да се анализира.

Управителят на БНБ г-н Димитър Радев заявява, че проектът на Закон за БНБ е разработен от БНБ и ако законът не се приеме, означава че Българската народна банка няма да отговаря на изискванията за правна конвергенция, което автоматично блокира присъединяването на България в Еврозоната. Според г-н Радев, този основен въпрос трябва да се води на политическо ниво.

В предаването “Твоят ден” на 22.01.2024 г. от 11 20 часа, г-н Златев (доскорошен ръководител на представителството на Европейската комисия в Хърватия) коментира, че влизането на България в Еврозоната е свързано с изпълнение на конкретни критерии, които са ясно разписани. Разказва, че двете години предшестващи влизането на Хърватия в Еврозоната цялата държавна машина е била включена в интензивна комуникация както с необходимите европейски финансови органи, така и вътрешно с гражданите. Членството на Хърватия в еврозоната води до успехи. Заявява, че е налична дезинформация, която се разпространява в България. Всяка година в Хърватия пристигат много туристи и от там са били наясно с влизането в Еврозоната какви ползи ще се донесе на местното население. За избягването на спекулации в Хърватия е имало масирана информационна кампания, всички търговски обекти са били задължени три месеца преди влизане в еврозоната цените да се показват в двете валути. Хърватската държава е била предвидила строги правила за хора, хванати в нарушения и контролът е бил жесток. Г-н Златев продължава с разказа си, че към днешна дата равносметката в Хърватия е, че не се е случило нищо лошо и турбулентно. Според него, резултатите са повече от добри, изразяват се в намаляване на инфлацията, също с нарастването на заплатите с десет процента, благодарение на развитието на икономиката в Хърватия.

В предаването “Твоят ден” на 23.01.2024 г. експертите Кузман Илиев и Любен Гълъбинов коментират по-строгите изискванията на Българската народна банка за отпускането на заеми за

контриране на покачването на инфлацията. Илиев обяснява, че с налагането на по-строги изисквания банките да държат повече пари в резерва, ще ги накара да отпускат по-малко пари от заеми, което ще вдигне изискванията за отпускането на тези заеми, това ще накара хората да теглят по-малко заеми и така инфлацията няма да се покачва. Румен Гълъбинов обяснява, че сега се цели свалянето на инфлацията, за да бъде направен толеранс за приемане в еврозоната. Според Кузман Илиев, свалянето на инфлацията ще бъде много трудно. Илиев не одобрява политиката на дефицит и взимане на дълг след това, която е политика на краткосрочно пълнене на хазната. Гълъбинов заявява, че не е страшно държавата да постъпи в еврозоната по време на рецесия, като рисковете не трябва да се подценяват. Според него ще е добър вариант да се изчака и да се види какво ще стане с инфлацията. Той няма съмнение, че ще сме под три процента бюджетен дефицит. Кузман Илиев заявява, че най-малкото зло е влизане в еврозоната, тъй като сме борд към еврото и трябва да се избегнат опасностите от обезценяване на лева към еврото в бъдеще. Илиев смята, че еврозоната няма да увеличи конкурентоспособността, няма да увеличи производителността на труда, целта е да работим, за да се развива икономиката. Според Гълъбинов, нищо лошо няма да се случи при влизането в еврозоната, като тя е доказала ефективността си. Свързаността на България с еврото е силна, заради валутния борд. След влизането в еврозоната ще има повече търговия, развит транспорт и туризъм.

На 25.01.2024 г. Станислав Балабанов (народен представител от ИТН) изразява становището, че няма да влезем в Еврозоната, докато Асен Василев прави бюджет – нивото на инфлацията, цените, дефицитите са високи или не в ред. Според Балабанов, докато има такава финансова политика България се отдалечава от Еврозоната. Все пак депутатът от ИТН Балабанов се обявява ЗА влизането на България в еврозоната. След изявлението на Балабанов, Георги Ганев (народен представител от ПП-ДБ) отрича в момента финансовата политика да е нестабилна. Според Ганев единственият критерий, който остава предизвикателство за България, е инфлацията. Това, което може да се направи е банките да затягат условията при предоставянето на кредити. Планира се половин година преди влизане на България в Еврозоната да има две цени на продуктите и ще могат да се проследяват дали има съмнение за неточности. *“Опитът на влезлите преди нас в Еврозоната е ценен”* казва Георги Ганев.

В предаването **“Денят на живо”** на 18.01.2024 г. председателят на управителния съвет на Българската стопанска камара г-н Митрев заявява, че 60 % от членовете на Българската стопанска камара подкрепят влизането на България в еврозоната. Плюсозете са, че това е втората най-стабилна валута в света. На второ място, че приемането на еврото ще доведе до спестяване на разходите за конвертирането на валутите. Заявява, че може би един милиард на година ще се пести само от конвертирането на валутата. Ще се подобри също и търговският обмен. Препятствието пред България е високата инфлация. Г-н Митрев смята, че ползата е в примера на Хърватия, която миналата година е станала член на еврозоната и инфлацията ѝ е 0,2 процента, към края на миналата година средната инфлация в еврозоната е 2.9 процента, а в България е 4 процента. Г-н Митрев подкрепя идеята цените да се изписват в лева и евро. Заявява, че не се очакват поскъпване на цените.

В предаването **“Ревизия”** на 29.01.2024 г се дискутира предстоящото членство на България в еврозоната, както и условието, което е предизвикателство за България, а именно намаляването на инфлацията. На гости е финансовият журналист Стефан Антонов. Описват се критериите за влизането в еврозоната – ценовата стабилност, изискването за размера на инфлацията, стабилни и устойчиви публични финанси, стабилност на валутните курсове и дългосрочни лихвени проценти. Единственият проблем на България е само с инфлацията, защото е по-висока от нужното. Обясненията продължават, че е възможен компромис от държавите членки. Финансовият журналист Стефан Антонов обяснява, че са се приели правилата, по които Българската народна банка ще работи като влезе в Еврозоната с новия закон т.е. когато левът спре да съществува и приемем еврото ще имаме централна банка, която ще може да осъществява парична политика. Така се прави едно подготвяне и легализиране на режима на бъдеща работа. Журналистът Антонов обяснява, че този закон ще регулира БНБ, когато станем член на еврозоната, но според него политическата цел от 2025 г. не е постижима. Новост в закона е, че ще имаме

отговорност на Централната банка как да работи с търговските банки – срещу какви обезпечения да се прави рефинансиране на търговските банки. Журналистът изразява съмнение, че членството на България ще се случи на 01.01.2025 г. Пояснява, че одобрението на България се предшества от конвергентен доклад, който ще излезе тази година през юни. Това според него означава, че ако тази година получим отказ България ще има нужда от извънреден доклад през следващата година, защото този конвергентен доклад излиза редовно през две години.

ИЗВОД: В периода на мониторинга от 18.01.2024г. – 31.01.2024 г. в програмата NOVA NEWS темата за въвеждането на еврото в България е отразявана подробно, без да бъде водеща през целия период. Предоставя се точна информация, без да се изопачават факти, представят се разнообразни гледни точки. Преобладават поддръжниците на приемането на еврото и влизане на България в еврозоната. Отразени са и мнения, че въвеждането на еврото ще се отложи за по-подходящ момент. Липсва разяснителна кампания за въвеждането на еврото като клипове, лого, разяснения или други. Липса темата за искане за референдум за въвеждане на еврото.

АЛФА ТВ

Фокусираното тематично наблюдение по темата за въвеждането на еврото в България обхваща актуално-публицистичните предавания „Добро утро, българи“ и „Волен коментар“ в телевизионната програма АЛФА ТВ във времевите интервали 09:00 – 12:00 ч.

Извършеният мониторинг констатира, че в предаванията не е отразена кампания на държавата за въвеждането на еврото чрез клипове, лого, разяснения и т.н. Не са установени дискусии за ефектите от въвеждането на еврото, искане за референдум по темата, както и коментари и анализи с аргументи „за“ и „против“ смяна на паричната единица в страната.

В актуално-публицистичните предавания за коментар са канени за събеседници политици, анализатори, икономисти, журналисти, както и юристи и експерти. При участието им се коментират актуалните теми от деня от областта на политиката, икономиката, исторически препратки и анализи назад през годините и т.н. в това число и с архивни видеоматериали, но не и темата за въвеждането на еврото.

БЪЛГАРИЯ 24

Фокусираното тематично наблюдение обхваща предаването „Хитове мрежата“ през периода на наблюдение от 18.01. до 31.01.2024 г.

Наблюдението констатира, че темата за въвеждането на еврото в България почти отсъства в предаването „Хитове в мрежата“. Единственото изключение е констатирано в изданието от 18.01.2024 г., но там тя е коментирана в контекста на решението на Народното събрание за отказ от произвеждане на национален референдум с въпрос: „Съгласни ли сте българският лев да бъде единствена официална валута в България до 2043 година?“, прието от 49-тото Народно събрание на 7 юли 2023 г. и обнародвано в ДВ, бр. 60 от 14 юли 2023 г.

Темата за референдума е дискутирана в предаването „Хитове в мрежата“ на 18.01.2024 г. с водеща Светослава Рудолф и гости в студиото Сърнела Воденичарова, активист и основател на инициативата „Референдум: България за мир и суверенитет“ и Петър Писарски, музикант и „протестър“. По една от темите, а именно: „Какви въпроси могат да се променят с референдум?“, Воденичарова коментира следното: *„Осъзнавайки своята нестабилност – защото това не е стабилно управление, когато не е подкрепяно от обществото – то може да бъде бутнато. При една малко по-добра организация може да бъде бутнато. И те го осъзнават това и техните господари също го осъзнават. И затова всяка тяхна стъпка те я подковават законово. Гледат да има за какво да се хванат. Ако няма за какво да се хванат – както свалиха въпроса за еврото в парламента, за*

българския лев. Те го свалиха по линия на чл. 9 ал. 4 от Закона за пряко участие. Формално имат основание. Де факто са изменници, предатели и продажници, взимайки това решение, щото можеше да не го вземат. Имаше и такъв вариант да прочетат този член и алинея, но те го прочетоха, както дяволът четне евангелието. И затова в референдума „За мир и суверенитет“ ние не сме им дали законово основание да свалят въпросите“

Извършеният мониторинг констатира, че темата за въвеждането на еврото в България не присъства сред темите в предаването. Не е установено да се отразява кампания на държавата за въвеждането на еврото. Няма дискусии за ефектите от въвеждането, аргументи за и против и т.н.

В актуално-публицистичното предаване за коментар са канени икономисти, политици, журналисти, както и юристи и експерти. Основни теми са актуалната политическа ситуация в страната, Европа и света, икономически проблеми, текущи скандали, но не и темата за въвеждането на еврото в страната.

7/8 TV

Наблюдение на програма 7/8 ТВ в периода 18-31.01.2024 г. обхваща следните актуални предавания: „Крум Савов лайв“, „Студио Хъ“, „Вечерното шоу на Слави Трифонов“, „Вечерта на Северозапада“, „Шоуто на сценаристите“, „Кръг Квадрат“.

Темата за въвеждането на еврото в България е засегната еднократно в предаването „Студио Хъ“ на 18.01.2024 г. Гостът в предаването, икономистът доц. Григор Сарийски, говори за въвеждането на евро – възможности и рискове.

От участието на госта, което е 30 мин., на темата цифровото за евро са отделени 3:30 мин - темата не е водеща в интервюто. Водещата Катя Илиева споменава актуалността на въпроса за приемането на еврото, но не се спира на него, а пита конкретно за цифровото евро и дали е възможно въвеждането му преди това на хартиеното. Гостът отговаря с историческа справка и сравнение с чужди икономики, където това е станало. Доц. Сарийски потвърждава възможностите за тотален контрол при евентуално въвеждане на цифровото евро върху медиите, социалните мрежи и други публични дейности. Позицията на госта е, че това предстои и в България.

Не е отразена държавна кампания по въвеждането на еврото. Няма дискусия по темата. Не е споменат референдума за приемане на еврото, нито са изказани позиции за или против него.

Темата е позиционирана във втората част на предаването, без да е в отделна рубрика. Говоренето е подчертано експертно, като гостът се фокусира само върху цифровото евро, без да изчерпва темата като цяло. Отбелязва се по-скоро негативното въздействие върху гражданите при евентуално въвеждане на цифровото евро, което ще доведе до редица ограничения – най-вече контрол от страна на държавата върху разполагането на хората със собствените им пари.

СКАТ

Наблюдението по темата за въвеждането на еврото в България обхваща новините и актуално-публицистичните предавания, излъчени в телевизионна програма СКАТ в периода 18.01.2024 г. – 31.01.2024 г.

НОВИНИ

В новините за първи път информация във връзка с въвеждането на еврото се появява в репортаж на емисията с начало в 12:24 часа на 19.01.2024 г. - със заглавие „Търговци у нас вече предлагат стоки с цени в евро“. В материала се съобщава, че „Според националния план за въвеждане на еврото в търговските обекти ще има смесени етикети и в лева и в евро, но 30 календарни дни след

решението за въвеждане официално на еврото. След това 12 месеца може да има смесени етикети и в евро и в лева, но по-късно вече цените ще са само в евро“.

В 17 часа темата е втора новина: „Парламентът прие на първо четене ключов закон за еврозоната“, в която на фона кадри от Народното събрание и площада пред БНБ дикторски глас информира, че приетият на първо четене нов закон за БНБ е „ключов за присъединяване на страната ни в еврозоната“, цитира се изявлението ден по-рано на управителят на БНБ Димитър Радев, че „Ако той не се приеме, това означава блокиране на присъединяването на България към еврозоната“. Репортажът е четвърти по ред в емисиите новини в 18:30 и 22:31 часа.

Въвеждането на еврото в България е обект на подробно отразяване в новините в 18:30 с четвърти репортаж за новия Закон за БНБ, с който „правната рамка на България се привежда в съответствие с европейските изисквания“. Следва репортаж „Единството е сила“ – избрах мотото и логото за информационната кампания за влизането на еврото у нас“ (водещ на новините в 21:34), в който на фона на кадри на логото – „дело на младия артист Георги Георгиев“ и от пресконференция, звучи синхрон с автора, че „Знакът основно комбинира три елемента, които са знакът за еврото, триколюрът и монетата, по-скоро, лицето на европейската монета. При него трите линии на българския флаг заменят двете линии в знака в еврото, като това не пречи на четимостта на знака за еврото, но допълва българското в знака.“ Включено е изявление на заместник-министъра на финансите Ивайло Яйджиев, от което става ясно, че „Предизвикателството остава, разбира се, инфлацията...Ако погледнете прогнозите на ЕК за цялата година ще видите, че те очакват в края на годината ние да сме в рамките на 0,7-0,8% над средната инфлация, т.е. ясно е, че този епизод на инфлация, който имахме последните 2 години, тече към приключване и ножицата се стеснява. Въпросът, разбира се, е дали тя ще успее да се стесни достатъчно бързо до конвергентния доклад. Другите критерии нужни за влизане в еврозоната са изпълнени“. Повторения на репортажите в различна последователност и брой присъстват и в новините на всеки половин и точен час включително до 10:30 часа на 20.01.

В края на емисията в 12:35 на 23.01.2024 г. в репортажа „Брокери: Има вероятност жилищата у нас да поскъпнат с въвеждането на еврото“ се съобщават данни на Национално сдружение „Жилищни имоти“ за състоянието на имотния пазар през 2023 г. и че „Според икономисти и финансисти, обаче, въвеждането на еврото със сигурност ще окаже промяна върху пазара на имоти“.

На 24.01. информацията във връзка с въвеждането на еврото е втора в 12:30 часа и новините след това, със заглавие „Дянков: Приемаме еврото чак през 2027 г.“ и акцент, че „бившият финансов министър Симеон Дянков прогнозира, че България ще въведе еврото като официална валута чак през 2027 г.“, защото „държавата ни не отговаря на критериите на ЕС за приемане в еврозоната, а именно, инфлацията у нас е прекалено голяма и по-голяма от средната за Европа“.

Новината „Денков: Бюджет 2024 г. ни приближава към европейския начин на живот“ е водеща в 12:30 и новините след това на 25.01. - с фокус изявлението на премиера Денков, че: „Ако трябва да определим с две думи Бюджет 2024 г., това е бюджет за хората и бюджет за силна икономика. Този бюджет ни приближава и към еврото и към европейския начин на живот. Има как да бъдем финансово отговорни без това да бъде за сметка на хората и на бизнеса.“.

„ДИСКУСИОННО СТУДИО“

В актуално-публицистичните предавания за първи път информация по темата за въвеждането на еврото в България присъства в разпространеното в 08:34 часа на 18.01. повторение на „ДИСКУСИОННО СТУДИО“ с водещ Стоян Иванов и гост в студиото от 21:09 часа на 17.01. експертът Румен Гълъбинов – икономист, който започва своя коментар по темата „Борд, Еврозона, дълг, Шенген“ с думите, че: „Следващите 3-6 месеца са много критични за България, за оценките, които ние ще получим от еврогрупата, Европейската централна банка, Европейската комисия, и те са пак по тези 2 основни големи цели – Шенген и Еврозоната. Значи, наред с инфлацията, която трябва да сваляме, примерно

първите три месеца януари, февруари и март ние трябва да свалим още, ускорено инфлацията, за да се доближим до средната инфлация в еврозоната, наред със спазването на ограничението за бюджетния дефицит – до 3%, наред с дълговата ни експозиция, нали, да е в рамките на 25-30% дълг към БВП...”

Гълъбинов, който е застъпник на тезата „за“ приемане на еврото и желае „да може България през тази година да финализира големите си цели, аз да си кажа: Еврозоната и Шенген!“, посочва, че влизането ни в еврозоната ще помогне „да имаме по-високи доходи и стандарт на живот“, но за целта ние трябва да имаме по-голяма производителност като икономика и повече „инвестиции в по-високо технологичен клас и сектор, защото те дават повече добавена стойност“. Категоричен е, че вносът на работна ръка е „едно допълнение, но не е основното решение на въпроса, което е „по-висока раждаемост, по-удължен жизнен цикъл, което предполага по-добро здравеопазване и човешки грижи като цяло, по-добро образование – за получаване на по-добри квалификационни умения, и не на последно място атрактивност на средата, която ние предлагаме – т.е. нашата обща среда за живот, за учене, за работа да бъде привлекателна“.

„Аз се надявам все пак, надявам се, че юни месец ще получим положителен конвергентен доклад от Европейската комисия и Европейската централна банка и вероятно от юли месец, от средата на тази година ще трябва да преминем към план за техническо, организационно, административно подготвяне за въвеждане на еврото от 1.01.2025 г., в противен случай може би ще ни отложат с още една година“, споделя с водещия и аудиторията експертът в края на предаването.

Въвеждането на еврото в България е тема и в разпространеното на 30.01. в 20:41 часа повторение на изданието на „ДИСКУСИОННО СТУДИО“ от 04.01., с гост доцент Григор Сарийски – експерт от Института за икономически изследвания на БАН, който по повод на „Моделът на Асен Василев: Ускорен растеж чрез потребление с дългове?“ и готовността на България за влизане в еврозоната посочва на водещия и аудиторията, че „само като погледнете начина, по който беше разписана капиталовата програма – без конкретни проекти и срокове, става ясно, че тези 12 млрд., които бяха първоначално заложили, след това малко занижени, са с идеята да бъдат нещо като буфер, нещо като касичката, към която почти всяко правителство посяга към края на годината, когато види неизпълнение на приходите, започва автоматично да реже капиталовите разходи, за да може да се намъкне в тия 3% дефицит, а от там насетне зависи от това дали 2025 ще бъде заветната година за влизане в еврозоната или не, защото, ако се окаже, че България ще поотложи още малко членството си, нищо чудно да избягаме над 3-те% дефицит, които са заложили в бюджета за 2024.“. Експертът е категоричен, че не може едновременно да предвиждаш добър икономически растеж за следващата година и да имаш дефицитно харчене - защото няма логика и „защото тегленето в момента на големите заеми означава ни повече, ни по-малко проблеми с фискалните разходи в бъдеще“.

На въпроса „Можем ли да докараме нещата до там, че да има рязко обезценяване на еврото?“, експертът доц. Сарийски отговаря с думите: „Рязко обезценяване? – лично аз се съмнявам, защото темповете, с които върви този процес, не са същите като тези, които видяхме през 90-те години в България, но все пак обезценяване – да, обезценяване със сигурност ще има и това го виждаме, между другото, като признаци въобще, като икономически тенденции в Европа“. Той посочва, че предстои и въвеждането на цифровото евро. Водещият го пита „Какво му е лошото на цифровото евро?“ и в отговор получава „лошото е, че на всеки един от нас, парите му, де факто, ключът за неговите пари вече ще бъде в БНБ и в момента, в който вие не съответствате на някакви критерии, да речем, не сте се ваксинирали, достъпът до вашите пари може да бъде блокиран“.

ИЗВОДИ:

Мониторингът констатира, че темата за въвеждането на еврото в България присъства многократно в новините в периода 19.01.2024 г. – 29.01.2024 г. Тя е обект на отразяване в актуално-публицистичните предавания „ДИСКУСИОННО СТУДИО“ с участието на експертите Румен Гълъбинов –

икономист и доц. Григор Сарийски от Института за икономически изследвания към БАН, привърженик на валутния борд и възможността България да води собствена парична политика, с аргумента, че „това което ние считаме за финансово здраве и което е залегнало в основите на борда, се критикува като нещо, което някак не пасва на идеите на еврозоната и това ви показва до каква степен можем да разчитаме, че еврозоната е здрава конструкция“.

Институционална информация за позицията на министър-председателя и кампанията на държавата за въвеждането на еврото се предоставя в репортажите „Денков: Бюджет 2024 г. ни приближава към европейския начин на живот“ излъчен общо 16 пъти във времето от 07:00 до 23:00 в периода 25.-26.01. и „Единството е сила“ – избраха мото и лого за информационната кампания за влизането на еврото у нас“. Собствено организирана дискусия за ефектите от въвеждането на еврото и рубрика по темата за еврото не са разпространени.

НЕЛИНЕЙНИ УСЛУГИ/ ПЛАТФОРМА ЗА ВИДЕОСПОДЕЛЯНЕ –

Фокусираното наблюдение обхваща съдържание на нелинейни медийни услуги, вписани в регистъра на Съвета за електронни медии. Обект на конкретното наблюдение са шест сайта и една платформа за споделяне на видеоклипове.

1. Прегледани и описани са публикувани аудио- и аудио-визуални материали, свързани с темата на наблюдението в сайтовете: www.dnevnik.bg, обособена секция „Студио Actualno“ в www.actualno.com, www.gospodari.com, обособена секция „ВИДЕО“ в www.bgnes.bg, обособени секции аудио-подкасти и видео-подкасти в www.dir.bg и платформата ybox7.com за периода 18-31.01.2024 г. Осъществен е преглед и на интернет сайта www.pik.bg (ПИК Броудкастинг АД е вписано като доставящо линейна услуга),

bgnes.bg на доставчика Бгнес - груп ЕООД

Темата за присъединяването към еврозоната е отразена без аудио- или аудио-визуални материали.

Gospodari.com на доставчика „Глобал Уеб“ ООД

19.01.24 г. - „[Обявиха мотото на кампанията за влизането на България в еврозоната](#)“ - аудио-визуален материал, с продължителност 00:02:11 ч. Репортаж на Румяна Стоилкова относно влизането на България в еврозоната, излъчен в ефира на „БТВ Новините“ по БТВ.

20.01.24 г. – „[Денков и Габриел обявиха кога се надяват да влезем в еврозоната \(видео\)](#)“ - аудио-визуален материал, с продължителност 00:02:09 ч. Репортаж на Добромир Николов относно влизането на България в еврозоната, излъчен в ефира на „Новините на NOVA“ по НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ.

Dir.bg на доставчика „Дир.бг“ АД - аудио-подкасти и видео-подкасти

19.01.24 г.

<https://dnes.dir.bg/politika/denkov-barzo-se-priblizhavame-do-evrozonata-do-kraya-na-2024-g-shte-pokriem-i-kriteriya-inflatsiya> аудио-визуален материал с продължителност 00:13:12 ч., вграден от фейсбук страницата на "По света и у нас" - новините на БНТ. Денков коментира актуални теми, включително и темата за влизането на България в еврозоната. Според него България има една от най-ниските инфлации от страните от Централна и Източна Европа, но в сравнение с държавите от еврозоната - това изискване създава затруднения. „Ако успеем да се справим с инфлацията, няма да има проблем да бъдем приети. Няма гаранция, че ще успеем до лятото, когато ще излезе докладът, но съм убеден, че до края на годината ще покрим и критерия за инфлацията“.

Dnevnik.bg на доставчика "Икономедиа" АД

19.01.24 г.

["Единството е сила": Финансовото министерство представи логото и слогана на кампанията за еврото](#) - аудио-визуален материал с продължителност 00:21:51 ч., вграден от Ютуб (Youtube) канала на „Дневник“. Брифинг на Министерството на финансите относно присъединяването на България към еврозоната и представяне на логото и слогана на кампанията.

24- годишният Георги Георгиев е победител в конкурса на Министерството на финансите за логото и слогана на кампанията за присъединяването към еврозоната.

Зам.-министъра Ивайло Яйджиев изказва мнение, че има реалистичен шанс да се вместим в критериите за присъединява към еврозоната.

Pik.bg на доставчика "ПИК Броудкастинг" АД

Темата за присъединяването към еврозоната е отразена без аудио- или аудио-визуални материали.

Actualno.com на доставчика "Уебграунд груп" АД

31.01.24 г.

["Имаме манталитет на двойкаджия, затова не сме в еврозоната: Николай Василев в "Отговорите" \(ВИДЕО\)](#) - аудио-визуален материал, продукция на медията, с продължителност 00:11:59 ч., вграден от Ютуб (Youtube) канала на „Actualno.com“. Гост в предаването "Отговорите със Спасиана Кирилова" е икономистът Николай Василев. Според Василев няма да се присъединим към еврозоната в началото на 2025 г. Изказва мнение, че сме отговаряли на критериите преди десет години и дори през 2021 г., но в момента поради високата инфлация и част от депутатите, които са настроени против влизането ни в еврозоната, няма как да се присъединим 2025 г.

Vbox7.com на доставчика ВИ БОКС ЕАД

НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ

„Здравей, България“

19.01.24 г.

["Експерти: До юни най-късно ще стане ясно дали България покрива критериите за еврозоната"](#) - аудио-визуален материал, с продължителност 00:14:02 ч., излъчен в ефира на „Здравей, България“ по НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ.

["Василев: Работим заедно, за да може на 1 януари 2025 година България да е член на еврозоната"](#) - аудио-визуален материал, с продължителност 00:03:57 ч., излъчен в ефира на „Здравей, България“ по НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ.

29.01.24 г.

["Ще има ли скок на лихвите и затягане на кредитирането при влизането ни в еврозоната"](#) - аудио-визуален материал, с продължителност 00:19:42 ч., излъчен в ефира на „Здравей, България“ по НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ.

„Събуди се“

21.01.24 г.

["Каримански: Не можем да влезем в Еврозоната в средата на годината"](#) - аудио-визуален материал, с продължителност 00:13:20 ч., излъчен в ефира на „Събуди се“ по НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ.

„Новините на NOVA“

21.01.24 г.

["Каримански: Не може да се присъединим към еврозоната в средата на 2025 г."](#) аудио-визуален материал, с продължителност 00:01:22 ч., излъчен в ефира на „Новините на NOVA“ по НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ.

NOVA NEWS

„Денят на живо“

18.01.24 г.

„[Добри Митрев: Не очакваме повишаване на цените след влизането ни в еврозоната](#)“ - аудио-визуален материал, с продължителност 00:16:09 ч., излъчен в ефира на „ДЕНЯТ НА ЖИВО“ по NOVA NEWS.

„Твоят ден“

22.01.24 г.

„[Огнян Златев: Ефектите за Хърватия в еврозоната са намаляване на инфлацията и ръст на икономиката](#)“ - аудио-визуален материал, с продължителност 00:14:20 ч., излъчен в ефира на „Твоят ден“ по NOVA NEWS.

„Ревизия“

29.01.24 г.

„[Финансов журналист: Няма как да влезем в еврозоната от 2025 г.](#)“ - аудио-визуален материал, с продължителност 00:18:19 ч., излъчен в ефира на „РЕВИЗИЯ“ по NOVA NEWS.

Анализ и изводи:

Свързаните с темата на наблюдението аудио-визуални материали, публикувани в наблюдаваните нелинейни услуги са малко на брой. Главните източници са: БТВ, НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ, NOVA NEWS, фейсбук страницата на БНТ, както и собствени продукции. Bgnes.bg и Pik.bg имат публикации по темата, но не са използвали аудио- или аудио-визуални материали. Actualno.com и Дневник публикуват материали собствена продукция, като Дневник залага на брифинг на Министерството на финансите, докато Actualno.com кани за гост в студиото на „Отговорите със Спасияна Кирилова“ икономистът и бивш министър на икономиката в правителството на НДСВ – Николай Василев. Отразяването на кампанията на държавата за въвеждането на еврото в наблюдаваните нелинейни медии се свежда до публикувания в dir.bg брифинг на Министерството на финансите относно избраното лого и слоган на кампанията и качен материал в gospodari.com, продукцията на БТВ новините. Не се наблюдават обособени рубрики по темата. В наблюдаваните материали няма негативни мнения относно влизането ни в еврозоната, но се наблюдава лек скептицизъм за успеха ни да влезем в обявения срок – януари 2025 г.

2. Фокусираното наблюдение за периода 18-31.01.2024 г. по темата за въвеждане на еврото в България обхваща и вписаните нелинейни услуги, достъпни на адрес: safenews.bg, novini.bg, zaistinata.com, segabg.com, economy.bg, вписани в Публичния регистър на СЕМ.

safenews.bg на „Сейф Нюз“ ЕООД

В секция „Видео“, където доставчикът е посочил, че ще предоставя услуга по заявка, съдържание по темата не е установено.

Извън тази секция са налични публикации/ статии, в които се коментира членството в еврозоната и приемането на еврото в България, и които съдържат цитати от съдържание, излъчено в линейни медийни услуги (с посочване на източника чрез хипервръзка) :

- В секция „Бизнес“ се съдържа публикация от 19.01.2024 г. от Таня Благоева със заглавие „Какво ще стане с цените след въвеждането на еврото?“ (<https://safenews.bg/kakvo-s-the-stane-s-czenite-s-vavezhdaneto-na-evroto/>). Източник – NOVA. В статията се съдържа видео, достъпно чрез линк през Vbox 7 от предаването „Здравей, България“ в програма НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ. Тема: „По пътя към еврото. Кога валутата ще бъде въведена у нас и при какви условия?“. Продължителност на видеоматериала - 03:56. Включено е интервю с Асен Василев, министър на финансите, за техническите изисквания за въвеждане на еврото у нас, какви са рисковете и какви са условията, които трябва да се покрият през 2024 г.;

- Включен е видеоматериал с продължителност 02:22 от предаването „Здравей, България“ в

програма НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ. Водещият Виктор Николаев акцентира върху темата, че управителят на БНБ е предупредил, че има риск от блокиране на влизането на страната ни в еврозоната, ако депутатите не придвижат пакет от закони, които чисто технически трябва да бъдат гласувани в Народното събрание, за да бъдем част от еврозоната. Включено е интервю с Кирил Петков, съпредседател на „Продължаваме Промяната“, че България все повече се справя като една нормална европейска държава, все повече доверието се качва към нас. Той посочва, че опитът на Хърватия е много добър с влизането на еврото, инфлацията е под 0.3 %, а икономическият ръст е огромен;

- в публикация по темата за въвеждането на еврото в България с включено аудиосъдържание от предаването „Преди всички“ в програма ХОРИЗОНТ на БНР (<https://safenews.bg/hamparczumyan-nadyavam-se-evroto-da-ne-vleze-drugata-godina/>) се съдържа публикация от Гергана Николаева от 18.01.2024 г. Заглавието на статията е „Хампарцумян каза как ще живеем като приемем еврото“.

novini.bg на „Голф България“ ЕООД

В сайта <https://novini.bg/video> на 19 януари 2024 г. е включен аудио-визуален материал с продължителност 01:29 „Асен Василев: Няма риск еврото да повиши цените у нас“. Видеоето е от предаването „Здравей, България“ в програма НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ. По темата за техническите изисквания за въвеждането на еврото у нас е включено интервю от Давос на Асен Василев, министър на финансите, че в момента парламентът приема Закона за БНБ, последното, което се изисква страната ни да е напълно подготвена законодателно за влизане в еврозоната. Министър Асен Василев посочва, че движението на инфлацията е много добро и ще се наблюдава. По думите на министъра на финансите, няма риск въвеждането на еврото да повиши цените.

В сайта <https://novini.bg/video> на 19 януари 2024 г. е включен аудио-визуален материал с продължителност 15:24 „МФ представи логото и слогана на информационната кампания за членството ни в еврозоната“. Видеоето е на novini.bg. Излъченият материал е от сградата на Министерството на финансите, където се е състояло представянето на логото и слогана на информационната кампания за присъединяването на България към еврозоната. Включено е изказване на Ивайло Яйджиев, заместник-министър на финансите, в чийто ресор е подготовката за присъединяването ни към еврозоната. Той благодари на всички участници и на журито за проведения прозрачен конкурс, като подчертава, че се радва да представи резултатите, част от вече започналата комуникационна кампания. Заместник - министърът на финансите посочва, че още миналата година е била приета комуникационна стратегия на базата на Националния план за приемане на еврото. В следващите седмици ще продължи работата и по обявяването на сайта. По думите на Ивайло Яйджиев, целта на кампанията на Министерство на финансите е да информира и да се бори срещу дезинформацията, да отговаря на истинските потребителски въпроси от гражданите и от бизнеса. Включено е изказване на Георги Георгиев, победител в конкурса, който представя знака, обединяващ три символа - знак на еврото, трикоълора, лицето на европейската монета. За слогана Георги Георгиев казва, че е свързан с легендата за Кубрат - единството е сила. Става единство с Европейския съюз по още един начин - с единна валута. Представят победителя в конкурса - на 24 години е, от Пловдив е и му предстои дипломиране в Националната художествена академия, занимава се и с преподавателска дейност в родния си град. Заместник – министърът на финансите отговаря на журналистически въпроси за критериите за приемането ни в еврозоната, за очаквания конвергентен доклад, за развитието на инфлацията. Следват пояснения за състоялия се конкурс за слоган и лого от представител на журито и от победителя в конкурса.

На 21 януари 2024 г. е публикуван аудио-визуален материал „Каримански: Не можем да влезем в еврозоната в средата на годината“ с продължителност 01:23. Видеоето е от предаването „Събуди се“ в програма НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ. По темата „Евро на хоризонта. Митове и легенди за смяната на валутата у нас“ е включено интервю с финансиста Любомир Каримански, който казва, че няма такава практика досега в Европейския съюз държава да е приета по средата на годината. Всичко, което трябва да бъде

съобразено с Маастрихските критерии, не е по средата на годината, те не се отчитат като междинна полугодишна отчетност. Според Каримански, притеснително е, че самото правителство вижда, че към доклада, който трябва да излезе през юни месец, така нареченият конвергентен доклад или доклад за напредъка на България относно всички онези показатели, които трябва да се постигнат, бизнес стандарт и производителност, няма да може да се изпълни критерия за инфлацията. По думите му, ако казват, че целта е 01.01.2025 г., то това ще е трудно изпълнимо от гледна точка на критерия за инфлацията.

zaistinata.com на Сдружение Про Веритас

За наблюдавания период 18.01.-31.01.2024 г. в сайта <https://zaistinata.com> не са открити аудио-визуални материали по темата за въвеждането на еврото в България.

segabg.com на „СЕГА“ ЕАД

За наблюдавания период 18.01.-31.01.2024 г. в сайта <https://www.segabg.com/video> не са открити аудио-визуални материали по темата за въвеждането на еврото в България.

economy.bg на Джобс.бг

За наблюдавания период 18.01.-31.01.2024 г. в сайта <https://www.economy.bg> не са открити аудио-визуални материали по темата за въвеждането на еврото в България.

Изводи:

Фокусираното наблюдение установи собствено редакционно съдържание в нелинейната услуга povini.bg - аудио-визуален материал – представяне в Министерство на финансите на логото и слогана за членството ни в еврозоната от Ивайло Яйджиев, заместник-министър на финансите и от Георги Георгиев, победител в конкурса за лого и слоган на информационната кампания за присъединяването на България към еврозоната. Видеоето е на povini.bg. В секция Видео са публикувани и части (интервюта) от предавания, излъчени в програма на доставчик на линейни услуги (в програма НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ).

В сайта safenews.bg, в секцията, вписана като услуга по заявка не са открити предавания по темата на наблюдение. Извън нея, като цитати към статия са включени линкове към аудио- и аудио-визуално съдържание, излъчено в линейни услуги (НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ И ХОРИЗОНТ).

За наблюдавания период 18-31.01.2024 г. в сайтовете zaistinata.com, segabg.com, economy.bg не са открити аудио-визуални материали по темата за въвеждането на еврото в България.

ВТОРА ЧАСТ - ПРОДЪЛЖЕНИЕ

По предложение на г-жа Габриела Наплатанова и по решение на СЕМ от заседание, проведено на 24.01.2024 г., е осъществено **второ по ред двуседмично фокусирано наблюдение на линейни и нелинейни медийни услуги по темата за влизането на България в еврозоната.**

Проследяването на медийното съдържание в периода **10-24 май 2024 г.** съвпада по време с първите две седмици от предизборната кампания за Европейски парламент (ЕП) и извънредните избори за 50-то Народно събрание (НС) за вота на 9 юни 2024 г.

Разменените мнения за еврото по време на предизборните дебати очертават политическите позиции на различните политически субекти, вземащи участие в надпреварата за ЕП и НС. Експертите, произнесли се по темата, споделят най-вече вижданията кога по време страната ни може да възприеме еврото като разплащателна единица – едни от тях сочат 1 януари 2025 г. или юни 2025 г., други - 2026 година. Мониторингът съвпада и с провеждането на 14 май 2024 г. на конференция с международно участие „България в еврозоната, кога?“, чийто организатори са Асоциацията на почетните консули в България, Българската CFA (Certified Financial Analytics) – Асоциация на сертифицирани финансови аналитици и Асоциацията на банките в България. Авторитетни чуждестранни гости споделят опит и експертиза по темата като насърчават България в избраната посока. Наблюдението съвпада и с изсичаното на първата партида български евромонети.

Подобно и на първото наблюдение, мониторингът отчита, че липсва в медийното съдържание мащабна разяснителна кампания на държавата за приемането на еврото. Разговорите продължават да са насочени по-скоро към макрорамката на българските финанси, отколкото разяснителни за потребителите. Отново параметрите на инфлацията у нас са изтъкват като възпрепятстващи влизането в еврозоната. Основните аргументи „за“ въвеждането на еврото в България включват икономическата стабилност и ползите за бизнеса, докато аргументите „против“ акцентират на загубата на монетарния суверенитет и възможната инфлация. Икономисти и политици, които подкрепят по-бързото влизане в еврозоната, настояват за изпълнението на нужните реформи и критерии, докато други смятат, че е необходимо повече време за подготовка на икономиката и обществеността.

БНТ1

Разпространеното телевизионно съдържание във времевия период 10.05 – 24.05.2024 г. съвпада с хода на предизборната кампания за избор на членове на Европейския парламент и за извънредните избори за народни представители. Данните, включени в доклада, са установени паралелно с прегледа на актуално-публицистичното и новинарско съдържание, свързано с вота 2 в 1. Във фокуса на наблюдение попада и конференцията "България в еврозоната, кога?", проведена в София на 15.05.2024 г. с организатори Асоциацията на почетните консули в България, Българската CFA асоциация⁴ и Асоциацията на банките в България.

Темата за предстоящото приемане на еврото не е сред основните, обсъждани в предаванията на обществения доставчик, но все пак присъства символично в тези от обичайната програмна схема, както и в специално организирани предизборни диспути. В „По света и у нас“, „Денят започва“, „Референдум“ и „Панорама“ наличието на темата за влизането на България в еврозоната е скромно, в диспутите за нея се говори повече, а в „Още от деня“ и „Говори сега“ ѝ е отделен значителен обем ефирно време.

⁴ CFA (Certified Financial Analytics) - Сертифицирани финансови аналитици.

По време на наблюдението не е регистрирано провеждането на специална държавна кампания за влизането на страната в еврозоната.

Както при предишното наблюдение по темата и сега се очертават три категории мнения: „за“, „за, но когато сме готови“ и „против“, като първия и последния сегмент обикновено са изразени по-крайно и безусловно.

В **първата категория**, която изразява твърда подкрепа за целта на няколко предишни правителства България да завърши евроинтеграцията си чрез въвеждане на еврото, попадат: **Вили Лилков** – „Синя България“: „Задълбочаване на евроинтеграцията чрез влизане в еврозоната и Шенген“, **Никола Янков** от същата коалиция: „България отговаря на всички критерии, но политически три пъти отлага влизането си в еврозоната заради влиянието на Русия. Трябва да приемем еврото по най-бързия начин още на 01.01.2025 г.“; **Стефан Харизанов** – „Коалиция на розата“: „С влизането ни в ЕС този въпрос е решен“, **Александър Томов** от същата формация: „Малките валути като лева нямат шанс стратегически. Еврозоната е неизбежна перспектива, тя ни трябва, за да качим жизненото си равнище“, **Димитър Митев** – също от „Коалиция на розата“: „Валутният съвет (борд) е система за поддържане на колониални владения на островни държави от началото на 20-ти век. По-лошо нещо от това няма, затова максимално бързо трябва да излезем от валутния борд, а единственият път за това е еврозоната – това ще стимулира българския бизнес и ще вдигне доходите“; **Мария Капон** – „Ние идваме“: „За нас е важно да приемем еврото, но българската олигархия и мафията не разрешават заради корупционните пари, които в момента инвестират в купичка апартаменти. Те правят всичко възможно да отлагат“; **Петър Петров** – ВМРО: „Ползваме лева само номинално, стойността му е 1,95583 евро. Еврото е добро за гражданите“; **Румен Христов** – ГЕРБ-СДС: „Трябва да овладеем инфлацията и час по-скоро да станем част от еврозоната“; **Георги Иванов** – „Ние идваме“: „Еврозоната е своеобразно продължение на валутния борд. При въвеждането му инфлацията е спаднала“; **Валери Григоров** – „За велика България“: „Еврозоната е възможност за стабилност и предвидимост на икономиката. Няма да се губят средства от превалутиране. Ще има контрол върху парите от сивия сектор и престъпността“; **Томислав Дончев** – ГЕРБ-СДС: „Работили сме и пак ще работим в тази посока“; **Йордан Иванов** – ПП-ДБ: „България трябва да влезе в еврозоната“.

При отразяването в новините на конференцията „България в еврозоната, кога?“ БНТ1 представя вижданията на експерти като **Димитър Радев** – управител на БНБ: „България трябва да влезе в еврозоната възможно най-скоро, всяко отлагане ни струва скъпо“; **Петко Николов** – служебен министър на икономиката: „Комисията за защита на потребителя ще следи за правилното двойно обозначаване и преизчисляване на цените в евро. Няма да допуснем спекулации“; **Николай Василев** – президент на Българската СФА асоциация: „Притесняваме се, че България продължава да закъснява безгранично с влизането в еврозоната“.

Експерти участват и в „Денят започва“: **Петър Ганев** – старши изследовател в ИПИ: „Трябва да се приеме законът за еврото и вероятно на първи януари 2026 г. ще влезем в еврозоната“; **Владимир Сиркаров** – икономист: „Грешно е да мислим, че веднага ще забогатеем с еврото или тотално ще обеднеем. Истината е по средата. Плюсоевете обаче са повече от минусите. В „Денят започва с Георги Любенов“ гост е икономистът **Адриан Николов**: „Към октомври вероятно ще изпълним инфлационния критерий. От ЕЦБ имаме ясен сигнал, че можем да поизкривим правилата този път – традиционно държавите влизат в еврозоната от 1-ви януари, но не е невъзможно да влезем след първото или второто тримесечие, стига да има покритие на критериите и силно политическо желание в България. Трябва да има редовно правителство за това“.

Втората категория – с положителна настройка към заменянето на лева с евро, но когато икономиката на страната ни е готова и го позволява, включва мненията на: **Георги Попов** – „Български глас“: „Ясно е, че не сме готови, но мислим, че трябва да обвържем влизането ни в еврозоната (където ни искат) с влизането ни в Шенген (където не ни искат). Трябват поне 4-5 години преходен

период с двете валути“; **Георги Кадиев** – „Солидарна България“: „Не изпълняваме критериите, икономически не сме готови“; **Даниела Везиева** – „Български възход“: „Въпросът е не „Дали влизаме“, а „Как влизаме“ – все още нямаме балансирана икономика със сериозен буфер“; **Валери Жаблянов** – „Левицата!“, „Икономиката ни не е в състояние да приеме промяна на валутната система. Решението на ЕЦБ ще е негативно за нас години напред. Същевременно заради валутния борд левът не е пълноценен и суверенен“; **Димитър Димитров** – Партия на зелените: „Еврото е неизбежно заради присъединителния договор, но докато Европа не се определи държава ли ще е или съюз, да не се пипа българският лев“; **Наум Наумов** – БНС-НД: „Числата говорят, че не сме готови за еврозоната“, **Йордан Манасиев** от същата формация: „Имам личен сантимент към лева. Страната ни има договори и ще трябва да приемем еврото рано или късно“; **Арман Бабикиян** – „Ние идваме“: „Надявам се, че държавата ни рано или късно ще стигне до там, че да можем да влезем в еврозоната“; **Мая Манолова** – „Солидарна България“: „Хората са ужасени от възможната експлозия на цените, от спекулата, която се вихри в слаба държава. Ще замразят цените 6 месеца преди и след въвеждането на еврото, ще създадат Комисия „Антиспекула“. Най-добре влизането в еврозоната да се отложи, докато доходите на българите не станат като средноевропейските“; **Стефан Янев** – „Български възход“: „България е приела в предприсъединителния пакет това условие и е казала, че ще приеме еврото, подписала е договор, това означава, че този международен договор трябва да се спазва. Трябва да се прецени готовността на икономиката и населението и тогава да се действа“; **Светлин Каменов** – „Пряка демокрация“: „Твърде рано е за влизане в еврозоната“; **Иван Христанов** – „Единение“: „Трябва да изберем момента – сега лихвите у нас са по-ниски от европейските и при едно изравняване ние ще загубим. Трябва ни още време“.

В предаването „Денят започва“ е представено още едно експертно мнение – на **Симеон Дянков** – бивш министър на финансите: „Подобрява се ситуацията, но все още имаме висока инфлация, няма как да влезем догодина в еврозоната. Това може да стане януари или дори юли 2026 най-рано, но при редовно правителство“. В „Денят започва с Георги Любенов“ (с участието на икономиста Адриан Николов, описано по-горе) по-скептично по темата се изразява **Стоян Панчев** – икономист: „У нас има евроатлантическо мнозинство, което иска еврото, но не изпълняваме инфлационния критерий. През 2025 г. няма как да стане“. **Третата категория** – твърдо „против“, обединява становищата на: **Чавдар Борачев** – „Ние гражданите“: „Единственото суверенно нещо, което ни остана е българският лев. Апетитът е и към валутните резерви на България“, **Светлозар Съев** от същата формация: „Еврозоната е отнемане на монетарния суверенитет. Винаги можем да излезем от валутния борд, но от еврозоната – не. За 20 г. държавите с еврото нямат просперитет“, **Пламен Пасков** – също от „Ние гражданите“: „Против еврото и валутния борд, Хърватия получи 20 % инфлация“; **Николай Дренчев** – „Български глас“: „Левът трябва да се запази, той е част от националния ни суверенитет. Това не пречи на членството ни в ЕС“; **Никола Илиев** – „Граждански блок“: „Трябва да е ясно, че българските политици искат еврозоната, за да крадат и когато фалираме, ЕЦБ да ни спаси. Нека хората с референдум решат“; **Николай Марков** – „Величие“: „Голяма грешка ще е да предадем българския лев, защото с него имаме финансов суверенитет. Не сме готови за еврото. Левът ни дава възможност да реализираме дълг срещу стратегически приоритети. С еврото поемаме общия дълг на всички европейски страни“; **Искра Михайлова** – „Възраждане“: „Искаме запазването на българския лев“, **Димитър Пашев** от същата партия: „Категорично за запазването на нашата валута – тя е наш финансов суверенитет. Все пак трябва референдум“; **Десислава Костадинова** – „Граждански блок“: „Левът е част от националния ни суверенитет. Смяната му с евро трябва да стане след произнасяне на гражданите на референдум“.

ИЗВОДИ:

Българската национална телевизия, съгласно изискването на чл. 6, ал. 2, т. 6 от ЗРТ за плурализъм на гледните точки, осигурява възможността участниците в предаванията свободно да изразят своите виждания за въвеждането в България на общата европейска валута.

Видно от представените становища, предизборната кампания неминуемо катализира трите групи мнения. Различните позиции, повечето познати на обществото от други предишни изказвания на съответните кандидати, са изразени по-твърдо и категорично, на моменти политическото, дори популисткото говорене при някои от тях надделява, а икономическите и финансови аргументи остават на втори план. От своя страна представителите на изпълнителната власт, БНБ и експертите от различни НПО следват по-скоро неутрална линия, като изказванията им са в рамките на професионалната терминология и стилистика.

Резултатите от наблюдението са следните: твърдо „за“ приемането на еврото се изказват 18 души, убеждение „за, но когато сме готови“ изразяват 13 души и „против“ са 9. Сравнителният анализ показва, че подкрепата „за“ влизането на страната в еврозоната е двойно по-голяма от мненията „против“, а ако към „за“ се прибави и втората категория, която по същество също одобрява смяната на лева с евро, но на по-късен етап, подкрепата става три пъти повече от несъгласието.

Няма установени нарушения на ЗРТ.

ХОРИЗОНТ

Наблюдението обхваща актуалните предавания „Преди всички“, „12+3“, „Нещо повече“, „Неделя 150“ и Осведомителния бюлетин в 18:00 ч. в периода от 10 до 24 май 2024 г.

Съдържанието по темата за въвеждането на еврото в България и в настоящото наблюдение присъства в актуалните предавания, но твърде ограничено. Има дни, в които изобщо не се засяга в разговорите със събеседниците.

В предаването „Преди всички“ в разговор от 16 май с икономиста Георги Вулджев за инфлацията и приходите от ДДС у нас става дума и за изпълнението на критериите за инфлация за влизане в Еврозоната, като реалистичното очакване е това да стане през 2026 г.

В друго издание на предаването не е констатиран коментар по темата. В съдържание, посветено на икономически теми - финанси, кредитиране, лихви и др., въвеждането на еврото не се засяга.

В „12+3“ са отчетени най-много събеседници по темата на наблюдението. На 14 май е предложен разговор с икономиста Михаил Кръстев. Според него по-реалистична дата за присъединяване е януари 2026 г. Разговорът е продължение на репортаж с изказванията на управителя на БНБ за готовността на страната чисто технически за приемане на еврото като платежна единица. Според Димитър Радев България има „напълно реалистични“ шансове за приемането на еврото през 2025 г.

На следващия ден 15 май в предаването гостува Юлиан Войнов, икономист, по темата за инфлацията и приемането на еврото. Оптимист е за приемане на еврото през 2025 г. и очаква в следващите месеци страната да покрие условията за влизане в еврозоната. Но ако това не стане, следваща реалистична дата е по-скоро януари 2026 г., отколкото средата на 2025 г.. Прави съпоставка в политическо отношение с приемането на еврото в Хърватия.

На 16 май събеседник е Любомир Каримански, бивш депутат и председател на Комисията по бюджет и финанси, а темите са бюджет и финанси (пенсиите, парите за университетите, данъци). В края на разговора буквално „с две думи“ представя и позицията си по наблюдаваната тема, като той не вижда като реалистична датата януари 2025 г., тъй като страна ни няма да изпълни условията за влизане.

Темата отново е част от предаването на 21 май в разговор с финансовия журналист Стефан Андонов. Позовавайки се на чернова на доклад на Европейската централна банка, според който България не е покрила критериите за инфлацията, той смята датата януари 2025 г. като невъзможна за приемането на еврото. Следващата най-ранна дата е януари 2026 г.

На 23 май, в разговор за предизборната кампания финансистът проф. Даниела Бобева говори и за еврото. Според нея голяма част от партиите подкрепят еврото само на думи, без да предлага никакви конкретни действия в тази посока.

Наблюдението отчита това предаване с най-много гости по темата за въвеждането на еврото в страната ни.

В предаването „**Нещо повече**“ на 14 май гост е финансистът Левон Хампарцумян с коментар за пенсиите, еврото и политиката. Според него анти-евро партиите са много кресливи, а институционално страната ни е готова за еврото, като реалистично е да се случи през 2026 г., а причините за отлагането са по-скоро политически.

В предаването „**Неделя 150**“ в рамките на периода на наблюдението е констатиран един гост. Това е бившият заместник-министър на финансите Любомир Дацов. Макар да се засяга и влизането в Еврозоната, акцентът в разговора е върху държавния бюджет, данъците и дефицита. Той не очаква страната ни да успее да изпълни критериите за влизане през тази година.

В **новините** темата почти отсъства в периода на наблюдението. Има репортаж на 14 май, който е излъчен и в предаването „12+3“ с изказване на управителя на БНБ Димитър Радев за готовността на страната за въвеждане на еврото. Новината е в началото на емисията, но не първа. Не е констатирано наличие на други материали в осведомителните бюлетини в рамките на наблюдението.

Темата присъства в безплатните диспути на програма ХОРИЗОНТ от изборите за Европейски парламент. Участниците в диспута не успяват (или не желая) да я разгърнат по същество, заключавайки с кратко изказване дали са за или против Еврозоната.

ИЗВОДИ

Наблюдението на съдържанието в актуалните предавания и новините на програма ХОРИЗОНТ на Българското национално радио във връзка с въвеждането на еврото в България за периода от 10 до 24 май 2024 г. отново констатира много слабо присъствие на темата.

Отново липсва кампания от страна на държавата като клипове, разяснения. Няма дискусия по същество за последиците – положителни и негативни, за гражданите в частност и за страната като цялото. Разговорите в тази посока са общи и без много подробности.

Разговорите са около това дали и кога страната ни ще изпълни изискванията за влизането в Еврозоната и дали е готова чисто технически и институционално за такава стъпка. Не е констатирана отделна рубрика за еврото. Предаването, което предлага най-много гости по темата с еврото, е обедното „12+3“, където е концентрирано почти цялото съдържание от наблюдението. В останалите актуални предавания и в новините темата се появява спорадично или почти напълно липсва. Не е установено нарушение на ЗРТ.

БНР – РЕГИОНАЛНИ ПРОГРАМИ

Темата, предмет на наблюдението в периода от 10 до 24.05.2024 г., е коментирана предимно в предаванията за изборите и по-конкретно в предизборните диспути в отделните радиопрограми, организирани в часовите интервали 10:00 – 12:00 ч. и 13:00 – 15:00 ч., съгласно подписаното Споразумение на БНР с партиите и коалициите.

Позициите на отделните политици и представляваните от тях политически сили за влизането на България в еврозоната е приоритетна в безплатните диспути на отделни програми: Радио Пловдив, Радио Варна, Радио Бургас, Радио Стара Загора, Радио Шумен и БНР - Радио Кърджали.

По Радио Пловдив безплатният диспут е излъчен на 14.05.2024 г. от 10:05 ч. на тема „Европа в свят на предизвикателства, политики на партиите в ЕП“ с участието на Стефан Харизанов, представител на КП Коалиция на розата, Юлиан Андреев, кандидат за депутат в ЕП от ПП „Български Глас“, Илия Гюров от ПП „Български национален съюз - Нова Демокрация“, Албена Симеонова от „Зелено движение“.

По Радио Варна диспутът е проведен на 12 май, от 10:05 часа на тема: "Бъдещето на Европейския съюз в контекста на усложнената геополитическа ситуация и ръста на евроскептиците" и с участието Ивайло Костадинов - ПП „Има Такъв Народ“, Сергей Инджов - ПК "Коалиция на розата", Андрей Слабаков – ПП „ВМРО – Българско национално движение“, Кристиан Вигенин - ПК „БСП за България“, Георги Джендов - ПП „Възраждане“, Наум Наумов - ПП "Български национален съюз "Нова демокрация".

По Радио Бургас безплатният диспут е на 21.05.2024 г. от 13:05 ч. е на тема: “Европа: визия за развитие – проблеми, възможности и решения. Основни приоритети в работата на бъдещите евродепутати“ като в първата част на дебата участват Иван Кирилов от КП Солидарна България, Мариан Иванов от ПП Възраждане, Паруш Парушев КП БСП за България и Явор Жеков от ПП Български възход, а през втората част - Севда Димитрова от КП „Левицата“, Юлиан Андреев от ПП „Български гласъ“ и Емил Соколов от КП ПП-ДБ.

По Радио Стара Загора безплатният предизборен диспут е реализиран на 29.05. 2024 г. от 10:05 ч. е на тема: „Регионални политики на Европейския съюз“ с участието на Илия Гюров от ПП БНС – НД, Юлиан Андреев от ПП Български гласъ, Яни Андреев от ПП Единение и Петко Ковачев от ПП Зелено движение.

По Радио Шумен безплатният дебат за изборите за членове на Европейския парламент е на 22.05.2024 г. от 13:05 ч. е на тема: „Политики на разширяване и реформи в Европейския съюз“ с участието на Сергей Инджов от КП Коалиция на розата, Наум Наумов от БНС – Нова демокрация и Яков ван Бейлен от ПП „Зелено движение“.

По Радио Кърджали безплатният предизборен диспут е на 20 май 2024 г. от 10:10 ч. на тема: “България в Европейския съюз. Защо е необходимо страната ни да има свои представители в Европейския парламент и какво зависи от тях при вземането на решения за бъдещето на съюза? Ще съумеят ли и как кандидатите да убедят избирателите, че и евроизборите са толкова важни, колкото националните? Визия за развитие на населените места в Източните Родопи чрез евросредства и проекти. Пълноправен Шенген – мираж или реалност? Плюсове и минуси за България от въвеждане на еврото.“ С участието през първата част на Юлиан Андреев от ПП Български гласъ, Владимир Попов от ПП Зелено движение, Яни Андреев от ПП Единение и Валери Жаблянов от КП Левицата и през втората част – на Боян Расате от ПП Български национален съюз – Нова Демокрация и Милен Филипов от КП БСП за България.

Според Стефан Харизанов от КП „Коалиция на розата“ консервативната политика на ръководството на БНБ е показала, че у нас има достатъчно смели икономисти и политици, които са успели да преодолеят хиперинфлацията и да закотвят стабилно страната чрез въвеждането на валутния борд. Когато изпълним всички критерии тогава всички врати за влизане в еврозоната към България и на България към Европа ще бъдат широко отворени.

Юлиан Андреев от ПП „Български Гласъ“ е „за“ еврото, но да си има и лев и да бъдем с две валути, които да бъдат скачени заедно. Нека всеки да си има неговото и да си защитава неговото. Не Европа на федерациите, а Европа на нациите. Той е за еврото, но в същото време пита защо трябва да си унищожим лева и се обявява за силен български лев.

Илия Гюров от ПП „Български национален съюз - Нова Демокрация“ заявява, че за еврото най-точно биха могли да се произнесат хора, които се занимават с финанси и икономика, който най-точно биха могли да определят как ще се развият икономическите среди в страната следващите 50 години.

Албена Симеонова от ПП „Зелено движение“, декларира, че позицията на представляваната от нея политическа сила е за обща европейска валута или приемане на еврото. Когато е била в Хърватия е видяла, че там няма разлика в цените след въвеждане на еврото, а в същото време са се увеличили чуждестранните инвестиции, което е сигурно, че ще се случи и в България.

Според Наум Наумов от КП „Български национален съюз – Нова демокрация“ борбата с корупцията ще помогне да бъдем законова държава и да бъдем приети в еврозоната.

Още по-категорична позиция изразява Владимир Попов от ПП „Зелено движение“. Той е на мнение, че ние трябва да направим всичко възможно, за да бъде прието еврото.

Под условие е позицията на ПП „Единение“ , изразена от Яни Андреев, който смята, че еврото трябва да се въведе, когато сме готови.

В същата посока е и позицията на Валери Жаблянов от КП „Левицата“. Политическата сила смята, че България трябва еднозначно да стане член на еврозоната, но едва след като българската икономика като макропоказатели стане готова и затова е нормално сроковете да се отлагат.

Милен Филипов от КП „БСП за България“ декларира, че еврото не е просто валута, а символ на европейското единство и стабилност, но все още счита, че ние не сме готови да го приемем. При друго свое участие представителят на политическата сила Паруш Парушев заявява, че правилният въпрос е кога, защото според него ние не сме готови в момента и затова не трябва да избързваме.

Иван Кирилов от КП „Солидарна България“ е за въвеждане на еврото, но когато дойде моментът и си уеднаквим политиката по доходите.

Категорично против въвеждане на еврото се обявява ПП „Възраждане“ чрез своя представител Мариян Иванов, който уточнява, че партията иска да се проведе референдум дали да се приеме еврото.

Явор Жеков от ПП „Български възход“ е „за“ приемане на еврото, но когато му дойде времето и когато сме готови.

Представителят на КП „Продължаваме промяната – демократична България“ Емил Соколов декларира, че коалицията е за влизане в еврозоната като спазваме критериите.

Петко Ковачев от ПП „Зелено движение“ се обявява за приемане на еврото и уточнява, че зелената сделка е именно в тази посока.

Изявленията на отделните политици са представени синтезирано и хронологично, според участията им в предвидените безплатни диспути по време на предизборната кампания за изборите за Европейски парламент и за извънредни избори за народни представители на 9 юни 2024 година.

Наблюдението не установява нарушения на ЗРТ.

Направеният мониторинг РАДИО ВИДИН, РАДИО БЛАГОЕВГРАД и РАДИО СОФИЯ, констатира, че темата за въвеждането на еврото не е отразена и коментирана в съдържанието на програмите.

НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ

Мониторингът обхваща изданията на сутрешния блок „Здравей България“ с водещи Виктор Николаев и Мирослава Иванова, предаването „Пресечна точка“ с водещ Анна-Мария Конова, новините от емисиите „Новините НОВА“ в 12:00, 16:00, 19:00 и 23:00 часа (от 20.05.2024 – Новините на Нова се излъчват в 22:00 часа), изданията на „Интервюто в новините НОВА“ след централните новини с водещ Николай Дойнов/ Даниела Тренчева, съботно-неделния блок „Събуди се“ с водеща Марина Цекова и публицистичното предаване „На фокус“ с Лора Крумова (всяка неделя).

В „Новините НОВА“ в началото на наблюдавания период 14-16.05. се изнася информация за отлагането на приемането на страната ни в еврозоната на 1 януари 2025 като инфлацията и политическата криза остават основните пречки... На 14 май в репортаж в централната емисия е излъчен коментар на управителя на БНБ Димитър Радев от конференцията за влизането на България в еврозоната, в който става ясно, че техническата работа е почти изпълнена. На следващия ден в емисиите Новините на Нова са излъчени репортажи относно отчетена дефлация в страната за месец април 2024 г. от 0,3% и анализи до колко се усеща поевтиняване на стоките. Изводите от репортажите са, че датата 01.01.2025 за смяна на лева с еврото, остава под въпрос, тъй като България изостава сериозно от държавите с най-ниските ставки за покачване на цените. Потърсено е становище по темата от икономиста Георги Вулджев, който изказва мнението, че присъединяването към Еврозоната ни ще трябва да бъде отложено. В края на периода според информацията в новинарските емисии прогнозата за страната ни за влизане в еврозоната остава оптимистична. Това от една страна е заради достигнатия

положителен кредитен рейтинг по данни на Международната рейтингова агенция (ФИЧ), откъдето изказват мнение, че ако в страната ни бъде сформирано стабилно правителство и бъде избегнат продължителен период на нестабилност, не се очаква да има съществено забавяне (съобщена е датата 1 януари 2026 г.) на присъединяването на страната към еврозоната. Съобщено е, че страната ни все още не отговаря на критерия за ценова стабилност.

С началото на предизборната кампания в предаването „Събуди се“ започва рубриката „Обещанията“ (12.05), в която журналиста Нели Тодорова търси конкретни отговори от кандидатите за власт по важни за обществото теми, една от които е приемането на страната ни в еврозоната. В това издание на рубриката кандидатите за евродепутати – Андрей Ковачев от „ГЕРБ-СДС“, Радан Кънев от „ПП-ДБ“, Ивайло Вълчев от „Има такъв народ“, Станислав Стоянов от „Възраждане“ и Цветелина Пенкова от „БСП за България“ дават своите лични заявки за постовете в европарламента и отговарят на въпроса „Що е то евродепутат“ както и на това какви са прогнозите на партиите относно броя на евродепутатите им и смятат ли кандидатите, че ще работят единно за интересите на страната ни в Европейския парламент. В материала с кандидата на партия „Възраждане“ е засегната темата за отработването на „различната“ позиция на партията относно приемането на страната в еврозоната, там в сърцето на Европа, Европарламента. Мнението на кандидата е за съмнителната полезност, която еврозоната оказва на страните с различно равнище на развитие на икономиката. Станислав Стоянов посочва, че първата задача на „Възраждане“ в ЕП ще бъде депутатите да разберат на място там дали референдумът за запазване на българския лев е бил спрял по правилата.

В същото издание на „Събуди се“ е осъществен репортаж на Биляна Борисова, който засяга темата с неведението и объркаността на българския бизнес относно въвеждането на еврото и последващата продажба на стоката в магазините. От хранителен магазин, заедно с управителя, репортерът поставя въпросите – готови ли сме да сменим парите си и до колко обявяването на цените в евро и лева ще утежни процеса на продажбата в магазините.

В политическото интервю за „Събуди се“ на журналиста Марина Цекова, проведено отново на 12.05, с кандидата за евродепутат Никола Янков (бивш зам.-министър на икономиката) от „Синя България“, икономистът анализира доколко реална е възможността да станем част от валутния съюз през януари 2025 г. Според него страната ни е напълно готова за приема. Политикът прави и коментар относно забавянето, което по негово мнение е било едностранно и неаргументирано отлагане на служебното правителство през 2023 година и също така е персонална отговорност на финансовия министър тогава Асен Василев. Според Никола Янков присъединяването на България е напълно възможно, що се касае до волята на всички 20 страни членки и при наличие на политическа воля в страната ни. Темата за инфлацията според него е „българска опорка“, която бива използвана, за да се оправдае отлагането.

В предаването „Пресечна точка“ на 14.05. е проведена дискусия за перспективите и пропуснатите шансове за приемането ни в еврозоната. За това на какъв етап сме от подготовката е проведен разговор с участниците в дискусията Юлияна Дончева - Недкова - предприемач, Георги Найденов - икономист и Винсент Тановски – журналист. С гостите е потърсен отговор на въпроса какво реално спъва страната ни за въвеждането на еврото. За коментара на експертите в студиото са цитирани и думите на управителя на БНБ Димитър Радев, според когото политическият лабиринт е пречката ни за приемането на еврото. Гостите дават своите мнения относно противоречивите изказвания на политиците – едните обединени около тезата, че България губи от забавянето на процеса, а другите водени от убеждението, че икономиката на страната още не е готова.

В проведения на 16.05. първи предизборен политически дебат в ефира на НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ, в изданието на сутрешния блок „Здравей, България“, една от най-коментирани теми е въвеждането на еврото. Във втория кръг на дебата „Всеки срещу всеки“ кандидатите Мартин Димитров „Продължаваме промяната – Демократична България“, Даниел Митов „ГЕРБ – СДС“ и Георги Свиленски „БСП за България“, задават въпроси на своите опоненти по ключови за страната теми. Като такава, темата за еврото е и причина за остър сблъсък между представителите на „ГЕРБ-СДС“ и „ПП-ДБ“. В третия кръг на

дебата, който е установен за свободна дискусия относно важните за страната теми и приоритети, кандидатът Мартин Димитров директно обвинява партия „ГЕРБ-СДС“ с думите „бруталното сваляне на правителството“ за водената от нея политика в провалилия се кабинет и за осуетяването на приемането ни в еврозоната. В отговор Даниел Митов изказва позицията, че заслуга именно на партия „ГЕРБ-СДС“ се дължи вкарването на България в чакалнята на еврозоната и последвалото поддържане на фискална дисциплина така, че всички изискуеми параметри да бъдат изпълнени. Според Цончо Ганев от „Възраждане“ влизането на страната в еврозоната няма да увеличи по никакъв начин конкурентоспособността на българската икономика, което би следвало да е сред основните приоритети на правителството след 9 юни. В допълнение Ганев заявява, че и при следващо управление с участие на партията, нейните представители ще настояват за провеждането на референдум относно приемането на еврото.

Темата в рубриката на Нели Тодорова „Обещанията“ в предаването „Събуди се“ на 19.05. е какво ще се случва с пенсиите и данъците, как ще бъдат стимулирани инвестициите в страната ни и как ще се увеличат действително доходите. Материалът е озаглавен „Парите ни – заплати, пенсии и данъци“. Темата за въвеждането на еврото е спомената във връзка с привличането на чуждестранни инвеститори в страната и кандидатите разсъждават до колко отлагането на приема би могло да им попречи. Участници в репортажа са кандидатите за депутати Искрен Арабаджиев – ПП-ДБ, Георги Георгиев – „Възраждане“, Драгомир Стойнев – БСП, Павела Митова – „Има такъв народ“, Деница Сачева ГЕРБ-СДС. Георги Георгиев от „Възраждане“ смята, че вероятността България да не може да влезе в Еврозоната от 1 януари 2025 г. не би следвало да повлияе на привличането на чуждестранни инвеститори в страната дотолкова, доколкото то зависи по-скоро от добрите икономически условия. С Георгиев е засегната темата за важността на референдума за еврото, който би ориентирал политиките за мнението на обществото ни.

На 19.05. в публицистичното предаване „На фокус“ в интервюто на Лора Крумова с кандидата от „Възраждане“ Петър Волгин е засегната отново темата за неуспешния референдум за запазването на българския лев, което според госта е нарушаване на демокрацията.

ИЗВОДИ:

Преобладаващата информация в програма НОВА ТЕЛЕВИЗИЯ по темата за въвеждането на еврото е позиционирана в съботно-неделния сутрешен блок „Събуди се“. Темата е и една от най-коментираните по време на цялата предизборната кампания. Във всички предизборни интервюта „Приемането на България в еврозоната – да или не?“ е сред блиц въпросите към кандидатите и участници в съдържанието за периода 10-24.05 - Георги Свиленски „БСП за България“, Никола Янков „Синя България“, Петър Волгин „Възраждане“, Антоанета Линкова ПП „МЕЧ“, Ваня Григорова „Солидарна България“ и Ивайло Вълчев „Има такъв народ“. Откроява се позицията на представители на партия „Възраждане“, които твърдо стоят зад предложението си за провеждането на референдум за въвеждането на еврото. Освен позицията на политиките в програмата се търсят мнения на икономически експерти, предприемачи, журналисти и граждани. В края на периода според информацията в новинарските емисии като прогнозна дата за влизане в еврозоната е посочена 1 януари 2026 година.

Осъществено е наблюдение на програма БТВ в периода 10.05.-24.05.2024 г. по темата за въвеждане на еврото в България, която е сред актуалните теми в политическия, икономически и обществения живот.

На 13.05.2024 г. в предаването „Тази сутрин“ е излъчен първият дебат, посветен на еврота. За участие са поканени кандидати от шестте парламентарно представени партии. От ДПС не са приели поканата за участие в дебата „Бъдещето на Европа“ с акцент върху темите икономика, доходи и еврото. Участниците са Андрей Ковачев, кандидат за евродепутат от ГЕРБ-СДС, Радан Кънев, кандидат за евродепутат от ПП-ДБ, Петър Волгин, кандидат за евродепутат от „Възраждане“, Румен Гечев, кандидат за евродепутат от „БСП за България“, Димитър Гърдев, кандидат за евродепутат от „Има такъв народ“. В представеното преди дебата от водещия Златимир Йочев съвместно проучване на БТВ и „Маркет Линкс“ присъства темата за еврото, като повечето от запитаните граждани са отговорили, че приемането на България в еврозоната и въвеждането на еврото ще даде тласък на българската икономика и ще повиши жизнения стандарт. Кандидатът за евродепутат от ГЕРБ-СДС Андрей Ковачев смята, че трябва да бъдат приети закони, като например срещу спекулата, дезинформацията. Румен Гечев, „БСП за България“, коментира, че голяма част от страните - членки на Евросъюза са приели еврото и посочва, че има страни като Дания и Швеция, които имат по-висок икономически растеж, без да са приели еврото. Румен Гечев посочва, че Европарламентът влияе върху институциите по повод еврото, а според Радан Кънев, ПП-ДБ, Европарламентът няма пряка роля за влизането ни в еврозоната, това е политика на българското правителство. Според Кънев, страната ни трябва да влезе в еврозоната. Петър Волгин, кандидат за евродепутат от „Възраждане“, отбелязва, че благосъстоянието в България зависи от начина на управление в страната и припомня, че от „Възраждане“ са настоявали за провеждане на референдум, като изрично подчертава, че са били събрани над 600000 подписа за запазване на българския лев. Петър Волгин казва, че българският елит не уважава мнението на българските граждани, споменава и, че Конституционният съд е отхвърлил искането на „Възраждане“ за референдум. За Димитър Гърдев, „Има такъв народ“, от значение са подписаните договори от българска страна.

На 14.05.2024 г. в предаването „Лице в лице“ има дискусия между Георги Кадиев, кандидат на депутат, водач на листата на „Солидарна България“ във Видин, и Никола Янков, кандидат за депутат от „Синя България“. Участниците коментират темата за влизането на еврото в България. Според Георги Кадиев, освен че сме част от политическо семейство, ще влезем в още едно семейство. Имаме валутен борд. По думите му, всичко зависи от икономиката - дали приемането на еврото ще доведе до по-ниски лихви на кредити, дали ще доведе до повече инвестиции. Никола Янков акцентира върху темата за инфлацията и критериите за приемане в еврозоната. И двамата кандидати за депутати отбелязват, че няма достатъчна политическа воля за влизането ни в еврозоната, че банките не са готови и не е изпълнен критерият за инфлацията.

На 14.05.2024 г. в централната емисия **btv НОВИНИТЕ** в 19:00 часа водещият Иван Георгиев съобщава, че България няма да отговори на критерия за ниска инфлация през юни, когато ще излезе докладът дали сме готови и дали сме се справили с изискванията за еврото, но все пак е възможно да го приемем догодина, такава е оценката на управителя на БНБ Радев по време на Конференцията за въвеждането на общата европейска валута у нас. В ход е усилена подготовка за пробното отсичане на 8 млн. евромонети у нас. Монетният ни двор е готов и като оборудване, и като експертен потенциал, е отчел гуверньорът на Централната банка. Общото количество банкноти и монети, които са необходими само за процеса на обмяната, възлиза на 12300 тона. Това за сравнение е вместимостта на 620 тира. Според Димитър Радев, основната причина за забавянето ни по пътя към еврото е политическата нестабилност. Съобщава се, че Павлин Колев пътува често до Испания, Италия, Хърватия и въвеждането на общата валута ще му спести обмяната на пари. Включено е изказване на Павлин Колев, че цените са изравнени, даже в другите страни някои неща са по-евтини и посочва, че не очаква рязко поскъпване у

нас, опити за спекула ще има, но не може да е нещо драстично, защото пазарът регулира нещата. Репортерът съобщава, че служебният министър на икономиката и индустрията Петко Николов е уверил, че въвеждането на еврото ще дойде с мерки за защита на потребителите. Комисията за защита на потребителите ще следи за спазване задълженията на търговците за правилното преизчисляване и двойното обозначаване на цените. Загубите от забавянето на въвеждането на еврото у нас възлизат на милиарди, е отчел управителят на БНБ. До края на май няма да сме покрили критерия за ниска инфлация, въпреки че през последните месеци тя намалява. Парламентът трябва да приеме Закона за еврото, а на страната е нужно и стабилно проевропейско правителство, за да въведе общата валута, е отчел Радев. Включено е изказване на управителя на БНБ Димитър Радев, че нашата готовност от гледна точка на условията за присъединяването - законодателна техническа рамка остава висока. За да се финализира успешно процесът през 2025 г., страната ни се нуждае и от устойчива проевропейска политическа конструкция. В репортажа на Румяна Стоилкова се съобщава, че устойчиво правителство ще помогне за установяване на политически контакти на най-високо ниво. Решението за въвеждането на еврото е политическо, е подчертал Димитър Радев, а през последните години контактите са били протоколни, а не съдържателни. По думите на управителя на БНБ, след приемането на страната ни в банковия съюз и валутния механизъм е имало петима различни министри на финансите. Репортажът по темата е излъчен в късната емисия новини в 23:30 часа на 14.05.2024 г. и в предаването „Тази сутрин“ на 15.05.2024 г.

На 15.05.2024 г. в предаването „Лице в лице“ гостът в студиото Цвета Рангелова, кандидат-депутат от „Възраждане“, акцентира върху искането на партия „Възраждане“ да се проведе референдум за запазване на българския лев.

На 16.05.2024 г. Ева Майдел, кандидат за евродепутат от ГЕРБ-СДС, по темата за дебата за еврото подчертава, че трябва да се следват националните цели и да има предвидимо управление, като за пример посочва Хърватия, страната, която е спазвала ангажиментите и е приела еврото.

На 19.05.2024 г. в предаването „Тази събота и неделя“ по темата за приемането на Румъния и България в еврозоната е излъчено интервю с Адриан Настасе, бивш министър-председател на Румъния.

На 23.05.2024 г. в предаването „Лице в лице“ е излъчен дебат между кандидата за евродепутат от ГЕРБ Андрей Ковачев и кандидата за евродепутат от БСП Кристиан Вигенин. Андрей Ковачев акцентира върху темата за приемането ни в еврозоната. Кристиан Вигенин коментира темата за ангажиментите на българското правителство за влизането на страната ни по въздух и по море в Шенген. Андрей Ковачев отбелязва, че България е настоявала за пълноправно членство в Шенген.

ИЗВОДИ

Темата за влизането на България в еврозоната и приемането на еврото е актуална за обществото. В наблюдавания период присъства в дебати както между кандидати за евродепутати, така и между кандидати за депутати в българския парламент, в интервюта с кандидати за евродепутати и с кандидати за депутати. В издания на предаванията „Тази сутрин“, „Лице в лице“, „Тази събота и неделя“ участниците свободно изказват мненията си по темата. Дава се възможност на участниците да представят различни гледни точки относно готовността за влизане в еврозоната. Обширен репортаж за въвеждането на еврото е излъчен в централна емисия btv НОВИНИТЕ с повторение в късна емисия, както и в сутрешния блок „Тази сутрин“. Сред акцентите е ще бъдат ли изпълнени критериите за инфлацията. Излъчена е информация за участието на управителя на БНБ Димитър Радев в Конференцията за въвеждането на общата европейска валута у нас, където се подчертава, че от особено значение е да има проевропейско устойчиво управление, което да въведе еврото.

Доставчикът представя актуална информация по темата за въвеждането на еврото в България. Спазени са заложените в Закона за радиото и телевизията принципи - да се гарантира правото на свободно изразяване на мнения в предаванията, да се гарантира правото на информация.

Не са констатирани нарушения на Закона за радиото и телевизията.

BULGARIA ON AIR

Фокусираното наблюдение за въвеждане на еврото в България на програма BULGARIA ON AIR обхваща периода от 10.05. до 24.05.2024 г. и часовите интервали от 09:30 ч. до 11:30 ч. и от 17:30 ч. до 20:30 ч., в които се излъчват предаванията „България сутрин“, „Новините ON AIR“, „Денят ON AIR“, „Опорни хора“, „Директно“, „Брюксел 1“.

Темата присъства в предаванията „Денят ON AIR“, „България сутрин“, „Директно“.

На 10.05.2024 г. Георги Ганев, икономист, в „Денят ON AIR“ коментира, че България е влязла в Шенген и остава само да довърши процеса, като влезе в еврозоната. Според него 2025 година ще бъде ключова за получаване на дати за Шенген и Еврозоната. Смята, че бюджетът е балансиран, а Асен Василев се е справил добре като министър. *"Асен Василев беше качествен министър. Във всеки един момент не е изтървал финансите на страната."* Ганев изразява мнение, че е възможно скоро България да влезе в Еврозоната, ако има финансова и бюджетна стабилност. *"Ние в момента сме на прага на Еврозоната. В средата на 2025 г. е възможно. Зависи от инфлацията, финансовата и бюджетна стабилност, каквато в момента изглежда, че има."*

На 13.05.2024 г. в „Денят ON AIR“ Любомир Дацов, финансист, заявява, че трябва да се поеме политическа отговорност за провала за влизане в Еврозоната. *"Но още миналата година беше ясно, че при този вид политика няма как да се влезе в Еврозоната, а ако беше станало - щеше да е по някаква случайност"*, мнение на Дацов. Той подчерта, че няма как да покрием критерия за инфлацията. Дацов е категоричен, че бюджетът няма как да бъде оправен. *"Лошото е, че и избирателите, и политиците смятат еднакво - и на едните, и на другите не им пука много за държавата."* Според него Министерството на финансите и политиците нямат визия за това как да управляват, поради което ще се забави влизането ни в еврозоната.

На 15.05.2024 г. в „България сутрин“ проф. Ганчо Ганчев, икономист, смята, че можем да приемем еврото в средата на следващата година 2025 г. Щетите от забавянето на влизането в Еврозоната са колосални, казва проф. Ганчев *"Това, което наблюдаваме е, че има моменти, когато при нас инфлацията е по-висока от Еврозоната, има го и обратното. България не следва да бъде строго държана отговорна за това. Горедолу в рамките на тези критерии е. По-скоро проблемът е в българската политическа класа"*, заяви икономистът проф. Ганчо Ганчев. *"Еврото е свързано с рискове. Най-големият риск е да не се присъединим към Еврозоната."*

На 15.05.2024 г. в предаването „Директно“ Юлиан Войнов, финансист и икономист, изразява мнение, че очакванията да влезем в еврозоната намаляват значително. Дефлацията през последния месец няма да може да компенсира инфлацията. Вероятно това няма да се случи и следващия месец, когато излиза редовен конвергентен доклад за страната ни. Посочва опцията България да иска извънреден доклад през есента, като припомня, че това се е случвало и в други страни и няма да е прецедент.

На 22.05.2024 г. и повторение на 23.05.2024 г. в „Денят ON AIR“ Левон Хампарцумян, финансист и банкер, казва, че според доклада на ЕЦБ България не покрива инфлационния критерий. *"Независимо, че инфлацията върви устойчиво надолу, не го покриваме."* Посочва като проблем именно дефицитът. Хампарцумян определи затягането на кредитирането като стъпка в правилната посока, но е по-скоро предупреждение, отколкото рязко движение. *"Вероятно лихвите ще тръгнат нагоре."* *"Ниските лихви в ЕС и Еврозоната, спрямо Америка, идват от големите държавни дългове на южните държави в ЕС. БНБ ще продължи да е важна и в структурата на Еврозоната"*. Той посочва реалистичен срок за влизане в еврозоната началото на 2026 г.

ИЗВОДИ:

В проведеното двуседмично наблюдение темата за въвеждането на еврото в България присъства слабо в програмата на доставчика. В по-голямата част от предаванията не се засяга. В интервютата с

експерти се акцентира върху ползите за България от влизането и в еврозоната и приемането на общата европейска валута, също така и причините приемането на европейската валута да се отложи във времето. Няма конкретни рубрики посветени на еврото. Анализите на експертите се различават. Обяснява се, че поради високата инфлация и не отговаряне на критериите приемането на еврото се отлага във времето. Експертите предупреждават за вероятните промени в банковия сектор, относно ипотечните кредити и нарастване на лихвите по тях. Тъй като наблюдението се извършва успоредно с предизборната кампания в някои от разговорите с политици също се споменава, че влизането на България в Еврозоната е приоритет. ЗРТ е спасен.

ТЕЛЕВИЗИЯ ЕВРОНЮЗ БЪЛГАРИЯ

Наблюдението обхваща часовите пояси от 7:00 ч. до 10:00 ч. и от 17:00 ч. до 20:00 ч. всеки ден и включва предаванията: „Добро утро, Европа“ /сутрешният блок на ТЕЛЕВИЗИЯ ЕВРОНЮЗ БЪЛГАРИЯ/, Euronews Primetime /всеки делничен ден от 18:00 ч. до 19:00 ч./, Euronews Уикенд /всяка събота и неделя/.

В програмата темата за еврото е една от основните, въпреки наситения откъм новини предизборен период. Причина за това е и фактът, че на **14.05.2024 г. в София се провежда международна конференция - „България в еврозоната, кога?“**.

В новините на програмата същия ден в 17:00 ч. се излъчва репортаж на Рая Стоянова от залата в хотел София Балкан Палас, където се провежда форумът /има повторение в 18:00 ч./ Репортерката обобщава чутото на конференцията: *„България покрива всички критерии да стане пълноправен член на еврозоната, освен повишената инфлация с 3,5%. Но има и още един минус и той е, че все още политическата конструкция у нас не е изцяло проевропейска.“* Репортажът включва части от изказването на управителя на БНБ Димитър Радев, който смята, че възможно най-скоро България ще влезе в еврозоната: *„В резултат на политическата криза през последните години ние загубихме както инициативата, така и лидерството в процеса на присъединяването към еврозоната. Независимо от това, нашата готовност от гледна точка на условията за присъединяване, законодателната и техническата рамка, остава висока. За да финализираме процеса през 2025 г., се нуждаем и от устойчива проевропейска политическа конструкция“*. БНБ и банковият сектор със сигурност ще бъдат напълно готови до края на годината за еврочленството на страната.

Служебният министър на икономиката Петко Николов, също е включен в репортажа с части от изказването си. В него той подчертава: *„Безспорно въвеждането на еврото в България ще бъде съпроводено с конкретни мерки за защита на потребителите, които мерки включват изисквания за едно правилно преизчисляване на цените от лева в евро и двойното обозначаване на цените на стоките и услугите - в лева и в евро...“*

Репортерката информира, че монетният двор на БНБ е започнал пробно отсичането на 8 милиона български евро монети, а евробанкнотите за местните нужди вече се отпечатват.

В репортажа са включени кадри от залата, лица на политици и експерти, отпечатването на евробанкноти.

Програмата се възползва максимално от присъствието на видни европейски политици и експерти на конференцията, като излъчва поредица интервюта с тях. Това става основно в **предаването „Добро утро, Европа“** - сутрешния блок на ТЕЛЕВИЗИЯ ЕВРОНЮЗ БЪЛГАРИЯ, с водещи - Ани Балджиян /от понеделник до петък/ и Диана Радева /събота и неделя/.

На 15.04.2024 г. се излъчва интервю на Ани Балджиян с бившия канцлер на Австрия Волфганг Шюсел, изиграл много важна роля в приемането ни в ЕС преди години. Основният ѝ въпрос е дали България ще получи „да“ от Виена за Шенген и дали не закъсняваме с въвеждането на еврото. Волфганг Шюсел смята, че България ще стане част от Шенген и по суша до края на годината, а за въвеждането на еврото трябва да се изпълнят критериите: *„Между другото, България вече е свързана с европейската*

валута, с еврото. Така че според мен, ако отговаряте на критериите за членство в еврозоната, тогава мисля, че всички ще се съгласят, че България трябва да се присъедини.“ На въпроса инфлацията ли е най-сериозният проблем, Шюсел отговаря: „...Има инфлация, има фискален баланс, има състояние на бюджета, състояние на дълга и т.н. Но България може да се справи, без съмнение. И мисля, че това, което е необходимо, е един вид консенсус, както в обществото, така и в рамките на социалните партньори, лидерите на синдикатите, бизнес лидерите, медиите. Защото еврозоната е предимство за тези, които членуват в нея. Защото тогава сте част от една мощна валута и никога не може да спекулира с вас. Вие наистина сте защитени от една от най-големите политически и икономически сили в света. Не забравяйте и търговските отношения. Ако търгувате с добри продукти, еврото е повече или равностойно на долара. Не във валутните резерви, а в ежедневната търговия, в търговията със стоки.“

Относно страховете на хората от поскъпване на живота, Шюсел казва, че е имало такива и в Австрия, но се е приел закон, който да не позволява да се спекулира с цените.

Същият ден гост в студиото е и Милен Велчев, бивш вицепремиер и министър на финансите на България. На въпроса на Балджиян кога ще влезем в еврозоната, той отговаря: „Правилният отговор трябва да бъде – вчера, или по-точно, преди много години. Но следващия най-добър отговор е – при първа възможност“. Разговорът е предимно за инфлацията у нас и за бюджетния баланс. Водещата подчертава, че хората се страхуват да не обеднеем повече, а Милен Вълчев отговаря: „Няма никаква причина за страх. Самото влизане в еврозоната, особено от валутен борд, не може да бъде причина за голямо увеличение на инфлацията. А на фона на това, което преживяхме през последните три години – дори сравнено с високата инфлация отпреди 15 години, при голямата финансова криза – това ще е доста тривиално и едва ли ще бъде забелязано“.

На 16.05.24 г. Ирина Иванова, продуцент на предаването „Добро утро, Европа“, разговаря с бившия финансов министър на Кипър Михалис Сарис, при когото е въведено еврото в страната му. Той говори за кипърския опит при влизането в еврозоната. А на въпроса кога ще влезем ние, отговаря: „Моето собствено усещане е, че колкото по-скоро, толкова по-добре. Мисля, че това е много положителна стъпка, която ще изпрати правилните послания. Мисля, че тези отлагания, според мен, не са особено полезни сега. Трябва да сте сигурни, че сте напълно готови. Големият проблем е нивото на инфлацията, но това е нещо, което е важно. При повечето държави, без самите те да са виновни, имаше нездравословна експанзия във вътрешен план, но не трябва да се подминава и големият геополитически шум - енергийна криза, криза в областта на доставките. Така че мисля, че ще има някакво разбиране към изпълнението на тези критерии.“

Михалис Сарис подчертава, че придържането към демократичните институции, към политическата стабилност, чувството за отговорност от страна на всички помага. Ако тези неща не са налице, това може да доведе до проблеми. Важно е всички да разберат, че това е в полза за страната, че доходите ще продължат да растат. Той споделя, че и в Кипър е имало страх от повишаване на цените, от обедняване, но това не е станало. „Мисля, че и тук, заради валутния борд... преходът ще бъде по-плавен. Мисля, че е разбираем известен скептицизъм от страна на част от населението, тъй като Еврозоната премина през някои трудности. Но мисля, че сега ситуацията е много, много по-добра отколкото през предходните години. Така че ползите далеч надхвърлят рисковете. Но хората трябва да бъдат убедени.“

На 18.05.24 г. в предаването се излъчва интервю на Диана Радева с бившия финансов министър на Гърция - Джордж Заняс, за това, коя е реалистичната дата за приемане на България в еврозоната и ще се вдигне ли стандартът ни на живот с приемането му. Той е бил в гръцкото Министерство на финансите в две много различни ситуации - първата, когато страната се присъединява към еврозоната, и втората, по време на кризата. Признава, че Гърция е била в много по-различна ситуация от тази, в която е България днес. „По онова време имахме голяма инфлация - около 20 %, имахме големи дефицити, страната беше в лошо положение.“ Програмата за еврото обаче била

приета и въпреки че хората не били много щастливи от нея, правителството, което я е предложило, било преизбрано отново. Според него „В България ситуацията не е такава. Сега почти всичко си е на мястото, с изключение на инфлацията която, според мен, много скоро ще бъде овладяна. Така че, всъщност не е нужно да полагате никакви особени усилия, за да се присъедините. Просто трябва да кажете „да“.“ Джордж Заняс признава, че инфлацията в Гърция, когато са се присъединили към еврото, не се е повишила, може би много леко в началото. Мисли, че „Правителството тук и различните институции трябва да направят кампании за повишаване на осведомеността на хората и много проверки, защото за хората ще е трудно да преценят цените в началото. Така че става въпрос за добра подготовка за еврото наистина. Разбира се, ако в някакъв момент цените се повишат, това ще бъде заедно с доходите. И сега, когато България има малко по-висок процент на инфлация на цените, това също се дължи на факта, че вие растете по-бързо от средното за Европа.“ Смята, че политическата стабилност винаги помага. И че реалистичната дата за присъединяване на България към еврозоната вероятно е следващата година. „Сега на конференцията тук чувам, че до края на годината ще покритите и последния критерий. Европейската централна банка вече участва тук в надзора на националните банки. Вие вече сте с единия крак в еврозоната. Така че изобщо няма да се изненадам, ако от началото на следващата година станете членове. В крайна сметка, всички в Европа очакваме, че вие ще станете 21-вата държава членка на Еврозоната след Хърватия. Мисля, че следващата година е подходящ момент.“

На 19.05.2024 г. се излъчва интервю с бившия румънски премиер Адриан Настасе. Разговорът на Диана Радева с него е на тема: „България, Румъния и еврото. Кога ще станат част от еврозоната и кои са пречките?“ Той смята, че България може да изпревари Румъния за еврозоната. Подчертава, че за разлика от България, която има да изпълни един критерий, Румъния има да изпълни още три: инфлация, бюджетен дефицит и въпросът за лихвения процент на дългосрочните лихви. „... в Румъния не сме взели решение дали присъединяването към еврозоната е приоритет. Можем да се концентрираме повече евентуално върху Организацията за икономическо сътрудничество и развитие. Така или иначе, в Румъния имаме много сложна година с избори - четири кръга избори - европейски, местни, парламентарни и президентски. Тази година е сложно. Така че нека видим как новото правителство ще определи приоритетите за следващите години. Но така или иначе, това е, което е важно. И затова се радвах да дойда тук, за да разбера как българските лидери и бизнесмени мислят за присъединяването към еврозоната. Също така, защото преди време успях да преодоля някои от трудностите в двустранните отношенията с България, се радвах да видя отново цар Симеон, който беше мой партньор като министър-председател на България в трудни времена.“

На въпроса на журналистката коя е реалистичната дата за присъединяване към еврозоната за Румъния и за България, Настасе отговаря: „За вашата страна, ако успеете да имате стабилизирано правителство след следващите избори и ако това правителство подкрепи стратегията за присъединяване към еврозоната, според мен това може да стане още през следващата година. За Румъния е по-сложно. Както казах, през последните 20 години имахме някои други приоритети. Когато аз бях министър-председател, имаше само един критерий, който не беше изпълнен от Румъния. Сега, както казах, са три. И разбира се, стандартът на живот е по-добър. БВП се удвои през последните 20 години. Инвестициите са се увеличили. А БВП на глава от населението, например, е около 78 % от средния за Европа. Но за Европа, за еврозоната, трябва да положим някои усилия. И, разбира се, по отношение на бюджетния дефицит, както и по отношение на нивото на инфлацията, има някои проблеми, които трябва да бъдат дефинирани от нашето правителство след парламентарните избори през есента.“

За сухопътен Шенген за Румъния и България смята: „Тази година отпадането им не е много сигурно, защото всички страни в Европа са под натиска на европейските избори и на някои вътрешни въпроси, свързани с миграцията и има голям натиск върху политическите решения, но мисля, че това е въпрос на време. И може тази година или в началото на следващата година Румъния и България

може да влязат в Шенген и по суша.“ На въпрос на журналистката дали е възможно да се разделят двете държави - Румъния и България, по пътя им към еврозоната и Шенген, Настасе отговаря: „*Не бих съветвал разделянето да е част от стратегиите на двете държави.*“

Извън конференцията, темата за въвеждане на еврото в България в периода 10 – 24 май 2024 г. присъства и в други интервюта в предаването.

На 11.05.2024 г. гост в студиото „Добро утро, Европа“ е финансистът Левон Хампарцумян. Диана Радева разговаря с него за това, че България е страната с най-ниски доходи в клуба на най-богатите в света. Всеки десети работещ у нас е беден. Засягайки еврото, мнението на експерта е: „*С еврозоната не се справяме така, както би трябвало. Можеше вече да се готвим 2025-та година януари да влезем. Очевидно това няма да стане. Отлага се във времето. Дали ще бъде някъде средата на другата година, което е една от хипотезите, което е също под въпрос, или някога в бъдеще – това не знаем. Но иначе като цяло българската икономика, това, което имаме като икономика, което дори расте – с малко проценти, въпросът е, че ако почнем да се сравняваме с икономиките на Румъния, на Словакия, Прибалтийските държави, които бяха на нашия хал, ние бихме могли да бъдем значително по-успешни.*“ Според Хампарцумян бъркаме – в не едно нещо: трябва средата да бъде предсказуема, трябва инвеститорите – и български, и чужди, да се чувстват уверени, трябва образована работна ръка... „*Това са неща, които трябва да се решават не на парче, а системно, с постоянни усилия и с наше активно участие.*“

На 15.05.2024 г. Ани Балджиян разговаря с видео връзка с Ивайло Калфин, бивш социален министър, директор на Европейската фондация за подобряване на условията на живот и труд, по повод актуализацията на пенсиите от 1 юли. По въпроса дали ще обеднеем повече и какво ще се случи с пенсиите при въвеждането на еврото, позицията на Калфин е: „*Нищо съществено няма да се случи с приемането на еврото, освен че пенсиите вече ще бъдат в евро. Въпросът е, че от икономическа гледна точка държавата трябва да положи всички усилия да достигне средните равнища на доходи и на производителност на страните от еврозоната. Това е постижимо. Ние виждаме, че Румъния го прави, въпреки че те все още се въздържат да влязат в еврозоната.*“

"Не еврото ще увеличи доходите, по-скоро обратното трябва да се случи – доходите са функция на това, как работи икономиката. Съвсем други са решенията, влизането в еврозоната няма да се отрази на доходите само по себе си".

На 20.05.24 г. в студиото е bankerът доц. Джеймс Йоловски, главен секретар на Асоциацията на българските банки, с когото Ани Балджиян говори за парите ни, инвестираме ли ги правилно и какво ще се случи със спестяванията ни, когато приемем единната европейска валута. Според него банковият сектор е готов за преминаване от лева към еврото. Той смята, че 1 януари 2025 г. е възможна дата за приемане на България в еврозоната. Финансовите институции вече са почти готови с всички критерии. Относно страховете на хората, че ще обеднеят повече, той казва, тези стракове трябва да се разсейват като „*отговорим на въпросите им и то по начин, който е правилният, тъй като виждаме спекулации с факти, виждаме някои недотам изяснени моменти, хората имат стракове, което е напълно нормално.*“ И пояснява: ако имаме левов депозит, банките ще го превалутират автоматично по фиксиран курс, който е 1.95.583, няма да има закръгляне. Спестяванията, които правим, може да са в лева или евро, въпрос на избор на вложителя. Вноските по кредитите също ще се превалутират автоматично по посочения курс, като промяна в условията по кредитите няма да има. Банките са готови, остават само да се тестват системите.

В предаванията Euronews Primetime и Euronews Уикенд през наблюдавания период темата не е основна. Само на 15.05.24 г. Лидия Шулева, бивш вицепремиер и социален министър на България и един от първите български евродепутати през 2007 г., като гост в студиото на Euronews Primetime, я засяга бегло. Водещата Анастасия Димитрова разговаря с нея за това, как се е променила България след 17 години членство в ЕС, за предстоящия европейски вот и за европейските политики. Шулева смята, че

евроинтеграцията ни все още не е приключила, като се обосновава подробно защо. Според нея тя ще приключи с присъединяването на България към Шенгенското пространство и еврозоната.

В интервютата и дискусиите на тези предавания има само някои кратки фрази, свързани с еврото, вметнати в основната им тема.

ИЗВОДИ:

В програмата ТЕЛЕВИЗИЯ ЕВРОНЮЗ БЪЛГАРИЯ темата за въвеждане на еврото в България има силно присъствие. През наблюдавания период тя е обвързана най-вече с проведената на 14 май в София международна конференция „България в еврозоната, кога?“. В предаването „Добро утро, Европа“ се излъчват поредица интервюта с чужди и наши политици и експерти от висок ранг, участници в нея, като: бившия канцлер на Австрия Волфганг Шюсел, бившия финансов министър на Кипър Михалис Сарис, бившия финансов министър на Гърция - Джордж Заняс, бившия румънски премиер Адриан Настасе, бившия вицепремиер и министър на финансите на България Милен Велчев. Интервютата са задълбочени и пространни. Политиците споделят опита си от въвеждането на еврото в собствените им страни, говорят за готовността на България за него и изпълнението на критериите, за страховете на хората и необходимостта от по-добра осведоменост.

Темата за въвеждането на единната европейска валута се появява и в други интервюта в програмата, взети по повод на различни наболели проблеми в обществото ни. Например в контекста на ниските ни доходи, на актуализацията на пенсиите от 1 юли, на спестяванията ни, на инвестициите.

Водещите на предаванията се държат неутрално, задават и неудобни въпроси, вълнуващи хората, като: няма ли обеднеем още повече с въвеждането на еврото, няма ли да се покачат цените на продуктите и услугите.

През периода на наблюдение в програмата ТЕЛЕВИЗИЯ ЕВРОНЮЗ БЪЛГАРИЯ не се наблюдава нарушение на ЗРТ.

ДАРИК РАДИО БЪЛГАРИЯ

Фокусираното тематично наблюдение обхваща емисии новини и актуални предавания, излъчени в радиопрограма ДАРИК РАДИО БЪЛГАРИЯ на доставчика на медийни услуги „Дарик Радио“ АД по темата за въвеждане на еврото. Периодът на наблюдението е в интервала 10.05 – 24.05.2024 г. Наблюдението обхваща сутрешния и вечерния прайм тайм в делничните дни 06:20 – 12:30 часа и 18:00 – 20:00 часа. Те включват предаванията „Дарик кафе“, „Кой говори?“, „Новините на Дарик Радио“, „Денят на Дарик Радио“. В петък към обособеното време е добавен часовият интервал 13:00 – 15:00 ч., когато е програмирано специализирано тематично издание на предаването „Без претенции“ – „Дебатът за Европа“. В събота са обхванати часовите интервали 10:00 – 13:30 часа и 18:00 – 20:00 часа, които съдържат предаванията „Стълбицето“ и „Новините на Дарик Радио“. В неделния ден в часовете 08:30 – 12:30 часа и 18:00 – 20:00 часа се излъчват предаванията „Агросвят“, „Посока култура“ и „Новините на Дарик Радио“.

Мониторингът установи, че първата новина за предстоящото приемане на еврото е съобщена трета в реда на „Новините на Дарик Радио“ в 08:00 часа на 14.05. Поводът е конференция, организирана от Асоциацията на почетните консули в България, българската СФА асоциация и Асоциацията на банките в България за предизвикателствата и перспективите пред страната при въвеждане на еврото. Поканени за участие са служебният министър-председател Димитър Главчев, служебният министър на икономиката Петко Николов и управителят на Българска народна банка (БНБ) Димитър Радев. Своят опит споделят редица бивши министри и министри на финансите на европейски страни, приели европейската валута.

В централната обедна емисия новината е допълнена с изявления на участниците в конференцията. Гуверньорът на БНБ Димитър Радев коментира: *„България трябва да влезе в еврозоната възможно най-скоро“*. Според него всяко забавяне носи *„милиарди загуби“* чрез увеличение на цените, трудни условия за бизнеса и неблагоприятни условия за инвестиции. В общ план води до *„маргинализация на политическата и икономическата периферия на Европа с присъщите ѝ бедност, корупция и външни зависимости“*. Гуверньорът Радев е на мнение, че един от големите проблеми за забавянето е *„политическата криза, която продължава последните няколко години“*, но според него *„все още има шанс“* процесът да бъде финализиран през 2025 година, ако има *„устойчива проевропейска политическа линия и стабилност“*. Отбелязва се, че страната отговаря на всички логистични и технически критерии, освен този за инфлацията. Приключен е процесът по подготовка за отсичане на българските евро монети и започва тестово отсичане на осем милиона броя монети – по един милион от всеки номинал. В централната вечерна емисия новината е първа в реда. На 15.05. в централна емисия вечерни новини с водещ Петър Севов са съобщени данните за инфлацията в България, изнесени от Националния статистически институт, допълнени от синхрон на Левон Хампарцумян – гост в предаването *„Кой говори?“* по-рано през деня. Той смята, че България *„изпуска и този влак за влизане в еврозоната“*, въпреки че българите се чувстват *„прекрасно“* в нея и икономиката ни е напълно готова за въвеждането на еврото. Според него няма мотивация за приемането на еврото сред политиците, а голяма част от българите не са осведомени. На 25.05. финансовото министерство съобщава, че международната рейтингова агенция *„Стандард енд Пуърс“* потвърждава рейтинга на България и положителната му перспектива. Оценката е, че България все още не отговаря на критерия за ценова стабилност от критериите за конвергенция, които всички страни трябва да изпълнят преди да се присъединят към еврозоната. Агенцията дава препоръки за сформирание на стабилно правителство след изборите през юни, за да се избегне продължителният период на нестабилност. От *„Стандард енд Пуърс“* смятат, че дори България да не се присъедини през 2025 г., това вероятно ще стане в началото на 2026 г., тъй като България има едни от най-добрите фискални резултати от страните в Централна и Източна Европа.

В сутрешния блок *„Дарик кафе“* на 14.05. водещият Иво Райчев коментира конференцията за предизвикателствата и перспективите при въвеждане на еврото в България: *„Темата се изгуби, има само клипчетата - това не е кампания! Тя трябва да е масирана“*. На 15.05. водещите обсъждат вече състоялата се в София конференция. Според Иво Райчев липсва разяснителна кампания за еврото: *„Хората трябва да разберат, че няма нищо страшно в еврото, то само ще ни помогне да живеем по-добре“*. От геополитическа гледна точка според него България трябва да е в центъра на Европа: *„Когато приемем еврото ще сме заедно с най-богатите държави, а не на границата, в сивата зона“*. Той твърди, че отделените 10 милиона лева за разяснителна кампания са недостатъчни *„за тази стратегическа и изключително важна цел за българските граждани“*. По време на предизборната кампания той се надява да чуе, че кандидатите за Народно събрание (НС) и Европейски парламент (ЕП) ще лобират приемане на еврото на 01.01.2025 г. Михаил Дюзев коментира изявлението на гуверньора Димитър Радев като *„жълт към червен картон за българската политическа класа“*. На 16.05. продължават обсъжданията за крайната дата за приемане на еврото в България. Всеки от коментаторите Михаил Дюзев, Иво Райчев, Людмил Кърджилков, Самуил Петканов и Петър Севов има свое мнение. В студиото водещите се хващат на *„политически бас в национален ефир“* дали България ще влезе в еврозоната в началото на 2025 г. Освен Михаил Дюзев всички останали са на мнение, че влизането в еврозоната е реалистично през 2026 г. Пусната е анкета във вайбър канала на предаването към слушателите му: *„Смятате ли, че българската политическа класа ще ни направи пълноправни членове на Шенгенско пространство и на еврозоната на 01.01.2025 г.?“*. Резултатите от анкетата не са обявени същия ден. На 17.05. водещият Михаил Дюзев споделя своите впечатления как ученици в 4 клас от 81-во СУ в София дебатира за и против приемането на еврото. В частта, посветена на предизборната кампания за ЕП и НС в предаването, платено участие има Даниела Везиева – бивш министър на

икономиката в служебния кабинет на Стефан Янев, водач на листа на „Български възход“ за ЕП и водач на листа за град Русе за НС. За еврозоната тя твърди, че *„не сме готови не само заради критерия инфлация“*, но и заради *„проинфлационните последни два бюджета“*. Според Везиева въпросът не е дали ще влезем в еврозоната, а как, тъй като в последните години светът живее в различна геоикономическа среда. Проблем при приемане на еврото икономистът вижда в липсата на *„икономически буфер“* – икономически сектор, който при приемане на новата валута ще поеме разликата между стойността на лева и еврото.

На 14.05. предаването *„Кой говори?“* с водещ Георги Донков представя младшите посланици на Европейския парламент Виктория Танева и Дорина Иванчева, доброволци от 9 Френска гимназия в „Клуб на младшите посланици на Европейски Парламент“. Те се надяват на бързо влизане в еврозоната и Шенген, биха работили за пълното ни присъединяване, ако са политици и виждат само ползи. На 15.05. за коментар след конференцията за въвеждане на еврото в София е поканен Левон Хампарцумян – финансист. Водещият поставя в основата на разговора изказванията на гуверньора на БНБ Димитър Радев, че *„България няма да успее да изпълни всички критерии за влизане в еврозоната до юни“* и на министъра на икономиката Петко Николов, че *„стратегическата цел на България е да изпълни условията за членство в еврозоната до края на годината“*. Отразени са твърденията и на макроикономистите, че страната ни е в *„идеално финансово здраве“*. Левон Хампарцумян смята, че *„мотивацията на администраторите в България не е висока“*. Той вижда *„некомпетентност и negliжиране на ситуации“*, както и *„грешно стратегическо планиране“*. Неговото становище е, че българинът се *„чувства прекрасно“* в страни от еврозоната, но не е подготвен за приемане на еврото. Хампарцунян не е оптимист, че приемането на еврото ще се състои на 01.01.2025 г.: *„Имаме шанс, но е много малък. По-добре да гледаме реалистично – началото на 2026 г. (...) бихме могли да влезем. Въпросът е да има съответната подготовка и съответната пропагандна кампания за нашите по-неориентирани съграждани“*. Според него влизането в Шенген и приемането на еврото са зависещи един от друг процеси, също и от геополитическата ориентация на страната и мотивацията на българското общество. Предизборният дебат за еврозоната и Шенген Хампарцунян определя като *„блед и неконструктивен“*. В предаването на 22.05. с водещ Мария Черешева темата е първа в реда. Гост е Йордан Бързаков – водещ на икономическото предаване „РеВизия“ по Нова Телевизия. Според журналиста в окончателния ковергентен доклад се очаква да пише, че България има проблем с критерия *„ценова стабилност“*. Проблемът с инфлацията *„не е просто в числата, а е в тенденцията и динамиката“*. Политическата нестабилност оказва влияние за членството ни в еврозоната, което се потвърждава и от доклади на кредитните агенции. Друго усложнение Бързаков вижда в неизпълнение на приходите от данъци и ДДС, което може да наложи актуализация на бюджета. За експерта актуализациите се извършват само в извънредни ситуации и са *„изключително вредни“*. Бързаков разсъждава, че ако премине 3%-та бариера, България ще мине в процедура по свръхдефицит, което удължава поне с година влизането на България в еврозоната. Според финансовия журналист ако не се справим с тези проблеми *„дори да влезем в еврозоната няма да използваме пълния потенциал, който тя ни дава“*. Бързаков информира, че последният доклад на „Фич рейтинг“, който потвърждава българският кредитен рейтинг, предвижда България да поеме *„сериозни ангажменти за промяна на работата на публичните институции“*. За сравненията с нашата северна съседка Бързаков изтъква: *„Румъния не е в условия на валутен борд“*. И предоставя двата варианта, които стоят пред страната ни: *„България има два избора – или да се откачи от валутния борд и да продължи като конвертируема валута лева или да влезе в еврозоната. Слушателите да си зададат въпроса дали са склонни да предадат управлението на българския лев само в ръцете на българските политици или предпочитат да го доверят в ръцете и на българските политици, и на БНБ, и на европейските ни партньори“*. Мария Черешева смята, че датата 01.01.2025 г. *„не е реалистична“* за присъединяване на България към еврозоната и поставя за обсъждане опцията за присъединяване през юли месец 2025 г. Според опита на госта смяната на паричен режим по средата на годината е *„неадекватно... това е по-*

скоро трик на ЕК и на българските правителства, за да убеждават хората, че сме близо“. Неговата експертна прогноза е, че „България ще бъде член на еврозоната от 01.01.2026 г. и това би бил най-добрият вариант“. Той определя еврозоната като „шанс за българския бизнес да има по-голямо представителство в цяла Европа“. Българската банкова система, кредитирането, лихвените политики също са предмет на интервюто.

На 18.05. приемането на еврото е съпътстваща тема в предаването „Стълбището“ с водещ Константин Вълков. Меглена Плугчиева – дипломат, бивш вицепремиер на Р България, бивш съветник по външна политика в служебния кабинет на Димитър Главчев коментира: „еврото е един от нашите приоритети“, „макар че със забавянето, с което вървим се отдалечава и датата“ за приемането му. Според нея „сроковете за юни 2025 г. също са под въпрос“. Плугчиева отчита, че еврозоната се намира в „най-трудният си период на развитие“. Според нея, освен че България трябва да постигне критериите за членство в еврозоната и Европейският съюз трябва да направи „сериозен анализ“ и да има „бързи реакции“, за да възстанови икономическия си растеж. Плугчиева твърди, че Европа не може да постигне своя „стратегически суверинитет“ и да бъде „сериозен актьор“ на световната политическата сцена, ако не е икономически силна.

Специалната информационна поредица „Дебатът за Европа: Какъв ще е пътят на Европейският съюз след изборите“ с фокус върху важни за ЕС теми в предаването „Без претенции“ с водещи Ралица Гълъбова и Вили Янкова повдига въпроса за еврозоната. На 17.05. като част от предоставено безплатно време за предизборни обсъждания гост е кандидатът за член на Европейския парламент Алина Добрева от политическа партия ПП-ДБ. Тя коментира: „има надежда, че пътят по приемане на еврото ще продължи“. Добрева определя неинформираността на българите като проблем, провокиран от „нестабилността на политическия процес“. Според нея за страна във валутен борд „ползите са много по-големи, рисковете са много по-малки“ при приемане на еврото. Позицията ѝ на кандидат за член на Европейския парламент е, че: „за нас само ще се подобри това да сме въввлечени във взимането на решенията и да можем да прокараме българската гледна точка, няма да ни лиши от нещо“ и ефектите за България са „определено позитивни“.

ДАРИК РАДИО БЪЛГАРИЯ съобщава новини за процеса по приемане на еврото само с обоснован повод. Информацията е получена от свои източници и от официални канали за комуникация. Темата е разработена чрез собствено създадени интервюта с професионалисти, финансисти и журналисти, включена е и в предизборните дебати за ЕП и НС с политическата позиция на кандидатите. В програмата не е отчетена специална разяснителна кампания или джингъл за отделяне на темата.

Новината за конференция с основна тема приемането на България в еврозоната става повод за репортажи, коментари сред водещите на предавания и за последващи интервюта. Политически изказвания правят гуверньорът на БНБ Димитър Радев, министърът на икономиката Петко Николов и бившият вицепремиер на Р България Меглена Плугчиева. Финансистът Левон Хампарцумян и журналистът Йордан Бързаков правят анализ на финансовото състояние на страната и готовността ѝ за въвеждане на еврото. Известни личности и общественици липсват от полето на дискусиите.

Темата за приемане на България в еврозоната не е сред водещите за периода 10 – 24.05.2024 г., но е част от предизборните обсъждания с кандидати за депутати за 50-то Народно събрание и за членове на Европейския парламент.

БЪЛГАРИЯ 24

Фокусираното наблюдение по темата за въвеждане на еврото в Република България за периода 10.05.2024г – 24.05.2024г по програма БЪЛГАРИЯ 24 обхваща часовия пояс 15-23 часа и включените в него актуално-публицистичните предавания „Хитове в мрежата“, „Седмицата с Нина и Зий“, „Държава, общество, сигурност“, „Срещу течението“, „Полюси“, „План за отечеството“. Периодът на мониторинг съвпада с част от провежданата в Република България предизборна кампания. Основните теми в

описания период касаят предстоящите избори за Народно Събрание и Европейски парламент. Представят се кандидат-депутатите от листите на различни политически сили. Темата за въвеждането на еврото в България е слабо застъпена. От целият период на мониторинг само водещият на предаването и кандидат за евродепутат и народен представител Ивайло Шопски засяга темата в предаването си “План за отечеството”.

В предаването “План за отечеството” на 15.05.2024 от 18:00 часа в предизборно студиото започващо с необходимите по Изборния кодекс реквизити, Ивайло Шопски съобщава извънредната новина за стрелбата срещу словашкия премиер Робърт Фицо, след което представя снимка от статия, касаеща влизането на Република България в еврозоната. Статията съдържа изявление на министъра на икономиката и индустрията д-р Петър Николов, в която твърди, че *“Приемането ни в еврозоната ще подпомогне външнотърговския стокообмен на страната и ще има положителен ефект върху чуждестранните инвестиции”*. Водещият Шопски заявява, че чуждестранните инвестиции ги очакваме отдавна от обещания на други политици в миналото. Според Шопски, инвестициите не зависят от приемането на еврото, а от нивата на корупция и сигурност на нормативната уредба. От значение според него е именно да има предвидимост в държавното управление, улесняващо икономиката. Правилният подход според Ивайло Шопски е да се попита българския народ, който да се произнесе на референдум и по този начин направи своя избор дали да приеме еврото или не. Представя се и статия на екран, според която представители на ПП Възраждане в миналото са искали провеждане на референдум по темата, а впоследствие са се отказали от тази си своя позиция.

ИЗВОД: Темата за въвеждането на еврото в Република България за периода 10.05.2024г. – 24.05.2024г. по програма БЪЛГАРИЯ 24 не се разглежда широко, не ѝ е отдадено особено внимание. Липсват нарушения на Закона за радиото и телевизията.

РАДИО ФОКУС

Наблюдение на програма Радио Фокус в периода 10-24.05.2024 г., 7:00-12:00 и 18:00-20:00 часа обхваща следните предавания: Новини, „Нюзрум“, „Денят на фокус“, „Пунш“, „Сценарий от бъдещето“, „Животът на фокус“.

Темата за въвеждането на еврото в България е засегната в новините на 14.05.2024 г., където като предстояща е обявена дискусия за еврото. Новината се повтаря в следващите емисии. В новините в 11:00 часа има репортаж от конференцията за приемане на еврото. Говорят управителят на БНБ Димитър Радев и служебният министър на икономиката Петко Николов. В новините в 18:00 часа присъства информация за броя на евромонетите, които ще бъдат отсечени и отново изявление на Д. Радев.

В предаването „Денят на фокус“ на 15.05.2024 г. водещите обсъждат помежду си въвеждането на еврото. В същото предаване е излъчено интервю по темата с икономическия анализатор Георги Вулджев за това готова ли е България да приеме еврото. Мнението му на експерт е, че не е готова.

На 18.05.2024 г. в новините в 11:00 часа и след това в предаването „Нюзрум“ има обширен репортаж от проведената конференция за влизането на България в еврозоната. Мнението на участниците е, че срокът 1.01.2025 г. е нереалистичен. По темата говорят отново управителят на БНБ Димитър Радев, служебният министър на икономиката Петко Николов, а също икономистът Румен Гълъбинов, финансистът Георги Вулджев и Мика Зайкова. Експертите са подчертано скептични към успешното въвеждане на еврото у нас в посочения срок. Информацията е повторена в новините в 18:00 часа същия ден.

На 20.05.2024 г. в предаването „Денят на фокус“ има интервю с Юлиан Войнов, икономист и финансист. В него той говори за това как въвеждането на еврото ще се отрази на обикновените хора.

Споменават се както възможностите, така и рисковете за спестяванията, съхранението на личните средства, инвестициите, банковите вложения и лихвите в контекста на паричната промяна. Извадки от интервюто са излъчени в последващи емисии новини.

ИЗВОДИ:

Темата е включена в програмата, като в наблюдавания период е представена в контекста на провеждана конференция за влизането на България в еврозоната.

Позиционирана е в началото на новините, без да е в отделна рубрика.

Липсват дискусии по темата, включени са само експертни мнения. Привлечените по темата експерти изразяват аргументиран скептицизъм. Отбелязано е по-скоро негативното въздействие върху гражданите при евентуално въвеждане на еврото, което ще доведе до редица ограничения – най-вече контрол от страна на държавата върху разполагането на хората със собствените им пари. Позицията на управляващите и длъжностните лица е умерено оптимистична.

ЕВРОКОМ

Наблюдението е осъществено между 10 и 24 май в часовия пояс от 16 до 23 часа. По това време в програма „Евроком“ на доставчика на медийни услуги „Телевизия Евроком“ ООД набира скорост предизборната кампания. В нея кандидатите за Народното събрание и Европейския парламент много рядко се спират на тази тема, а когато го правят са лаконични – с едно – две изречения. През първите няколко дни в програмата се случва да гостуват експерти-икономисти, а след това тя е изцяло запълнена от предизборната кампания. За приемането на еврото се говори само в две предавания – „Делници“ и „Часът на избора“, където се провеждат диспути.

„Делници“ с водещ Николай Колев: Станислав Стоянов /“Възраждане“/ – *„Имах разговори с германски специалисти, според които еврозоната е довела до ленивост германската икономика. Еврозоната обединява държави на различно икономическо ниво, а това не може да работи добре за всички. Правилно беше да ни се помогне да ускорим нашето развитие, за да бъдем един ден адекватен член“.* Димо Дренчев /“Възраждане“/ – *„Нужен е референдум за въвеждането на еврото. Управляващите досега от ППДБ не искаха да ни вкарат в Еврозоната, въпреки че изразяваха лицемерно такова желание“.* Георги Вулжев – икономист – *„Няма как да влезем в Зоната, не изпълняваме критерия за инфлация. Няма да се направи изключение, както беше с Хърватия, защото по този критерий сме по-зле от повечето страни“.* Румен Гълъбинов /икономист/ – *„Влизането ни в Еврозоната ще оздрави българската икономика. Българите ще забогатяват, а няма да обедняват. Фирмите ще са облагодетелствани – ще могат да взимат кредити отвсякъде“.* Петър Петров /“Възраждане“/ – *„По-добре да запазим финансовата си независимост – приемането на еврото ще ощети хората“.* Цончо Ганев /“Възраждане“/ – *„Да запазим финансовата си независимост е приоритет“.* Мая Манолова /“Солидарна България“/ – *„Трябва да отлагаме приемането на еврото колкото може по-дълго – да е максимално далече във времето“.* Георги Попов /“Български глас“/ – *„Нужен ни е буферен период от 5 години, преди да влезем в Еврозоната“.* Изявление на Димитър Радев, управител на БНБ – *„Започва пробно отсичане на 8 милиона евромонети. България ще загуби милиарди, ако не влезе в Еврозоната през 2025 г“.*

„Часът на избора“ с водеща Боряна Райчева: Радостин Василев /МЕЧ/ – *„Ние сме евроскептици, но не сме противници на еврото – трябва да влезем в Зоната, ако сме готови, ако не сме – да не влизаме“.* Атанас Йончев /“Български глас“/ – *„Нужен е референдум за приемането на еврото“.* Мария Капон /“Ние идваме“/ – *„Категорично за еврото, ще е полезно за страната ни“.* Борислав Сандов /“Зелено движение“/ – *„Не сме готови за Еврозоната, но вече сме приели еврото, защото сме в борд“.* Ваня Григорова /“Солидарна България“/ – *„Влизането ни в Еврозоната е вредно за България“.* Кузман

Илиев /независим кандидат/ - „В раздвоена позиция съм – още не ни е времето да ни приемат, но пък от друга страна ние сме в борд, практически сме приели еврото“.

ИЗВОДИ:

В цялата предизборна кампания по „Евроком“ доминират евроскептичните изказвания – не прави изключение и темата за еврото, макар че голяма част от кандидатите изобщо не засягат този въпрос. От политическите представители единствената, която изразява категорична позиция в полза на еврото е Мария Капон от „Ние идваме“. Против влизането на България в Еврозоната са от „Възраждане“ и почти не пропускат участие, без да го заявят. Те настояват за референдум, хората да си кажат тежката дума. Нюансирани са изказванията на кандидати от „Солидарна България“ – Ваня Григорова определя еврото като вредно за държавата ни, а Мая Манолова настоява за максимално дълго отлагане на приемането му. Подобно е и положението в „Български глас“ – докато лидерът Георги Попов е за петгодишен буферен период, кандидатът Атанас Йончев е на позицията на „Възраждане“ – искане на референдум. „Зелено движение“ и независимият Кузман Илиев обявяват, че не сме готови за еврото, но практически сме го приели, защото сме в борд, а лидерът на МЕС Радостин Василев, въпреки че е евроскептик, не е против приемането ни в Еврозоната, ако сме готови за това. Икономистът Георги Вулжев е категоричен, че не сме готови и няма да бъдем приети, а колегата му Румен Гълъбинов изтъква ползите от бъдещото ни членство. Губернорът на БНБ Димитър Радев подчертава огромните загуби, които ще претърпим, ако пропуснем 2025 г. за членство.

NOVA NEWS

Наблюдението обхваща часовете пояси 08:00 – 12:00, 17:00 – 20:00 ч. (в делнични дни); 16:00 – 19:00 ч (в събота) и 19:00 – 20:00 (в неделя)

В посочените часове се излъчват предаванията: „Твоят ден“, „Денят на живо“, „Офанзива“, „Челюсти“, „Ревизия“, както и новинарските емисии. Формите, в които е засегната темата за въвеждането на еврото в България, са интервюта и репортажи .

„Твоят ден“:

На 13.05. в студиото гостува бившият министър на икономиката Николай Василев. Според него, датата 1 януари 2025 г. е все още изпълнима за влизането ни в еврозоната, но при изпълнение на няколко фактора. Инфлацията е най-малкият проблем. Василев призова да се спрат всички излишни държавни разходи. *"Администрацията е по-голяма, отколкото когато аз бях министър, а населението е с милион по-малко. Защо? Капиталовите разходи може да бъдат заменени от частния сектор чрез концесии. По-добре да има прекрасни магистрали, с които и модел да ги концесионираме. По време на Тройната коалиция чуждите инвестиции стигнаха 30% от БВП, сега са едва 3. Има държави, които бележат ръст, включително балканските. Те имат милиардни проекти, а ние нямаме никакви"*, заяви бившият министър.

На 14.05. е излъчено на живо словото на управителя на БНБ Димитър Радев при откриването на конференцията "България в еврозоната, кога?" провеждана в София. Радев заявява, че в момента България изпълнява абсолютно всички номинални критерии за присъединяване към еврозоната, с изключение на този за инфлацията. *"Отрицателната разлика по отношение за критерия за ценова стабилност намалява, включително и през последния месец, но се очертава да остане над изискванията на критерия към датата на предстоящата оценка, която ще бъде направена на база данните към края на месец май"*, допълни управителят на БНБ.

След Радев е излъчено интервю с Петя Димитрова – председател на асоциацията на банките, която потвърждава готовността на банковия сектор у нас за присъединяване към еврозоната и изтъква огромните ползи от такъв акт.

На 15.05. Темата за приемането на еврото е обект на кампания за разпространение на невярна информация с цел да се всява страх сред обществото. Това каза Василена Доткова от Factcheck.bg . Тя посочи, че първата вълна е била свързана с Румъния. Като уточни, че не е вярна информацията, че страната е отказала да приеме единната валута. По думите на експерта втората вълна е засягала Чехия, за която се е разпространявала невярна информация, че също няма да приеме еврото. Специалистът отбеляза, че другата фалшива новина, която се популяризира, е за високата инфлация в Хърватия след приемането на единната валута.

На 21.05. в студиото гостуват икономистите Димитър Събев и Красен Станчев с коментар по доклада на Българската академия на науките за забавянето на инфлацията, но и забавяне на икономическия растеж. Гостите коментират и приемането на еврото. Събев пояснява, че в доклада на БАН е упоменато, че няма как валутата да бъде приета до края на 2025 година. Той обясни, че равнището на цените е един от неофициалните критерии. *„Никой няма да пусне в еврозоната държава, в която ценовото равнище е на 50% от това в другите страни“*, смята експертът. Той е на мнение, че приемането на еврото може да се случи през 2027 г.

„Денят на живо“:

В наблюдавания период темата за еврото присъства само в интервютата с кандидати за народни представители, като само представителите на партия „Възраждане“ са против приемането на еврото и настояват за „суверенитет на българския лев“.

„Офанзива“:

На 18.05. в студиото на "Офанзива с Любо Огнянов" гостува водачът на листата за европейските избори на "Възраждане" Станислав Стоянов. *„Първата ни инициатива би била внасяне на петиция в ЕП. Искаме да видим как евроинституциите гледат на пропадането на общонационалното допитване за запазване на българския лев“* - заявява кандидатът за Европейски парламент.

„Ревизия“:

На 17.05 в предаването гостува банкера Левон Хампарцумян, според когото : *„Влизането в средата на 2025 година в еврозоната е възможно, но технически ще бъде по-трудно, отколкото влизането в началото на годината. Обикновено всички държави, които са влизали, са го правили от 1 януари. Реалистична дата за приемането на еврото е началото на 2026 г. Ако си изпълним критериите и покажем мотивация, за да приемем последните фини настройки, правила и регулации“*.

На 20.05. е излъчено интервю на еврокомисаря по икономическите и финансовите въпроси Паоло Джентилони пред Йордан Бързаков. *„Европа очаква от България да изпълни всички критерии за приемане на еврото и не е склонна на компромис.“* Той споделя още, че през юни излиза и Докладът за конвергенция на Европейската централна банка и Европейската комисия, в който ще стане известно дали страната ни изпълнява критериите, за да влезе в еврозоната в началото на 2025 г. и заявява: *„Моята оценка, това, което очаквам, това, което очаква и Комисията, е, че въз основа на цифрите, които имаме от България и от Евростат, ние сме съвсем на добър път за намаляване на инфлацията, но все още не сме стигнали дотам. Сега защо казвам, че сме на добър път, защото съм оптимист, че критериите могат да бъдат изпълнени до края на годината. Така че, това е въпрос на няколко месеца. И ви уверявам, че цялото семейство на еврозоната е много щастливо от възможността през следващата година, по някое време, да се присъедини 21-ви член, а именно България.“*

„Челюсти“:

В наблюдавания период предаването е посветено най-вече на предизборната битка.

Конференцията "България в еврозоната, кога?" провеждана в София е отразена във всички новинарски емисии на доставчика.

ИЗВОДИ:

Наблюдаваната тема за приемането на еврото се отразява и коментира в програмата NOVA NEWS редовно, но не във всяко едно издание на актуално-публицистичните предавания. Основно място в програмата заема предизборната кампания.

Доставчикът спазва журналистическите стандарти за предоставяне на точна и проверена информация и разграничава фактите от коментарите и предположенията. Канени в предаванията да изразят позиция са икономисти и експерти с позиции по темата.

Наблюдението не констатира нарушения на ЗРТ.

СКАТ

Наблюдението обхваща часовите пояси - 9-10 и 17-22:30 часа.

Информация във връзка с въвеждането на еврото в България за първи път се появява в новините в 17:00 на 14.05. в репортажа със заглавие „БЪЛГАРИЯ НЯМА ДА ИЗПЪЛНИ КРИТЕРИИТЕ ЗА ЕВРОТО ДО ДОКЛАДА ПРЕЗ ЮНИ, СМЯТА УПРАВИТЕЛЯТ НА БНБ“, в който дикторски глас информира за изявлението на управителя на БНБ Димитър Радев пред участниците в конференция, посветена на влизането ни в еврозоната, че въпреки готовността на банките и банковата ни система за влизане в еврозоната до края на годината, страната ни няма да успее да изпълни всички критерии за влизане в еврозоната към датата на излизане на доклада за конвергенция през юни. Според управителя на БНБ страната ни все пак има шанс да влезе в еврозоната през следващата година, но е малко вероятно това да стане от 1 януари - основно заради политическата криза, недостатъчното желание на изпълнителната власт да финализира процеса и защото е необходимо време на държавната администрация и местната власт, които „трябва сериозно да порботят, за да изпълнят техническите изисквания“. Цитират се думите на управителя, че евробанкнотите за местните нужди вече се отпечатват и монетния двор БНБ започва пробното отсичане на 8 милиона български евромонети. Новината е позиционирана в средата на емисиите в 17:00, 18:00 и 18:30 ч., втора в 19:28 на 14 май и в средата на емисията в 9:00 на 15.06.

В актуално-публицистичните предавания за първи път информация по темата присъства в разпространеното в 18:38 часа на 12.05. повторение на „ДИСКУСИОННО СТУДИО“ с водещ Стоян Иванов и гост на 08.05. от 21:17 часа Мариан Гяурски - консултант по недвижими имоти, който посочва, че поскъпването на цените на имотите се дължи на много фактори, включително „дори и факта, че влизайки сега в еврозоната може да има някакво увеличаване на тегленето на кредити, за да се закупи имот преди да влезе еврозоната“. При гостуването си в студиото на 14.05. Цветанка Андреева – политолог (повт. на 19.05.), във връзка с форума, посветен на присъединяването на България към еврозоната, споделя, че ѝ е направило впечатление, че икономистите определят проблемите, свързани с членството на България в еврозоната, като предимно политически и свързани с дестабилизация в правителството, и очакват „последователна, много ясна политика, устойчиво проевропейска конструкция“ - по думите и на самия Димитър Радев, БНБ. Андреева посочва, че влизането на България в еврозоната за нея не е просто промяна на валутата, а система от правила, която ще дисциплинира местния бизнес, защото корупцията и прането на пари са теми и практики, към които в еврозоната като пространство няма толерантност, и че няма пример за това държава, която е влезнала в еврозоната, да е станала по-бедна или по-корумпирана. В ефира на предаването на 17 май икономистът Михаил Кръстев – член на Съвета по икономически и публични политики, коментара, че не влизането в еврозоната вреди на образа на България като дестинация за чуждестранни инвеститори, защото „когато една държава иска да влезе в еврозоната и не успява, това влиза в докладите, които преценяват дали конкретен инвеститор да продължи да оперира или да дойде да оперира в страната ни“. В отговор на въпрос на водещия експертът обяснява, че за разлика от Чехия, които казват, че не искат да влязат, „ние казваме, че искаме да влезем, но не успяваме – това е лошият сигнал“, и че освен това Чехия осъществява самостоятелна

монетарна политика, а ние сме в паричен съвет, с който нашият лев на практика е квитанция срещу еврото.

„Видяхте какво се случи и с този референдум за българския лев, който може би щеше да бъде успешен, убедена съм в това, защото чувам нагласите на хората“ – напомня на водещия на „ОБЩЕСТВО И ПРАВО“ Христиан Митев на 19.05. Ива Митева - доктор по конституционно право, допълва, че България е може би единствената държава, в която не е проведен референдум по нито един въпрос, свързан с европейското ни членство.

Мониторингът констатира, че за разлика от първия период на наблюдение 18.01.2024 г. - 31.01.2024 г., когато темата за въвеждането на еврото в България присъства многократно в новините като основна и доминираща на 19.01., основна на 24-и, първа на 25-и, позиционирана по средата в емисиите на 21. и 27.01. и последна на 23.01., в периода 10 – 24 май тя е обект на отразяване само в 1 репортаж, излъчен 4 пъти в средата и веднъж като основна новина на 14-и и 15.05.

Доставчикът няма собствено организирана дискусия „за“ и „против“ въвеждането на еврото, или рубрика по темата не е разпространена. Институционална информация за позицията на министър-председателя и кампанията на държавата за въвеждането на еврото не е разпространена във втория период на наблюдението, но за позицията на управителя на БНБ Димитър Радев се съобщава в репортажа „БЪЛГАРИЯ НЯМА ДА ИЗПЪЛНИ КРИТЕРИИТЕ ЗА ЕВРОТО ДО ДОКЛАДА ПРЕЗ ЮНИ, СМЯТА УПРАВИТЕЛЯТ НА БНБ“.

Не е констатирано нарушение на Закона за радиото и телевизията в програма „СКАТ“ в периода 10.05.2024 г. – 24.05.2024 г.

TV 1

Наблюдавани предавания в „TV 1“ : „Демокрацията“ – понеделник от 18 ч. до 19 ч., „Коментарът“ – вторник от 19 ч. до 19:15 ч., не е излъчено през периода, „Дневен ред“ – четвъртък от 18 ч. до 19 ч., публицистично предаване с Генка Шикерова и Миролюба Бенатова, „Шоуто на Боби Ваклинов“ – петък от 21 ч. до 22 ч., Избрано от „Свободна Европа“ – събота от 15 ч. до 15:30 ч., не е излъчено през периода, „Денят с Веселин Дремджиев“ – делничните дни от 20 ч. до 21 ч.

Приемането на еврото в България като тема присъства единствено в издание на предаването „Денят с Веселин Дремджиев“, излъчено на 14.05.2024 г., под формата на репортаж. Водещият представя информацията, че БНБ е започнала пробното отсичане на 8 млн. български евромонети, съвместно с френска фирма и отпечатването на евробанкноти за българските нужди. Съобщава какво е посочил управителят на БНБ Димитър Радев на Конференция за въвеждането на еврото в България и подчертава факта, че през юни страната ни все още няма да е изпълнила критерия за инфлация, но има възможност 2025 г. да бъде годината на еврото. Следват кадри със самото изказване на Димитър Радев /управител на БНБ/, включващи анализа за икономическото ни състояние и готовността ни за приемане на еврото.

Водещият продължава с информацията, че гуверньорът на БНБ е споделил четирите задачи, които България трябва да изпълни, за да компенсира закъснението си - Първо – ясна проевропейска политическа конструкция, т.е. парламентарно мнозинство и правителство; второ – фискална консолидация; трето – приемане на Закона за въвеждането на еврото, което ще бъде един много силен знак, както за бизнеса, така и за домакинствата и четвърто – ускоряване на условията за техническата подготовка за въвеждане на еврото“.

В периода 10 май – 24 май 2024 г. наблюдението включва актуалните предавания: сутрешния блок „Добро утро, българи!“ от 8,30 – 11,00 часа, „Волен коментар“ с Волен Сидеров от 19,30 ч. и първото издание, което попада в наблюдавания период, на специално създаденото за отразяването на предизборната кампания за Избори за Европейски парламент и извънредните избори за национален парламент „Предизборен клуб“ с водещ Мирослав Паскалев, на 20.05.2024 г.

Наблюдението отчита, че наблюдаваната тема в периода не е активно отразявана в програмата ALFA TV/ АЛФА ТВ.

„Волен коментар“ с Волен Сидеров от 19,30 ч. – актуални издания са излъчени на 10.05.; 13.05.; 17.05. и 21.05.2024 г. Останалите са повторения на тези и по-стари издания. В четирите актуални издания в наблюдавания период темата за влизането на България в Еврозоната не фигурира в съдържанието.

В „Предизборен клуб“ с водещ Мирослав Паскалев, първо издание на 20.05.2024 г. - темата за присъединяването на България към Еврозоната не присъства.

В предаването „Добро утро, българи!“ – сутрешен блок в делнични дни.

Темата се появява в няколко издания на предаването:

На 20.05.2024 г. в студиото на Кристиян Димитров гостува **финансистът Валери Попов**, който обсъжда финансите на държавата, чуждестранните и местните инвестиции, погледнати през регион Плевен, откъдето е Попов. По темата изпълнение критериите за Еврозоната гостът отговаря на разсъждения на водещия Кристиян Димитров, който подозирал манипулирани прогнози с цел почти насилствено вкарване на България в Еврозоната. Финансистът Попов разчита показатели на БНБ като невъзможност за влизане на България през 2025 г. и не намира логика в това да се преекспонира критерият „бюджетен дефицит“ с постигането на сакралните 3%, тъй като някои страни като Германия, Франция постигат тази година над 4,6%, а средиземноморските страни – над 6%. По-важен бил въпросът как се харчат парите. Уклонът към евроатлантизъм според него бил по-скоро стремеж към важните за държавата средства от ПВУ, но не се говорело за структуроопределящи за икономиката на България въпроси – посоката на развитие, в кои сектори, с какви инвестиции. Икономическият ръст на България от 2,8%, прогнозиран от ЕК, бил надценен при среден такъв за Европа 0,9%. Интервюто е излъчено на повторение на 25.05.2024 г., когато програмата ALFA TV/ АЛФА ТВ излъчва избрани повторения от различни издания на сутрешния блок.

На 22.05.2024 г. – **проф. Александър Томов** в безплатна предизборна изява в студиото на „Добро утро, българи!“ засяга доверието в европейската финансова система чрез блокирането /а по-късно и отчуждаването/ на руски активи в Европа и САЩ, каквото решение се е взело. Това според Томов щяло да доведе до реципрочни действия на Русия със западни активи, намиращи се в страната, и до сриване на световното доверие в западните финансови системи и финансови институции, както и във валутите – евро и долар. Междувременно в Китай тече успешен бавен процес по създаване на нов крупен азиатски финансов център – дали това щяло да бъде в рамките на Шанхайската банка, или на Шанхайската организация за сътрудничество (ШОС), било подробности, защото вече имало тенденция за бягство от долара /дедоларизация чрез продажбата на доларови облигации от дълга на САЩ, миграция от петродолара към китайската валута/. Александър Томов очертава някои познати теми като задължителни елементи от предизборната кампания за Европейски парламент - Шенген, Еврозоната, по които партиите взаимно се конкурират и обвиняват - кой бил за, кой против и кой бил виновен за изоставането при приемането на България в шенгенската зона и в еврозоната. Томов е по-скоро неутрален по отношение на скорошно членство на България в Еврозоната.

На 22.05.2024 г. в едно от многократните си предизборни изяви кандидатът **пастор Станислав Тодоров** от ПП "Народна партия истината и само истината" бегло и в негативен план засяга темата за влизане на България в Еврозоната, наричайки това „обедняване“. Реториката му е крайно евроскептична

с твърденията, че Европа ни донесла страдание и мъка. Нарича съвременна Европа възстановяване на рухналата Римска империя, която имала „сатанински морал и разврат“.

На 23.05.2024 г. в предизборна безплатна агитационна изява **проф. Иван Пенчев** - кандидат за НС от Коалиция „Неутрална България“ /русофили/, лансира евроскептичната теза, че с влизането в Евроразоната България ще поеме общият голям дълг на зоната.

В програмата ALFA TV/ АЛФА ТВ са отразени позиции и мнения по темата на:

- Кандидати за извънредните избори за Народно събрание – от ПП "Народна партия истината и само истината", Коалиция „Неутрална България“ и „Коалиция на розата“.
- Финансовия експерт – Валери Попов.
- Липсват мнения и позиции на представители на държавните власти и институции, на европейски институции, на представители на регулатора БНБ, на бизнес и стопански субекти, на гражданите и др.

ИЗВОДИ:

В актуалните предавания на програмата ALFA TV/ АЛФА ТВ в наблюдавания двуседмичен период от 10 май до 24 май 2024 г. темата за приемането на България в евроразоната се отразява слабо, в контекста на предизборната кампания, но без да бъде акцент. Доставчикът създава малко тематично съдържание в актуално-публицистичното сутрешно предаване „Добро утро, българи!“ с водещ Кристиян Димитров, който в 4 интервюта с кандидати за изборите и с един експерт обсъжда темата. Позициите са от неутрални до скептични. Влизането на България в Евроразоната не присъства в другите две актуални предавания. Липсват други жанрове в програмата, в чието съдържание да се наблюдава присъствие на наблюдаваната тема.

Не са констатирани нарушения на ЗРТ.

7/8 TV

Програмата е наблюдавана в часовете между 19:00 и 23:00 ч. делнично. В събота и неделя се излъчват повторения на предавания, както и по едно актуално издание на културно-образователното „Кръг квадрат“ и развлекателното токшоу „4+“.

В периода 10 май – 24 май 2024 г. наблюдението включва актуалните предавания: „Крум Савов Live“ с разновидността му в петък „Крум Савов & Wife“, „Студио Хъ“, „Вечерното шоу на Слави Трифонов“, „Шоуто на сценаристите“, „Вечерта на Иван Кулеков“, „Вечерта на Северозапада“, „Tonight with Шкумбата“, „Вечерта на...“ с Камен Воденичаров, „Вечерта на Ку-Ку Бенд“, едно издание на „Слави Трифонов и редколегиата“.

Наблюдението отчита, че наблюдаваната тема в периода не е активно отразявана в програмата 7/8 TV HD. Основна тема е само в едно издание на „Студио Хъ“ с интервю на бившия министър на икономиката Николай Василев, присъства само по отношение критерия „инфлация“ в предизборна изява в платена форма на кандидат-депутата от ИТН Павела Митова и индиректно в част от предизборната програма на ПП „Има такъв народ“, представена в единственото издание „Слави Трифонов и редколегиата“.

Делнични актуално-публицистични предавания:

Крум Савов Live - ежедневно коментарно предаване с водещ журналиста Крум Савов. Излъчва се на живо всеки делничен ден от 19:00 ч., когато водещият разговаря и анализира актуални теми от деня със специално подбрани гости. В петъчното издание „Крум Савов & Wife“ втори водещ е Мая Савова. За зрителите има отворен адрес krumsavovlive.sedemosmi.tv и QR-код за въпроси. В 11-те актуални издания темата за влизането на България в Евроразоната не се фигурира в съдържанието.

В „Студио Хъ“ темата за присъединяването на България към еврозоната присъства в изданието на 22.05.2024 г. и индиректно в предизборно интервю в изданието на 14.05.2024 г. с действащ депутат от 49-то НС и кандидат за депутат и в двата вота от ИТН Павела Митова.

На 22.05.2024 г. в студиото гостува бившият министър на икономиката **Николай Василев** и в 15-минути от целия разговор разяснява своите виждания по влизането на България в Еврозоната.

Преди да пристъпят към основната тема за разговор, за която е поканен, Н. Василев засяга накратко предизборния скандал с изтеклите записи от сайта „Афера“ на Веселина Томова, в които се чува за „неофициален кеш“ от представители на ПП-ДБ. Бившият икономически министър оценява Асен Василев като слаб финансов министър, има критики към него, към политиките и методологиите на ръководене на финансите на държавата. Водещата Катя Илиева насочва разговора към основната тема – Еврозоната, наричайки я „смокиновия лист за цялото време на управление на сглобката“. Поставя въпроса дали само критерият инфлация е пречка за успешното присъединяване към европейския валутен съюз. Николай Василев обявява себе си още от 2007 г. за един от радетелите за присъединяването на България към еврозоната. Отчита, че повече от 15 години не било направено нищо съществено за извървяването на този път. Реални стъпки, определени от него като „проблясъци“ за реалното влизане, били правени спорадично - само при ранния "Бойко 1" и "късния Бойко 3" /правителствата на ГЕРБ/. През останалите периоди по негово мнение само се е отлагала датата, изреждайки няколко измествания на датите за влизането на България в Еврозоната. Поредното отлагане през 2021 г. от Асен Василев било неясно, защото тогава сме отговаряли на всички критерии, но сме били управлявани от хора, които първоначално са били противници, после поддръжници само на думи, но действията им са били против случването. Посочва някои данни - първо, бюджетният дефицит е бил 3,9%, което не е според Маастрихските критерии, през следващи години бил паднал под 3%, което било по негово мнение неуспех, защото вместо дефицити през тези години е трябвало да има само бюджетни излишъци. По отношение на инфлацията смята, че политиката на правителствата е било проинфлационна с големите социални бюджетни разходи, които автоматично водят до напompване на инфлацията. Прави препратка към организирана от самия него международна конференция с 600 участници, сред които имало трима чуждестранни и двама български бивши премиери, шестима чуждестранни и български финансови министри. По-голямата част от участниците били „за“ влизането в Еврозоната. Мнението му е обратното на внасяните от евроскептиците страхове за риска от инфлация при влизането в Еврозоната. Според Н. Василев – няма такъв риск. Обяснява дългия и мъчителен процес към Еврозоната като нежелание на правителствата от 19 години насам за влизане. Оценява като незабележима държавната информационна кампания за еврото с бюджет 10 млн. лева за 2023 г., които вероятно били вече счетоводно изхарчени. За него датата 1 януари 2025 г. би била реалистична с реформаторско правителство, създадено от НС с голямо мнозинство, което подкрепя западната ориентация на страната и с първи приоритет е влизане в Еврозоната. Николай Василев е изцяло противник на бюджетната политика от последните три години. Експертът намира директна връзка между вдигането на държавния дълг през последните 3 години и твърде оптимистичните държавни бюджети на Ас. Василев. Прогнозата му за постигане на критериите за Еврозоната е свързана с две условия: сформирание на реформаторско правителство след изборите и нужда от ревизия на държавния бюджет за 2024 г. Бюджетната контраревизия означавала да се орежат драстично неправилните разходи с цел тази година бюджетът да излезе на баланс, а догодина - на излишък. **Гостът Николай Василев е говорител „за“ еврото и умерен оптимист по отношение на влизането през 2025 г.**

Темата за инфлацията, която е корелативно свързана с темата еврозона, се появява и в предизборно интервю с кандидат-депутата от ИТН **Павела Митова**, проведено на 14.05.2024 г. в предаването. Като член на комисията по енергетика в 49-тото НС, Митова обвързва темата енергетика и високите цени на енергийни ресурси с увеличаващата се инфлационна спирала по веригата, без изрично да упоменава стремежа на България към еврозоната. Обяснява тези процеси с продължителния дефицит във Фонд "Сигурност на енергийната система", който при емпирични данни за липса на постъпления в

него нямало как да изчезне, и съответно обвързаното вдигане цената на въглищата заради въглеродните емисии от неизгодната за България Зелена сделка. Изяснява как бившият финансов министър Асен Василев използвал легални и хитри финансови механизми на прехвърляне на държавни средства за попълването на дефицита в този Фонд, с цел бъдеща приватизация. /Накратко чрез първоначално изземване на 800 млн. лв. от Фонд "Сигурност на енергийната система" по европейския механизъм Safe, които, за да се избегне санкция на ЕК, трябвало да се върнат обратно във Фонда. Василев правел това по схемата „държавно изкупуване на дълга на общинската Топлофикация София към Българския енергиен холдинг“, след което БЕХ прави дарение със същата сума на Фонда за енергийна сигурност, за да попълни това вземане. Така се одържавявали съответно активи на Топлофикация София. В това депутатът от ИТН съзира схема за бъдеща приватизация на тези активи от частни дружества/. Темата за въвеждането на еврото в България присъства индиректно чрез изясняване причините за инфлационната спирала и отношението цени - инфлация.

В предаването „Слави Трифонов и Редколегията“, излъчено на 10.05.2024 г. в прайм тайма от 20,00 ч., наблюдаваната тема присъства индиректно посредством представянето на политическата платформа на ПП ИТН за предстоящите Избори за членове на Европейския парламент от Република България и извънредните избори за Народно събрание на 9 юни 2024 г. Сред декларираните теми и проблеми, по които щели да работят депутатите от ИТН в 50-тото Народно събрание, не се заявява изрично позицията на партията за влизане в еврозоната. Въвеждането на еврото в България не е акцент в предизборната кампания и може единствено да се обвърже с декларираното намерение за отговорно управление на парите от бюджета, прекратяване на безконтролното и вредно теглене на огромен държавен дълг, който оставал за децата и който вдигнал цените с над 30% за последните 3 години съответно и инфлацията, предоговарянето с Европейския съюз на необмислената Зелена сделка.

В последвалата същинска дискусия между участниците - сценаристите и кандидати за депутати Тошко Йорданов, Александър Вълчев, Ивайло Вълчев, Драгомир Петров и Станислав Балабанов, темата за приемането на еврото не присъства. Дискусията се води около акценти по вече обявената предизборна програма на партията. В предизборната програма не е изрично обявена позицията на партията по отношение на Еврозоната, но с декларираните намерения за стабилизиране на бюджета, може да се допусне възможност за изпълнение на критериите „бюджетен дефицит“ и „инфлация“.

Седмични съботни актуално-публицистични и специализирани предавания:

В „Кръг квадрат“ - седмично телевизионно предаване, излъчвано всяка събота от 18:00 часа с автори и водещи Андрей Райчев, Радослав Илиев и Тончо Краевски. Темата **не присъства в нито едно издание**. В изданието на 11 май Петър Курумбашев, Димитър Гърдев, Радослав Илиев и Андрей Райчев коментират „Преломни времена?“, а на 18 май - к Радослав Илиев, Тончо Краевски и Андрей Райчев коментират темата „За някои оформящи книги“.

В „4+“ токшоу -седмично съботно телевизионно предаване от 10:00 ч. с водещи четири дами, темата за приемането на еврото в България не присъства и в двете актуални издания в наблюдавания период. В изданието на 11 май гост е Симона Вътева – клиничен функционално-диагностичен нутриционист, а на 18 май – състезателката и шампион на България по карате Ивет Григорова.

В програмата 7/8 TV HD са отразени позиции и мнения по темата на:

- Представители на законодателната власт – действащ депутат от 49 НС и кандидат-депутат за 50-ия НС от ИТН **Павела Митова**;

- Мнения и анализи на експерти - бившият министър на икономиката **Николай Василев**;

ИЗВОДИ:

В актуалните предавания на програмата 7/8 TV HD в наблюдавания двуседмичен период от 10 май до 24 май 2024 г. темата за приемането на България в Еврозоната се отразява неизчерпателно. Доставчикът създава малко тематично съдържание в актуално-публицистичното предаване „Студио Хъ“ с водеща Катя Илиева, която провежда едно интервю по темата Еврозона с бившият министър на

икономиката Николай Василев и едно предизборно интервю с действащ депутат и кандидат за депутат в следващия парламент от ИТН.

Не са констатирани нарушения на ЗРТ.

Нелинейни услуги

Фокусираното наблюдение обхваща сайтове, предоставящи нелинейни медийни услуги на доставчици на медийни услуги, вписани в Публичния регистър (ПР) на Съвета за електронни медии. Прегледани и описани са публикациите на аудио- и аудио-визуални материали свързани с темата на наблюдението в сайтовете: www.dnevnik.bg, обособена секция „Студио Actualno“ в www.actualno.com, www.gospodari.com, <https://blitz.bg/blitz-tv/>; <https://blitz.bg/sport/vairal>; <https://blitz.bg/youtube>; <https://blitz.bg/podcast> в blitz.bg/, обособена секция „Видео“ в <https://safenews.bg>, за периода 10.05.-24.05.2024 г.

blitz.bg

15.05.24 г.

https://blitz.bg/politika/samo-v-blitz-ogromna-izmama-svrzana-s-gerb-prochetete-za-da-ne-si-izpatite-snimki_news1018057.html - аудио-визуален материал с продължителност 00:51:41 ч., вграден от Ютуб (YouTube) канала на медията. Предизборна кампания на КП „ГЕРБ-СДС“ в гр. Враца. Изказване на Бойко Борисов, че трябва да се работи в посока на влизането на България в еврозоната.

16.05.24 г.

https://blitz.bg/izbori-2024/borisov-s-komentar-za-fatalnoto-mele-s-petkov-blitz-tv_news1018375.html - аудио-визуален материал с продължителност 00:57:58 ч., вграден от Ютуб (YouTube) канала на медията. Предизборна кампания на КП „ГЕРБ-СДС“ в гр. Сандански. Изказване на Андрей Новаков, че влизането на България в еврозоната е от изключително значение за икономиката.

23.05.24 г.

https://blitz.bg/izbori-2024/borisov-s-shokirashcho-razkritie-za-kesha-na-pp-i-zapisite-a-za-petkov-i-katastrofata_news1019606.html - аудио-визуален материал с продължителност 1:00:00 ч., вграден от фейсбук профила на Бойко Борисов. Предизборна кампания на КП „ГЕРБ-СДС“ в гр. Велико Търново. Изказване на Ева Майдел относно важността от присъединяване към еврозоната.

Gospodari.com

Не се откриват материали по темата в наблюдавания период.

safenews.bg

Не се откриват материали по темата в наблюдавания период.

Dnevnik.bg

14.05.24 г.

https://www.dnevnik.bg/bulgaria/2024/05/14/4625361_video_na_jivo_konferenciata_bulgariia_v_evrozona_ta/ - аудио-визуален материал с продължителност 2:15:20 ч., вграден от Ютуб (YouTube) канала на „Дневник“. Излъчена е на живо конференцията "България в еврозоната, кога?", организирана от Асоциацията на почетните консули в България, Българската Си Еф Ей (СФА) асоциация и Асоциацията на банките в България, на която се разисква готовността на България за присъединяване към еврозоната, политическите, икономическите и финансовите аспекти на членството.

Управителят на Българската народна банка Димитър Радев заявява, че БНБ и банковият сектор са подготвени за приемането на еврото, но изпълнителната власт все още не. Той посочва политическата нестабилност в страната като една от причините България да изостане от Хърватия в процеса на влизане в еврозоната. По думите му, забавянето на пълната интеграция на България в ядрото на Европейския съюз, каквото е еврозоната, има своята цена и тя непрекъснато се увеличава. Той посочва, че мащабът на загубите се измерва не с милиони, а с милиарди. Добавя, че в момента България изпълнява абсолютно всички номинални критерии за присъединяване към еврозоната, с изключение на този за инфлацията.

Служебният министър на икономиката и индустрията Петко Николов уверява, че преходът от лев към евро ще се осъществи плавно и информирано, за да може ползите от членството в еврозоната да се усетят от всички български граждани и всички български предприятия. Стратегическата цел на България е да изпълни условията за членство в еврозоната до края на 2024 г., след което да се въведе еврото като национална валута през следващата година.

Според президента на Българската CFA асоциация и бивш вицепремиер Николай Василев България има шанс да бъде приета в еврозоната от 1 януари 2025 г., но въпросът опира до политическа воля.

Председателят на Асоциацията на банките в България и главен изпълнителен директор на "Пощенска банка" Петя Димитрова, уверява, че банките в България са най-готовата част от обществото за влизане в еврозоната.

На форума опитът на своите страни като членки на еврозоната споделят и бившият канцлер на Австрия Волфганг Шусел, Джоузеф Мускат, бивш министър-председател на Малта и Адриан Нъстасе, бивш министър-председател на Румъния, Михалис Сарис, бивш министър на финансите на Кипър и Джордж Заняс, бивш министър на финансите на Гърция, посланикът на Словения у нас Наташа Бергел.

Сред присъстващите на конференцията са и бившите премиери Симеон Сакскобургготски, Сергей Станишев и Марин Райков, бившият председател на парламента Борислав Великов, бившият вицепремиер Мария Габриел, бивши министри на финансите на България.

Actualno.com

Не се откриват материали по темата в наблюдавания период.

pik.bg

Във видеоматериал, качен на сайта с дата 17.5.2024 г., на предизборна среща на ГЕРБ-СДС в гр. Хасково на 17.5.2024 г. кандидатът за депутат Ева Майдел посочва основните послания на коалицията към избирателите, като акцентира и на това, че сред приоритетите на ГЕРБ-СДС е по-бързото присъединяване на страната ни към еврозоната. Тя допълва, че за да се случи всичко това, страната ни обаче трябва да има и стабилно управление.

В същия този видеоматериал с дата на качване 17.05.2024 г., на предизборна среща на ГЕРБ-СДС в гр. Хасково кандидатът за народен представител Делян Добрев отправя остра критика срещу управлението на Асен Василев като министър на финансите и напомня, че още от първите месеци на неговото управление ръстът на инфлацията у нас е изпреварил средногодишната инфлация в Европейския съюз, което се оказва и основна пречка за приемането ни в еврозоната до момента.

Видеоматериалът с дата на качване 17.05.2024 г. на сайта включва и изказване на лидера на ПП ГЕРБ Бойко Борисов на предизборната среща в Хасково, по време на което той изтъква, че България вече можеше да е заедно с Хърватия в еврозоната, защото отдавна и именно заедно с Хърватия бяхме приети в т.нар. „чакалня“ на еврозоната, но с инфлация от 20 на сто това сега просто няма как да стане, по негови думи.

Във видеоматериал, качен в сайта rik.bg на 23.05.2024 г., е включено и изказване на бившия финансов министър Владислав Горанов на предизборна среща на ГЕРБ-СДС в гр. Велико Търново, където Горанов заявява, че ние можехме вече да сме в еврозоната, както и автомагистрала „Хемус“ също можеше да е завършена, тъй като правителството на ГЕРБ бе осигурило 1.35 млрд. лева за изграждането ѝ.

В същия този видеоматериал от 23.05.2024 г. се съдържа и изказване на лидера на ПП ГЕРБ Бойко Борисов от предизборната среща на ГЕРБ-СДС със симпатизанти на коалицията във Велико Търново, където той изтъква, че България вече щеше да е вътре в еврозоната заедно с Хърватия, ако управляваше правителството на ГЕРБ, тъй като тогава, по негови думи, България беше стабилизиращ фактор на Балканите. Бойко Борисов напомня в тази връзка, че по време на управлението на ГЕРБ България е била приета в „чакалнята“ на еврозоната. После обаче милиарди от „Лукойл“ изтекоха за финансиране на войната в Украйна, а цената на горивото беше 4 лева, напомня той.

Във видеоматериал, качен в сайта rik.bg на 24.05.2024 г., в изказването си на предизборна среща на ГЕРБ-СДС в гр. Плевен бившият финансов министър Владислав Горанов напомня, че на 9 юли 2020 г. България е станала пълноправен член на Европейския банков съюз и с това на практика се „доближи плътно до еврозоната“, но именно в този ден са започнали и протестите срещу законно избраното правителство на „ГЕРБ“ и всички сме свидетели на последващите събития след тази дата, по негови думи.

В същото това видео в сайта rik.bg от 24.05.2024 г. в изказването си на предизборна среща на ГЕРБ-СДС пред симпатизанти в гр. Плевен кандидатът за депутат за Европейския парламент Андрей Новаков изтъква, че именно при управлението на ПП „ГЕРБ“ страната ни бе приета в „чакалнята“ на еврозоната.

www.fakti.bg/video

От видеоматериал, качен във www.fakti.bg/video на 23.05.2024 г., потребителите на услугата по заявка се запознават с интервю на журналистката Лили Маринкова с икономиста Любомир Дацов в студио „ФАКТИ“ на предаването „Разговор“. Във въпросното интервю Любомир Дацов е остро критичен към политиката, която е изпълнявал Асен Василев като финансов министър, и която е довела до всичко това, което се случва в момента, в това число и до по-висока инфлация, по негови думи, което затруднява и влизането ни в еврозоната. Според Любомир Дацов Владислав Горанов е бил много добър финансов министър, като е съумял да държи бюджета в определени граници и да спазва определени съотношения и баланси, т.е. от гледна точка на макроикономическа политика се е справил добре, за да не се случи дестабилизация на бюджета. С идването на Асен Василев като финансов министър обаче съществуващите баланси в бюджета, които са около 5% от БВП, или около 10 млрд. лева, са били изразходвани, въпреки че тези средства са били резерви в бюджета, по думите на Дацов. Според експерта Любомир Дацов, в резултат от финансовата политика на Асен Василев „става така, че вместо да има възможност за балансиране, да има възможност за развитие, няма нищо друго освен средства за заплати и пенсии“. Той прави и извод, че следващите финансови министри вече няма да имат много възможности за маневриране, като ще се сблъскат и с редица проблеми - защото вече няма да имат никакви възможности за маневри, няма предвидени буфери в бюджета, и на практика ще са едва ли не с вързани ръце, по негови думи.

offnews.bg

В периода на наблюдението видеоматериали по темата в горесцитираната услуга не са отчетени. Видео със съдържание по темата за еврото присъства на сайта с дата на качване 05.06.2024 г., т.е. вече извън обхвата на наблюдението, и включва интервю с кандидата за депутат от ПП-ДБ Мартин Димитров, който изтъква, че след 2020 г. България постига тройно по голям растеж и започваме по-бързо да догонваме европейските доходи, като той специално акцентира и на успешното развитие на Хърватия след влизането ѝ в еврозоната, поради което тя може да ни бъде като добър пример.

<https://zaistinata.com/>

В периода на наблюдение видеоматериали по темата за еврото не са отчетени в услугата видео по заявка, достъпна на адрес <https://zaistinata.com/>.

ИЗВОДИ:

Свързаните с темата на наблюдението аудио-визуални материали, публикувани в наблюдаваните нелинейни медии са малобройни. Главните източници, използвани от доставчиците са: фейсбук страницата на Бойко Борисов и вградени материали от Ютуб (YouTube). Отразяването на кампанията на държавата за въвеждането на еврото се свежда до публикуваната в dnevnik.bg конференция "България в еврозоната, кога?" и само бегло споменаване в предизборните кампании на КП „ГЕРБ-СДС“, качени в blitz.bg. Не се наблюдават обособени рубрики по темата. Няма негативни мнения относно влизането ни в еврозоната.

Силно присъствие на темата за присъединяването ни към еврозоната е отчетена във видеоматериали, качвани в периода на наблюдение в сайта rik.bg.

Като говорители по темата за еврото на сайта rik.bg в периода на наблюдението, който съвпада и с началото на предизборната кампания за избори за членове на Европейския парламент и на извънредните избори за 50-ото Народно събрание, се изявяват най-вече политици, кандидат-депутати и застъпници от ГЕРБ-СДС, участващи в предизборни срещи и прояви в страната. В техните изказвания се подчертава, че по време на управлението на правителството на ГЕРБ България е била приета в т.нар. „чакалня“ на еврозоната и най-вероятно сме щели да бъдем приети и заедно, едновременно с Хърватия, тъй като сме отговаряли на всички критерии за прием. С началото на протестите срещу кабинета на ГЕРБ през месец юли 2020 г., които са съвпаднали по време с приемането ни Европейския банков съюз и с влизането на страната ни в един продължителен период на политическа нестабилност, както и с ръста на инфлацията у нас, надвишаваща значително средната годишна инфлация в ЕС, приемът ни в еврозоната обаче логично се е забавил, тъй като вече не отговаряме и чисто технически на критерия инфлация за прием в еврозоната, изтъкват политици от ГЕРБ-СДС във видеа, качени на сайта rik.bg.

Видеа с информационна кампания за ползите на страната ни от приемането ни в еврозоната в периода на наблюдение в нелинейните услуги не са отчетени.

Като говорители по темата за еврото в услугата видео по поръчка, достъпна на адрес www.fakti.bg/video, и включващо предоставяне на потребителите на аудио-визуално съдържание при поискване, под редакционната отговорност на Резон ООД, се канят експерти /такъв е икономистът Любомир Дацов, който отправя редица критични забележки към бюджетната политика, провеждана от Асен Василев в качеството му на финансов министър в кабинета на „Продължаваме промяната“/.

Специално организирани дискусии за или против въвеждането на еврото в рамките на наблюдавания период в нелинейните услуги не са отчетени.

Мониторингът не установи нарушения на ЗРТ в периода на наблюдението.